

DIN SUMAR :

- Uriaș cuptor de piine pentru industria țării, al șaselea furnal gălățean trebuie să fie gata la timp ! (pag. 5)
- Arta populară - încotro ? (pag. 15)
- Din „Imnele Moldovei” - versuri de Ioan Alexandru (pag. 16)
- În legătură cu copiii, un indemn serios la maturitate. (pag. 18).

Primăvara agriculturii

În urmă cu doi ani, la Slatina, cu prilejul Zilei recoltei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, trecind în revistă realizările obținute în agricultura aceluiași an, arăta : „Toate acestea ne-ar da dreptul să spunem că avem nu o floare, ci, în fiecare județ, avem un buchet de flori, iar pe țară un snop, care ne dă posibilitatea să prevedem că vom avea o adevărată primăvară în agricultura noastră”.

Trecerea la noul mecanism economic, obiectiv stabilit la Conferința Națională a partidului din anul trecut, realizarea saltului de la acumularea cantitativă la o nouă calitate au însemnat pentru clasa muncitoare, pentru toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, mobilizarea fără precedent a forței productive, inovații, în toate sectoarele de activitate. Puternic stimulați de contribuția importantă a clasei muncitoare, a industriei socialiste la mecanizarea și chimizarea agriculturii, lucrătorii din sectorul agricol au impulsivat ritmul și au asigurat, în condiții climatice nu dintre cele mai favorabile, creșterea contribuției agriculturii la dezvoltarea generală a patriei, la ridicarea bunăstării întregului popor.

„An de an, arăta secretarul general al partidului în cuvântarea de la recenta sărbătorire a Zilei recoltei, noi unități agricole de stat și cooperatiste pășesc înainte, obținând de pe ogoarele pe care le gospodăresc recolte tot mai însemnate, apropiind momentul în care întreaga agricultură va depăși producția de 4000 kg de grâu la hectar și 5000 kg de porumb la hectar - apropierea primăverii agriculturii de care am vorbit acum doi ani”.

Dind o formă metaforică prevederilor stabilite de Congresul al XI-lea în domeniul agriculturii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în magistrala sa expunere de duminică, a indicat totodată în termenii concreți căile prin care noua calitate să se afirme în toate sectoarele agriculturii. Trecerea la noua calitate în agricultură presupune acțiunea revoluționară mai întâi în știința agricolă, în conducerea agriculturii, în modul de a lucra al specialiștilor, al țăranului, în devenirea conștiinței tuturor oamenilor muncii din agricultură, încât ei să fie conștienți de forța de care dispun, conștienți că de ei depinde împlinirea evoluției agriculturii românești.

Primăvară și revoluție ! Revoluție și conștiință ! Conștiință și știință ! Știință și producție ! În acest ciclu sint indisolubil legați oamenii muncii din toate domeniile vieții economice și sociale, inclusiv din agricultură, și ei se înfățișează în aceste zile atât prin cele 40 de miliarde de lei producție industrială peste plan - ceea ce demonstrează că obiectivele stabilite de Conferința Națională de a realiza în acest cincinal peste plan o producție de 100 miliarde lei sint pe deplin realizabile - cât și în efortul comun, sub conducerea organizațiilor de partid, pentru perfecționarea organizării sociale, a mecanismului economic, pentru crearea cadrului de afirmare puternică a autoconducerii, a autogestunii, pentru participarea activă a întregului popor la conducerea activității economico-sociale, la elaborarea și împlinirea politicii interne și externe a patriei socialiste, pentru întărirea și mai puternică a unității în jurul partidului, asigurând mersul tot mai ferm, cu pași tot mai viguroși, înainte, spre societatea de bunăstare și fericire, spre societatea socialistă multilateral dezvoltată, aspirație și crez nestrămutat, spre societatea comunistă.

NICOLAE CRISTACHE ■

ION DUMAN : Recolta

„Omul potrivit la... timpul potrivit”

Despre ceasul biologic, imaginat și construit de psihologul Iancu Scutasu Comăneanu (aparatură distinctă cu medalia de argint la Salonul internațional de invenții și inovații de la Geneva în 1976), revista noastră a publicat o amplă relatare la începutul anului 1977. Arătăm cu acel prilej că biocronul reprezintă rodul unor îndelungate studii și cercetări experimentale în biologie, psihologie, medicină și sociologie, investigații prin care profesorul Scutasu Comăneanu a ajuns la convingerea că, în funcție de dinamica timpului natal (anul, luna, ziua și ora de naștere ale individului), se pot defini structuri umane cronotipice și pot fi definite cele mai subtile funcții psihice și intelectuale. Potrivit acestei concepții se poate stabili o cronotipologie bio-psiho-sociolo-

gică, deci în funcție de datele de naștere, oamenii se împart în nocturni sau diurni, în primăvăratici, iernatici, toamnatice sau văratice, datele de naștere influențând activ potențialul lor creator, momentele, zilele sau lunile critice sau favorabile ba chiar de la individ la individ și fizionomia, gestualitatea și biocronul lui.

De fapt concepția nu este tocmai nouă. Păreri în legătură cu timpul interior al omului, considerat ca element al angrenajului cosmic, au mai fost exprimate și de către alți gânditori. „Sintem construiți în același timp de mediul nostru și de noi înșine”, aprecia H. Bergson.

(Continuare în pag. 10)

LIVIU TIMBUS ■

(Continuare în pag. 12-13)

D. CONSTANTINESCU ■

● MC-80, ultima realizare a întreprinderii de calculatoare din București în materie de calculatoare liliput, efectuează 100 000 de operații pe secundă. ● O recentă mărturisire a actorului Mircea Diaconu : „...mă mir cum de s-a putut instala mentalitatea din pricina căreia actoria de film se face aproape clandestin... dându-i în același timp un aer de «pasiune pentru timpul liber», așa cum alții adună doape în oprobliu întregii familii.” ● Nu demult, profesorul clujean Roman Vlaicu a condus o secțiune a celui de al 8-lea Congres mondial de cardiologie de la Tokio. ● În magazinele de mobilă, un nou tip de bibliotecă denumită blind „Rafale”. Se vinde fără autorizație portarmă. ● Timișoreanul Ștefan Bôrbely, de meserie zugrav precum și membru al Asociației crescătorilor de albine, a împlinit vîrsta de 100 de ani. Cam aici te duc viața cumpătată și lăptșorul de matcă. ● „Supco” pe sub mină. Ca să poți obține un pachet de „Supco” la Deva ești obligat să cumperi și un pachet de țigări Kent, totul la

prețul de 32 de lei. Ideea aparține lucrătorilor de la autoservirea restaurantului Sarmis. ● Marele premiu al Uniunii scriitorilor pe anul 1978 a fost decernat academicianului Geo Bogza. ● Din surse ceferiste aflăm că din

Actualitatea

cele 1156 de trenuri de călători sosit în prima decadă a lunii octombrie în București Nord, 735 au sosit cu întârziere. Dintre acestea 135 au plecat normal din Ploiești dar în Capitală erau pe tabela neagră. ● Afară este toamnă, cad frunzele, salubritatea le adună conștiincios, dar 25 de grade, așa cum ne anunța tovarășul Topor

1918-1978

ALBA IULIA

„Istoria-ntreagă cu lupte și jertfe

Trăiește-n Unirea de azi”

Poate că este una dintre ultimele zile frumoase ale acestei toamne. O lumină catifelată umblă pe Bulevardul Transilvaniei și îi desenează pe cerul senin blocurile albe, printre care se grăbesc oamenii orașului, deosebiți și după îmbrăcăminte dar și după acest mers mai zorit de rudele lor de la țară, care rămân întotdeauna ceva mai în urmă, făcînd să răsune caldarimurile sub bocanci și neclintîți în mersul lor sigur și așezat. Miroase a mere, a blană de oaie și a ierburi brumate. Pe Aleea Brazilor, nu departe de noul hotel turistic aflat în construcție într-un bloc nou și el, la etajul doi, în pragul apartamentului 15 ne întîmpină bătrînul învățător, de 76 de ani, Ion Serdean, care are o mulțime de fluiere mari și mici. Dintr-unul ne cîntă o doină despre Iancu și în liniștea care se lasă în sufrageria apartamentului mă gîndesc că gazda nici n-a prea fost atentă cînd i-am spus cine sintem. Putem fi oricine. E destul că sintem aici, oaspeți în casa sa primitoare și am arătat, iată, că știm să ascultăm acest cîntec. Bătrînul învățător a fost și el la 1 decembrie 1918 în marea de oameni adunată pe cîmpul pe care s-a întîmplat ca mult mai tîrziu să se ridice chiar blocul unde-și are, azi, casa. Are, de-atunci, dinainte și de după aceea, amintiri despre mulți oameni și felurite întîmplări. În timp ce tocmai ne vorbește despre unele și altele, apare și soția sa, Elisabeta, care scoate din plasele cu cumpărături o carte și o așază pe masă, sub ochii soțului său. Acesta răsfoiește înfrigurat „Dicționarul de lingvisti și filologi români”, recent tipărit de Editura Albatros, și ochii i se umplu de-o mare și copilărească bucurie. Ne lămurim că la pagina 227 scrie acolo și despre fiica sa, Elena Lidia, căsătorită Sfirlea. «Lingvistă. Licențiată a Facultății de filologie a Universității din Cluj-Napoca. Doctor în filologie cu teza: „Pronunțarea românească literară. Preocupări în domeniul antroponimiei, limbii literare, lexicologiei, stilisticii, dialectologiei”». Înțelegem bucuria bătrînului. După ce apucase să facă vreo cîteva clase de școală, în 1914 s-a pornit războiul. Tatăl lui a fost luat pe front. Între cei opt frați, el era cel mai mare. A trebuit să-și ajute mama ca să-i crească pe ceilalți. Patru ani a fost cioban la oile satului. Că, pe urmă, a reușit să urmeze o școală de învățători, e altă poveste. În cei patru ani cît a păscut oile satului Dumbrava, de lângă Alba Iulia, i-ar fi fost greu să creadă că nu va rămîne o viață întreagă țăranul Ion Serdean, fiul lui Martin din Limba, după cum se numea pe-atunci satul. Dar și mai greu i-ar fi fost să creadă că, vreodată, un copil al său are să ajungă „doctor în filologie”. Transcriem aici, și noi emoționați, una dintre micile, poa-

intr-unul din numeroasele sale eseuri meteo presărate prin diferite reviste, tot nu s-au făcut. Nici măcar în casă, lângă calorifer. ● Apele Ghimbășelului și Birsei sint în continuare poluate de întreprinderea de scule și întreprinderea chimică din Rîșnov ale căror stații de epurare funcționează anapoda. Duiosasele atenționări ale Consiliului popular nu conving pe nimeni. ● Holul principal al întreprinderii de piele și mînuși din Timișoara găzduiește expoziția de artă plastică a muncitorilor mînușari Ion Bălășoae și Ludovic Tölcsér care și-au lucrat exponatele în timpul liber. ● Un șofer din Brașov ne mărturisea că stopurile municipiului sînt atât de mult încît într-o lună îi mînîncă economiile de benzină dintr-o săptămînă. Cine se încumetă să numere mașinile din Brașov și să calculeze risipa de benzină cauzată de stopurile-barieră ? ● Irina Nemțoiu și Daniela Florea, membre ale cercului de desen al Școlii generale nr. 3 din Birlad, sint două dintre cîștigătoarele concursului internațional din India.

Sub semnul revoluționar al noii calități în agricultură

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost sărbătorită Ziua recoltei

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a altor tovarăși din conducerea partidului și statului, duminică a avut loc la Pitești sărbătorirea Zilei recoltei. Manifestare devenită tradițională a prețuirii pe care partidul și statul, întregul nostru popor o acordă muncii și oamenilor ce muncesc pământul țării înfăptuind în domeniul agriculturii programul de faurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, sărbătorirea Zilei recoltei a constituit pentru oamenii de pe ogoarele județului Argeș prilejul unei noi și puternice manifestări a sentimentelor de fierbinte dragoste și recunoștință pe care țărănimea, alături de întregul popor, le nutrește pentru partid, pentru secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Analizând experiențele bune acumulate și stabilind pe baza lor măsuri concrete pentru realizarea unor recolte tot mai bogate, pentru valorificarea integrală a marilor rezerve de care dispune agricultura, pentru creșterea producției vegetale și animale, secretarul general al partidului a arătat că producția realizată în acest an, în condiții climatice nu din cele mai favorabile, demonstrează încă o dată marile posibilități de care dispune agricultura care, dotată în mod corespunzător, beneficiind de cantitățile necesare de produse chimice, poate realiza prevederile stabilite de Congresul al XI-lea, asigurând creșterea contribuției ei la dezvoltarea generală a patriei, la ridicarea bunăstării întregului nostru popor. Sub semnul acestei nestrămutate încrederi în viitor, în oamenii care-l făuresc, s-a desfășurat întreaga manifestare ce a avut loc cu prilejul Zilei recoltei din acest an.

Fotografiile publicate în ziarele de a doua zi înfățișează aspectul sărbătoresc al orașului, puternica însuflețire și satisfacția nețărmurită pe care oamenii muncii de pe meleagurile argeșene le retrăiesc avându-l din nou în mijlocul lor pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, la un an de la precedenta întâlnire prilejuită de sărbătorirea Zilei recoltei, în ambianța unei toamne bogate și senine.

Expoziția agricolă organizată cu ocazia Zilei recoltei pe un imens platou înfățișează rezultatele deosebite obținute în 1978 de lucrătorii din agricultura județului, rezultate care au determinat ținerea pentru a doua oară consecutiv a Zilei recoltei în județul Argeș și, în același timp, sintetic și expresiv, progresele întregii noastre agriculturi, ca și marile sale posibilități de dezvoltare. Sint puse pregnant în evidență concepția nouă, profund științifică ce stă la baza organizării și dezvoltării acestei importante ramuri a economiei noastre naționale, activitatea complexă și variată pe care lucrătorii ogoarelor o desfășoară azi animați de dorința de a

smulge pământului roade tot mai bogate, de a contribui prin toate forțele la intensificarea producției agricole, la creșterea bunăstării întregului popor.

Dând glas vibrantei recunoștințe, respectului profund și admirației față de omul și revoluționarul care, în fruntea partidului și statului, munceste cu inegalabilă pasiune și dăruire comunistă, legându-și cu strălucire numele de tot ce s-a înfăptuit vreodată mai mare și mai durabil pe pământul României, oamenii muncii din județul Argeș raportează tovarășului Nicolae Ceaușescu îndeplinirea indicațiilor date în toamna anului trecut. În acest an a fost obținută cea mai mare producție de cereale din istoria județului. Prevederile primii trei ani ai cincinalului pentru producția de cereale au fost depășite.

S-au obținut, de asemenea, producții superioare anilor anteriori la floarea-soarelui și în pentru ulei, realizându-se și depășindu-se angajamentul asumat. O atenție deosebită a fost acordată indicațiilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru dezvoltarea zootehniei — ramură ce deține în prezent 55 la sută din producția agricolă a județului. Prevederile pentru actualul cincinal în acest sector de activitate vor fi realizate încă din 1979.

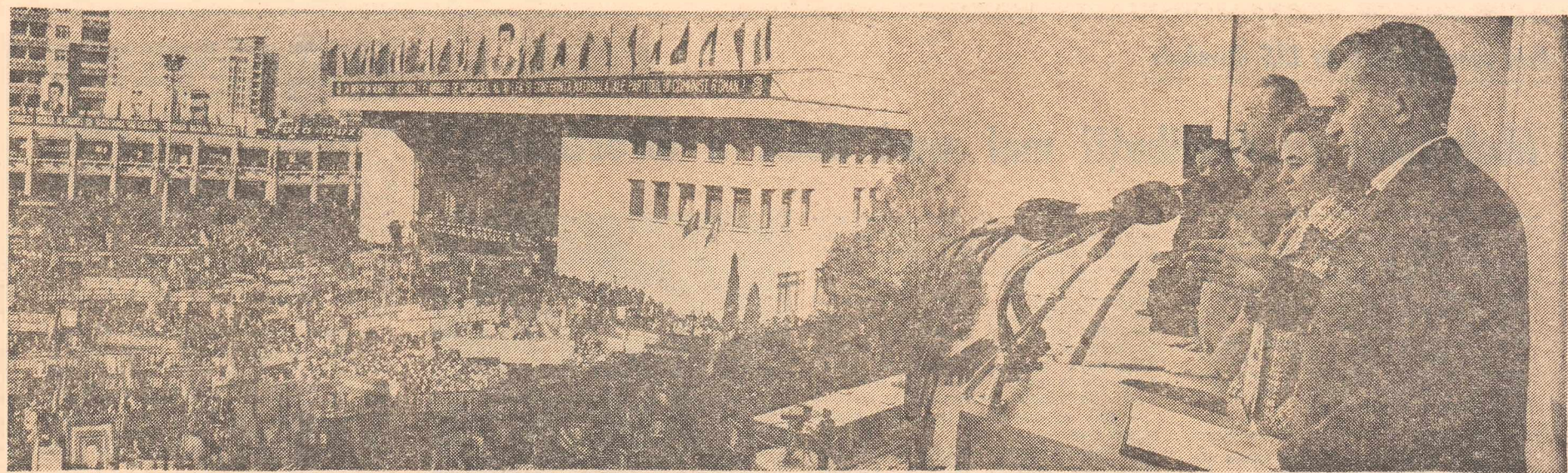
Indicațiilor și observațiilor concrete formulate de secretarul general al partidului privind fertilizarea solului, pentru redarea în circuitul agricol a suprafețelor de teren supuse eroziunii solului, pentru readucerea în producția agricolă a unor suprafețe de teren neproductive, crearea de noi soluri rezistente la condițiile climatice specifice

pentru dezvoltarea pomiculturii, viticulturii, legumiculturii, pentru diversificarea producției alimentare, cei de față răspund prin angajamente mobilizatoare pentru ca organizațiile de partid, comunistii, toți lucrătorii ogoarelor să acționeze mai energic în vederea generalizării experienței înaintate în toate unitățile de producție, obținerii unor producții cât mai ridicate și asigurării creșterii permanente a bunăstării populației, a progresului și civilizației satelor argeșene. Conștienți că rezultatele obținute până în prezent se datoresc politicii științifice a partidului, grijii deosebite pe care secretarul general al partidului o acordă acestei ramuri de bază a economiei naționale, specialiștii, lucrătorii din agricultură, activiștii arată că, urmînd exemplul tovarășului Nicolae Ceaușescu, vor munci cu toată răspunderea, cu pasiune și dăruire revoluționară, cu devotament comunist pentru realizarea exemplară a sarcinilor ce revin județului în toate domeniile, pentru mai puternica dezvoltare economico-socială a Argeșului și creșterea contribuției sale la dezvoltarea și înflorirea patriei socialiste.

De la expoziție, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului parcurg pe jos, într-o ambianță însuflețită, de intensă bucurie, una din principalele artere ale Piteștiului, îndreptîndu-se spre piața centrală, locul de desfășurare a marii adunări populare.

Sînt momente de neuitat pentru locuitorii acestor fertile meleaguri. Mii, zeci de mii de oameni, tineri și vîrstnici, bărbați, femei și copii au ieșit în întîmpinarea oaspetelui drag. Atmosfera vibrează de entuziasm. Sînt scandate numele partidului, al României, al tovarășului Nicolae Ceaușescu. Uralele, aplauzele nu mai conținesc. Muncitori, ingineri, tehnicieni, intelectuali, țărani din județ și din împrejurimi scandează minute în șir „Ceaușescu — P.C.R. !”, „Ceaușescu și poporul”, dînd glas nețărmuritei lor încrederi în partid și secretarul său general, adevărată nestrămutată în politica clarvăzătoare a partidului și statului nostru, de propășire continuă a patriei noastre socialiste, de ridicare a României pe noi trepte de progres și civilizație.

La tribuna din piață vin și vorbesc activiști de partid, ministrul agriculturii, președinți de cooperative agricole de producție, directori de I.A.S., țărani, ingineri, bărbați și femei. Cu toții, raportând realizările unităților de producție din care fac parte, înfățișând secretarului general efortul unit în jurul și sub conducerea organizațiilor de partid pentru sporirea producției agricole, pentru întărirea disciplinei și creșterea nivelului de conștiință revoluționară în vederea realizării sarcinii fundamentale trasate de Conferința Națională de a se trece și în acest domeniu la o nouă calitate, superioară, își exprimă totodată profunda recunoștință pentru înalta cinste pe care secretarul general al partidului a făcut-o prin participarea sa la sărbătorirea Zilei recoltei pe me-leagurile argeșene, pentru cuvintele calde și îndrumările pe care le-a adresat, pentru indicațiile de inestimabilă valoare pe care le-a dat cu acest prilej, asigurând conducerea partidului, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, că organizațiile de partid din unitățile lor, toți oamenii muncii din județ se vor mobiliza mai energic pentru a îndeplini neabătut sarcinile ce le revin în toate domeniile, pentru a răspunde prin muncă responsabilă grijii și atenției de care se bucură din partea partidului.

În atmosfera fierbinte care domnește în piață, în aclamațiile zecilor de mii de participanți la marea adunare populară, ia cuvântul tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Cu clarviziunea binecunoscută, cu forța prospectivă proprie secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o expunere de inestimabilă valoare pentru prezentul și viitorul agriculturii noastre, prezintă principalele sarcini care stau în fața organizațiilor de partid, a comuniștilor, a

tuturor lucrătorilor din agricultură. Cuvântarea secretarului general al partidului, urmărită cu viu interes și deplină satisfacție de cei prezenți, transmisă în direct de posturile noastre de radio și televiziune, a fost în repetate rânduri subliniată de vii și îndelungi aplauze, cu puternice urale.

Când apar aceste rânduri, ideile fundamentale cuprinse în cuvântare sînt cunoscute și însușite de întreaga țară.

„La această adunare populară, sintetizează însuși secretarul general, mi-am propus să vorbesc îndeosebi despre agricultură și știința agricolă. Este însă evident că revoluția tehnico-științifică presupune o îmbunătățire a activității

în toate domeniile științei, părăsirea laboratoarelor și în industrie și pășirea în uzine. Aceasta este valabil pentru cei din construcția de mașini, pentru cei din chimie, din metalurgie. Numai în eprubete sau laboratoare nu vor face nimic; cercetătorii trebuie să meargă în mijlocul muncitorilor, în uzine, și împreună cu ei să înfăptuiască revoluția tehnico-științifică în toate domeniile economiei. De asemenea, dacă am vorbit de necesitatea ridicării pregătirii profesionale, tehnice și a conștiinței oamenilor muncii din agricultură este evident că aceasta privește toate sectoarele, întregul nostru popor. De aceea este necesară perfecționarea activității

în întregul nostru învățămînt, a muncii de formare a cadrelor în toate domeniile. În acest scop, de altfel, noua lege a învățămîntului urmărește să așeze pe o bază mai trainică întreaga activitate de formare a cadrelor, de ridicare a nivelului profesional și a conștiinței politice și cetățenești a tineretului, a tuturor oamenilor muncii din patria noastră. Înăptuirea programului Congresului al XI-lea, înaintarea spre comunism presupun o profundă revoluție în ridicarea nivelului profesional, științific, tehnic, în dezvoltarea conștiinței cetățenești, revoluționare, a conștiinței întregului nostru popor, deoarece poporul însuși va asigura triumful comunismului în România, bunăstarea, independența și suveranitatea patriei“.

În spiritul orientărilor și hotărîrilor Conferinței Naționale de anul trecut trecerea la o nouă calitate în agricultură are un conținut revoluționar. „Avem nevoie, arăta secretarul general al partidului, de semînțe mai bune, de mai mare productivitate, rezistente la condițiile cliemei din țara noastră, din diferite zone; avem nevoie de rase de animale superioare, mai productive, care să asigure o producție mai mare de carne, lapte, lînă. Practica demonstrează că este pe deplin posibil să realizăm rapid rase superioare în țara noastră. Iată de ce este necesar ca mii de cercetători agricoli să iasă din birouri și laboratoare, să meargă în fermele agricole, în rîndul lucrătorilor agriculturii și împreună cu aceștia să contribuie la înăptuirea revoluției în agricultura noastră“.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, ideile ei directe devin în aceste zile fapte. În întreaga țară, pe ogoare, se desfășoară cu forțe sporite bătălia sub semnul revoluționar al noii calități.

ION CRISTIAN ■

Agenda politică a săptămîinii

Ca și în celelalte săptămîni ale lunii octombrie, ca și în celelalte luni ale anului, și cronică acestei săptămîni se dovedește a fi la fel de bogată în manifestări de o deosebită importanță pentru viața noastră politică internă și internațională. Este o săptămîină care, pe plan intern, cuprinde fapte și evenimente de mare valoare pentru îndeplinirea planului pe 1978, pentru dezvoltarea într-un ritm accelerat a economiei naționale potrivit hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale Conferinței Naționale, iar pe plan extern include evenimente ce probează preocuparea continuă a partidului și statului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, pentru dezvoltarea relațiilor României cu toate statele lumii, pentru afirmarea politicii noastre de pace, pentru creșterea contribuției țării noastre la soluționarea justă, în interesul tuturor popoarelor, a problemelor care frămîntă întreaga omenire.

Probleme calitative ale dezvoltării economice a țării, probleme cheie pentru realizarea sarcinilor de plan pe acest an, au fost dezbătute și la Ședința Biroului Executiv al Consiliului Național al Oamenilor Muncii, desfășurată sub președinția secretarului general al partidului. În cadrul ședinței a fost subliniat rolul important, de mare răspundere pe care îl au consiliile oamenilor muncii în mobilizarea tuturor celor ce muncesc la înfăptuirea sarcinilor ce revin fiecărei unități economice, secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cerînd consiliile oamenilor muncii să se preocupe mai intens pentru folosirea integrală a materiilor și materialelor utilizate în procesul productiv și, îndeosebi, a metalului, pentru recuperarea materialelor secundare și a deșeurilor, selecționarea acestora pentru refolosirea lor cât mai eficientă.

Preocuparea pentru permanenta dezvoltare a democrației socialiste a fost rele-

vată și în cadrul Ședinței Biroului Executiv al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, desfășurate sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu. În spiritul indicațiilor și orientărilor secretarului general al partidului, Biroul Executiv a indicat, printre altele, ca toate comisiile județene, municipale, orașenești, ale sectoarelor municipiului București, ca toate echipele de control să acționeze cu mai multă fermitate atît în sfera activității economice cit și în cea a muncii educative pentru ridicarea nivelului general de conștiință, pentru dezvoltarea unei puternice opinii de masă împotriva neajunsurilor, a abaterilor de la normele eticii și echității socialiste.

În prima zi a lunii noiembrie, cotidianele au informat opinia publică, că, sub președinția secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au avut loc Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și Ședința Consiliului de Stat. În cadrul lucrărilor ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a fost examinat și aprobat programul cu privire la aprovizionarea populației pe ultimul trimestru al acestui an, precum și pe semestrul I al anului 1979. Elaborat pe baza indicațiilor secretarului general al partidului, programul, care cuprinde măsurile ce trebuie luate pentru asigurarea unei bune aprovizionări a populației cu o gamă largă de produse alimentare de bază și de bunuri industriale de consum este alcătuit în strînsă concordanță cu cerințele de consum determinate de creșterea mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii. Totodată, Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat Codul Vamal al Republicii Socialiste România, important act normativ al politicii vamale a țării noastre.

În cadrul ședinței ținute la 31 octombrie, Consiliul de Stat a dezbătut și aprobat Decretul privind prelevarea pentru

societate a unei părți din valoarea producției nete și Decretul privind unele măsuri pentru apărarea civilă. De asemenea, Consiliul de Stat a examinat și ratificat tratate și convenții încheiate de România pe plan internațional.

Pe planul vieții internaționale, cronică acestei săptămîni consemnează cîteva evenimente semnificative pentru politica noastră de pace și care evidențiază o dată în plus prezența activă a României socialiste la amplul dialog internațional destinat să ducă la soluționarea democratică a marilor probleme ale contemporaneității.

Astfel, miercuri 25 octombrie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe general brigadier Myint Maung, ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste a Uniunii Birmane, care a făcut o vizită oficială în țara noastră. În cadrul convorbirii, desfășurate într-o atmosferă cordială și prietenească, au fost subliniate progresele obținute în dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două state, exprimîndu-se, totodată, dorința comună de a amplifica această colaborare pe multiple planuri.

Joi, 26 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe participanții la Reuniunea rectorilor academiilor și școlilor superioare de partid din țări socialiste, care s-a desfășurat la București între 24-26 octombrie. În cadrul întrevederii, desfășurate într-o atmosferă tovarășească, de caldă prietenie, oaspeții au adresat mulțumiri tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru primirea acordată, pentru buna organizare a reuniunii, care a permis un util și fructuos schimb de opinii. Tot joi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a primit delegația de activiști ai Partidului Comunist Chinez. Oaspeții au transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un cordial

salut de prietenie din partea tovarășului Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze, împreună cu cele mai bune urări de noi succese poporului român. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit pentru urările adresate și a rugat să se transmită tovarășului Hua Kuo-fen un salut cald și cele mai bune urări. În cadrul întrevederii, desfășurate într-o atmosferă de caldă și tovarășească prietenie, au fost evocate cu deosebită satisfacție relațiile de strînsă prietenie și rodnică colaborare dintre partidele, țările și popoarele noastre, subliniindu-se totodată importanța deosebită a vizitei de prietenie efectuate în R.P. Chineză de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu și a vizitei de prietenie făcută în țara noastră de tovarășul Hua Kuo-fen, a înțelegerilor și acordurilor stabilite cu aceste prilejuri, care au marcat o etapă nouă, superioară, în dezvoltarea pe multiple planuri a raporturilor dintre cele două țări.

Vineri, 27 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Mohamed Husni Mubarak, vicepreședinte al Republicii Arabe Egipt, trimis special al președintelui Anwar El Sadat. Oaspeții au transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu, din partea președintelui Anwar El Sadat, un salut de prietenie frățească și cele mai bune urări, precum și înalta prețuire și cele mai calde mulțumiri din partea șefului statului egiptean pentru activitatea deosebită și sprijinul efectiv pe care președintele Republicii Socialiste România îl acordă înfăptuirii unei păci drepte și durabile în Orientul Mijlociu. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit și a rugat să se transmită președintelui Sadat salutul său de caldă prietenie și cele mai bune urări. De asemenea, președintele Republicii Socialiste România a dat o apreciere deosebită eforturilor R.A. Egipt, ale președintelui Sadat pentru a se ajunge la încheierea pe cale politică, prin tratative, a unei păci trainice și juste în Orientul Mijlociu.

Prin acord global, la IAS Dorohoi:

Mulgători cu retribuții mai mari decât a directorului!

● Gheorghe Jitoreanu s-a născut la 5 aprilie 1932, în comuna Havirna din județul Botoșani. Părinții săi sînt țărani, acum pensionari. A absolvit, în 1958, Facultatea de agronomie din Iași. Lucrează în I.A.S. de 20 de ani, 5 ani fiind inginer șef și 15 director. De 10 ani este director la I.A.S. Dorohoi. Munca sa a fost distinsă cu șase medalii și cu Ordinul Muncii clasa a II-a. Este membru de partid.

— De ce, cînd am cerut un nume reprezentativ pentru județul Botoșani, fi-rește un nume de om al muncii, mai mulți tovarăși de partid l-au rostit spontan pe al dumneavoastră?

— Probabil pentru că la I.A.S. Dorohoi sînt rezultate bune.

— În toate domeniile?

— În toate, altfel nu ajungeam noi să ocupăm, în întrecerea socialistă, locul întâi pe județ. În toate domeniile, dar, în special, în acela al sectorului vaci cu lapte. Am obținut producții peste cele planificate și la cartofi, și la fuior, și la foioase, și la porumb, dar mai ales la lapte.

— Vă referiți la producțiile din acest an?

— Și la ele, însă, de ani, producția peste plan la noi este o constantă. În ultimii șase ani, unitatea a fost apreciată cu două calificative de bine și cu patru de foarte bine. Depășim planul la toți indicatorii principali: producția marfă, veniturile totale, beneficiile planificate. Anul acesta, la 30 septembrie, producția marfă anuală planificată era depășită cu 1 200 000 lei. Iar în trimestrul IV vom realiza o producție suplimentară de peste 12 000 000 lei, adică peste 20 la sută procente dacă raportăm la producția marfă anuală. În ultimii trei ani am obținut producții de 4 203 litri în '76, de 4 510 litri în '77, de 4 800 litri în '78, de la un număr de 2 500 vaci cu lapte. Cît despre una din cele cinci ferme ale întreprinderii, ferma de elită Șendriceni — ce să vă spun? — obținem acolo cea mai bună producție de lapte europeană la un efectiv mediu de 500 de vaci, adică la o fermă mare. În '77, la ferma Șendriceni am obținut 6 230 litri lapte pe cap de vacă furajată; iar în acest an, la ferma Progresul, se realizează o producție de 6 150 litri. Într-un cuvînt, la I.A.S. Dorohoi producția de lapte e rentabilă.

— Și cum ați ajuns la acest ferice nivel?

— Deci vreți să faceți public secretul producțiilor mari de lapte! Sînt de

acord, cu bucurie. Ne plac animalele — asta-i tot! Ne ocupăm deosebit de asigurarea bazei furajere, realizînd peste 10 000 unități nutritive la hectar, iar la unele culturi, cum este sfecla furajeră, realizînd producții de peste 150 tone la hectar. Facem investiții anuale de peste 15 000 000 lei pentru modernizare, astfel încît mica mecanizare, remorcile tehnologice, mulsul pe conductă, eliminarea pneumatică a gunoierului sînt realități concrete în toate fermele noastre.

— Dar dincolo de iubire există, bănuiesc, și alți factori.

— Fără îndoială. Sistemul acordului global s-a dovedit eficient. Oamenii cîștigă la I.A.S. Dorohoi, în unele perioade, și peste 4 000 de lei. Luna trecută, zece oameni — trei șoferi, doi mulgători, niște tractoriști — au avut retribuții mai mari decît mine și m-am bucurat. Dacă retribuția medie într-o unitate nu-i bună, asta spune multe, spune totul. Dacă fondul de premiere, de la 1 la sută, nu se folosește e un semn rău pentru director; dacă se face economie la acești bani, înseamnă că munca în unitate nu-i rentabilă.

— Să ajungem, totuși, și la munca dumneavoastră!

— Aproape zilnic sînt în unitate, începînd de la 5 dimineața și pînă seara la 7—7,30. Patru zile pe săptămînă la una din ferme; celelalte trei la sediu, pentru problemele administrative. Zilnic vorbesc cu fiecare șef de fermă: operativ, cite 5—10 minute și într-o perioadă a zilei cînd nu-l deranjez. N-am boala ședințelor. Țin la cinste, întotdeauna spun ce am de spus pe față. Sînt foarte drastic la greseli, nimeni nu-i iertat. Dar și stimulez. Mă străduiesc să fiu înțeleghător. „Ai nuntă, du-te la nuntă; ai mort, du-te la mort” — le spun; iar cînd se întorc, muncesc și recuperează fără să le mai spun. Mă simt responsabil de producția întreprinderii, dar și de cei 500 de oameni ai săi.

— Dar de oamenii, să spunem, dintr-o C.A.P. vecină?

— Sprijinim unitățile cooperatiste din zonă, efectuînd lucrări în care folosim cantități mari de îngrășăminte și ierbicide. Permanent am ajutat una dintre cooperativele care merg mai slab. Ne este neapărat o sarcină trasată, dar, pentru mine, e nevoie sufletească: părinții mei sînt țărani.

— Ce credeți că înseamnă un inginer agronom pentru țărani?

— Înseamnă, trebuie să însemne un intelectual complet care, nu doar opt

ore pe zi, ci tot timpul, să muncească în mijlocul țaranilor, a acestor țărani care, acum, sînt muncitori; să muncească, adică să îndrume, să coordoneze, să dea exemplu de bun gospodar, să facă totul ca să ridice nivelul lor profesional, cultural, politic. Cred că e o meserie mai frumoasă ca oricare. Dacă m-aș întoarce cu 25 de ani în urmă, aș da examen tot la agronomie.

— În cei 20 de ani ai dv. de muncă în agricultură, ce vechi ați învins, ce nou ați ajutat să se afirme?

— Am contribuit la înfrîngerea a două concepții. Prima era că e rușine să muncești în zootehnie. Acum 15 ani, cînd eram director la gostatul din Havirna, nu găseam oameni care să lucreze în zootehnie. Țăranii socoteau că vîcarul e cel din urmă om din sat. Azi, „vîcarii” realizează venituri de peste 2 500 de lei și au de toate, inclusiv prețuire, iar sîntenii, cînd află că sînt locuri libere în zootehnie, se reped să se angajeze. A doua concepție era aceea că nu se poate trece de bariera de 4 000 de litri de lapte,

ca producție medie în zootehnie. Acum 12 ani, aici, la I.A.S. Dorohoi a fost inițiată „mişcarea 4 000”. Despre rezultate, v-am vorbit mai înainte.

— V-am aflat reușitele și bucuriile. Nu-mi inchipui că n-aveți și greutăți.

— Am avut și avem. Cînd am construit, în regie proprie, două ferme noi și cînd le-am modernizat pe celelalte, aprovizionarea am făcut-o cu sarsanaua, cu bucăți. Însă cînd populăm o fermă nouă, satisfacția e mai mare decît toate necazurile. Am avut și avem urite necazuri în valorificarea producției. Pentru a ne primi niște drepturi care ne aparțin, trebuie să fim atenți cu toată lumea.

— Care lume? Concretizați, vă rog!

— Diferiți angajați ai C.R.R.-ului, ai I.L.F.-ului, ai I.C.I.L.-ului. Nu întotdeauna ni se ridică, la timp, producția de lapte. În august, nu am putut valorifica 300 de tone de cartofi, care ne-au rămas pînă în septembrie, cînd s-au găsit beneficiari, dar cînd prețul era mai mic cu 10 bani la kilogram.

— Așa, bătîndu-se cu vremea rea și cu vechiul, unde vor duce agricultura, oamenii agriculturii?

— Văd în viitorul apropiat o masivă mecanizare a agriculturii. În primul rînd la lucrările de recoltare. Știu că noi putem face industrializarea deplină a agriculturii. Acum 20 de ani, această unitate avea cîteva tractoare UTOS 2 iar azi are 110 tractoare, combine și toate celelalte utilaje necesare unei mecanizări totale la cereale și în, și a unei mecanizări de 90 la sută la culturile prășitoare. În cincinalul următor vom reuși să renunțăm în întregime la forța de muncă manuală; iar, în zootehnie, un îngrijitor va putea să aibă cincizeci de vaci (azi, îngrijește 27—28) de la care să obțină, zilnic, 7 000 litri de lapte. Implicit, productivitatea muncii va crește substantial.

— Ce gândiți despre țaranul nostru de azi?

— Azi, țaranul are casă, haine, bunăstare, iar copiii săi, după zece clase, nu prea le arde de uriaș și de coasă. Trebuie să fim preocupați de mecanizare. Adică să-l punem la îndemînă noului țaran unelte pe măsura vremii și pe măsura lui.

— Îngăduiți-mi să susțin că, în acest sens, este semnificativă și evoluția familiei dv. Părinții — țărani, dumneavoastră — inginer agronom, soția — tehnician agronom, fiul — student fruntaș, intrat cu 10 la Agronomie. Ajungînd la concluzie acum ce mai faceți?

— Apoi vin reparațiile de iarnă. Și transportul gunoierului. Și bilanțul. Și noul plan. Și însămințările de primăvară. Și întreținerea, ierbicidările. Și iar recoltatul cerealelor. Și-al inului. Și-al cartofilor. Și arăturile. Și iar s-o gîta un an. Și iar om lua-o de la capăt.

NELU IONESCU ■

Și în agricultură important e cum îți faci meseria

Ion Josu. Născut în anul 1934 în comuna Topolovățul Mare, județul Timiș, în casa unei familii de țărani. Prima sa meserie, în afara celei de plugar, cum îi place să spună, a fost cea de șofer. A practicat-o pînă în anul 1958 cînd obște cooperativilor îl alege în fruntea lor în calitate de președinte. Timp de 10 ani a fost secretarul comitetului comunal al U.T.C. În prezent a promovat în anul V al Facultății de agronomie din Timișoara, secția fără frecvență. Este decorat cu Ordinul Muncii clasa a III-a.

— Tovarășe Josu, ați intrat în al 20-lea an de cînd sînteți președintele cooperativei de producție din Topolovățul Mare. Un interval suficient pentru a vă permite să vă formulați opinia, bazată pe experiență și rezultatele obținute privind drumul parcurs.

— În 1959 cînd am fost ales președinte obținem în medie 1 500 kg de porumb la hectar și 1 200—1 500 kg de griu. Ponderea economică a altor culturi era nesemnificativă. Cînepa, inul, sfecla, legumele etc. erau judecate de către cooperatori în spirit tradițional. Pîinea și mălaiul înainte de orice. La 2 256 de hectare de pămînt arabil aveam pe atunci peste 600 brațe de muncă active. În prezența, la aceeași suprafață sînt circa 80. În ultimii 5 ani, inclusiv 1978, obținem constant peste 8 000 kg de porumb boabe stas la hectar și peste 4 000 la griu. De patru ani am introdus cultivarea soiului. În primul an am obținut 3 000 kg la hectar și de atunci oscilăm în jurul acestei medii. Drept recompensă pentru bunele rezultate realizate, în 1975, împreună cu alți specialiști din țară am efectuat o vizită de documentare în S.U.A. Menționez acest amănunt doar pentru a afirma cu deplină convingere că producțiile obținute de cooperatorii din Topolovățul Mare, județul Timiș, sînt la nivelul celor

din S.U.A., aș zice chiar la un preț de cost inferior. Pentru recoltele de porumb din 1975 unitatea noastră a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I, în 1976 cu titlul de „Erou al Muncii Socialiste” și Medalia de aur „Secera și Ciocanul”, iar în anul 1977 cu Ordinul „Meritul Agricol” clasa I. În acest an, poate cel mai neprielnic din toți cei 20 de cînd sînt președinte, apucăm o producție la porumb de 8 500—9 000 kg boabe stas după ce, în vară, la griu și orz ne-am depășit planul stabilit. Practic, în acest an vom înregistra nerealizări doar la fructe și struguri, unde înghețul din luna mai a distrus totul.

— În ce categorii de fertilitate se încadrează terenul C.A.P. din Topolovățul Mare?

— Din totalul suprafeței, doar 580 de hectare reprezintă aluviuni, un pămînt care, deși nu e cernoziom, se încadrează în categoria I de fertilitate. Restul, lăcoviște și podzol situate preponderent în pantă. Cu acest prilej aș dori să amintesc un lucru nu lipsit de interes. Mulți confundă județul Timiș cu nesfîrșitele cîmpii din vestul acestui colț de țară. Este o mare greșală fiindcă începînd de la doar cîteva kilometri de Timișoara, spre est și nord-est întreaga suprafață este dominată de nesfîrșite dealuri și păduri.

— Cu alte cuvinte, întrebarea, ce-i de făcut cu aceste pămînturi, se justifică?

— În fiecare an ne batem să arăm fiecare colțșor de unde s-ar putea scoate o bucată de pîine. Anual se fac investiții uriașe pentru protejarea solului de eroziuni, pentru mecanizare, chimizare și irigații, dar, în condiții egale, rezultatele sînt total diferite. Aceasta înseamnă că nu muncim cum trebuie pămîntul, că important este nu doar să ari întreaga suprafață, important este să-ți faci cum trebuie meseria de agricultor. Dacă nu-l lucrezi cum trebuie, pămîntul te „lucrează” el pe tine. În-

seamnă că l-ai păcălit și răzbunarea sa este cumplită. Nu numai că nu te răsplătește imediat cum te-ai așteptat, ci și prin consecințele mult mai grave pe care ți le pregătește în perspectivă. Și pămîntul obosește de la o vreme! Rezumîndu-mă doar la vecinii mei pe care i-aș ruga să nu se supere de cele ce vreau să le spun, am să vă dau un exemplu doar de ceea ce înseamnă a lucra cum trebuie pămîntul, potrivit tehnologiilor moderne dar aplicate la condițiile concrete fiecărei unități. Astă-primăvară, din însărcinarea Comitetului județean de partid, am aplicat propria experiență la Cralovăț, un sat aparținător comunei noastre. Toate cele 200 ha de porumb se află în zonă colinară, metaforic vorbind, aș zice la 2 900 m altitudine față de cernoziom. Aplicînd tehnologiile practicate la Topolovăț — în paranteză fie spus, cunoscut de toți specialiștii, dar superficial urmărîte —, în prezent, la ultima evaluare s-a stabilit obținerea unei producții medii de 5 000 kg boabe la hectar după ce pînă acum n-au trecut niciodată de 2 500 kg. Mai adaug că mecanizatorii lor sînt mai destoinici decît cei de la Topolovăț. N-au fost detași însă cu disciplina.

— Vorbii de tehnologii alese, dar de fapt în ce constau?

— Arături de 27—32 cm adîncime, pentru ca planta să poată traversa cu bine perioada de secetă, specifică acestei zone. Semnata la timp, adică griul pînă la 15 octombrie iar porumbul nu mai tîrziu de 30 aprilie. Pregătirea exemplarilor a patului germinativ, densitate optimă la hectar — 45—55 de mii plante la hectar — întreținere și fertilizare corespunzătoare. Pe de altă parte, datorită faptului că mergem exclusiv cu porumb hibrid din grupa 400, recunoscut ca foarte productiv, dar tardiv, pentru accelerarea procesului de coacere practicăm de mai mulți ani depășirea și recoltatul exclusiv manual

fiindcă, orice s-ar spune, mecanic se pierde deocamdată cel puțin 20 la sută.

— Este agricultura noastră la ora actuală dotată corespunzător cu mijloace tehnice?

— Dacă ne dăm silința să ne aducem aminte că acum 30 de ani mai aram încă cu plugul de lemn, atunci este limpede că am făcut pași de uriaș în această privință. Dar întrebarea pusă vizează două chestiuni distincte: pe de o parte, folosirea la întreaga capacitate a utilajelor, pe de alta, ritmul dotării cu mașini din ce în ce mai perfecționate. Amîndouă aceste cerințe sînt necorespunzător satisfăcute. Dacă în primul caz vîna aparține exclusiv factorilor locali, în cel de-al doilea, îmi face impresia, industria noastră constructoare de mașini agricole este insuficient de receptivă la cerințele timpului. Mi-aduc aminte că de fiecare dată cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit la agricultură a cerut specialiștilor să accelereze procesul de asimilare și diversificare a mașinilor agricole cu performanțe la nivelul tehnicii mondiale. Pînă în momentul de față, acestor exigențe le răspund doar combinele „Gloria” și tractoarele; restul continuînd să fie insuficiente sau necorespunzătoare. Să vă dau cîteva exemple: secțiile de mecanizare au primit în dotare mașini de împrăștiat îngrășăminte cu tuburi flexibile, în principiu bune, se zice, dar pe care nimeni nu le folosește fiindcă proiectanții au omis să ia în seamă că majoritatea îngrășămintelor se livrează la noi în vrac iar posibilitățile CAP de a amenaja magazine care să le scutească de umezeală sînt mici. În aceeași situație sînt escaloarele pentru încărcatul baloților de paie și furaje. Ca să le folosești îți trebuie un tractor în plus. În multe unități din județul Timiș între presa de balot și remorcă a fost introdus un plan înclinat izbutindu-se astfel cu același tractor să se și baloteze și să se și transporte la margine de lan baloții. În concluzie zic că cei care concep mecanizarea au datorita de a analiza temeinic destinația utilajelor și eficiența lor.

— Ce s-a făcut pentru omul din agricultură?

— Este o întrebare al cărei cel mai bun

Investițiile — la termen!

Uriaș cuptor de pâine pentru industria țării, al șaselea furnal gălățean trebuie să fie gata la timp!

Dacă oțelul, cum se spune adesea, este piinea industriei, atunci poate că ar trebui să zicem că la Galați se construiesc două noi cuptoare pentru cocerea acestei „piini”, este vorba de Oțelăria cu numărul 3, având o capacitate anuală de 3 milioane tone oțel pe an, și de cel de-al 6-lea furnal, având o capacitate de 3500 metri cubi și o producție de peste 7000 de tone de fontă zilnic. Nu mult după anul 1930, la Galați urmează să se producă, așa cum împede prevăd documentele de partid, peste 10 milioane tone de oțel în fiecare an. În momentul de față, când s-a scurs un deceniu de la prima șarjă de oțel gălățean, pe platforma siderurgică a orașului de pe Dunăre se fac șapte milioane de tone, cu alte cuvinte, aproape trei sferturi din producția țării! Investiția care se realizează astăzi — etapă distinctă a dezvoltării Combinatului siderurgic gălățean — reprezintă în fapt un ultim efort pentru atingerea nivelului de 10 milioane tone oțel. După o regulă tehnologică foarte simplă, pentru a produce oțel este mai întâi nevoie de fontă. Astfel încât, odată cu construcția Oțelăriei numărul 3, la Galați se ridică și Furnalul nr. 6, colosul despre care vom vorbi mai departe.

Sînt cîteva sute de oameni care muncesc acum la ridicarea pe picioare a colosului, sarcină care cade în sfera de activitate a Întreprinderii de construcții și montaje pentru siderurgie. Marea lor majoritate nu sînt localnici, chiar dacă unii s-au căsătorit și s-au stabilit între timp la Galați, dar, totodată, fiindcă în general sînt oameni tineri, pot spune cu mîndrie că meserie au învățat la Galați, nu prin alte părți, la unicul combinat siderurgic pe care l-au văzut vreodată. Pe cîteva dintre ei am avut ocazia să-i cunoaștem, dar în focul muncii fiind desigur cu toții, prea multe n-am putut afla. Doar numele și locul de unde provin. Astfel, dulgherul Grigore Preda, șef de echipă, este din Rîmnicu Sărat, Ion Firicel, fierar-betonist și tot șef de echipă, de undeva din Oltenia, Traian Siles, lăcătuș-montator, din Călărași, Ilie Caraibot, tot lăcătuș-montator, bănățean, șefii de echipă Ion Comșa și Ștefan Iorga, zidari-șamotori, din Ialomița, maistrul Lupu Petrance, din Suraia-Vrancea, maistrul Ion Irinoiu, șeful de lot din zona furnalului propriu-zis, secretar al comitetului de partid din Mehedinți, sudorul Vasile Dandea este gălățean, fierarul-betonist Gheorghe Ipate și dulgherul Anton Mihalache sînt moldoveni, subinginerul Cornel Bradu, șef de lot la montaj, din Constanța, șeful de șantier Gheorghe Caloianu, inginer, e de undeva din Vrancea, dar părinții tot constructori fiind (tatăl său lucrează și acum pe platforma gălățeană), dinsul a trecut mai întâi pe la Roman, venind apoi la Galați, și așa mai

Fotografii de PAVEL BOROȘ

răspuns îl află vizitînd gospodăriile oamenilor. La Topolovăț, și nu numai la noi, existența autoturismului, a caselor, în ultima vreme cu etaj, dotate cu tot confortul civilizației urbane, este o realitate de necontestat. Anul trecut valoarea normei convenționale a fost de 84,5 lei din care 75 lei în bani. Aplicăm acordul global fără să fim zgîrciți deși unii din afara unității au încercat să micșoreze procentul ce revine membrilor cooperatori. N-am fost și nu voi fi niciodată de acord să-i refuz omului dreptul pe care și-l cîștigă prin muncă cinstită. O țară este bogată și prosperă în măsura în care oamenii ei sînt bogați și prosperi. Este măsura cea mai exactă de evaluare directă a avuției naționale. Nu ne-am abătut niciodată de la aplicarea riguroasă a prevederilor care reglementează acordul global și statutul C.A.P. În campanii lucrează întregul sat, inclusiv navetiștii, nu aducem forță de muncă din afara județului. Numai astfel se explică de ce CAP din Topolovăț nu are datorii nerambursate la termen, numai așa se explică realizarea în regie proprie a unui complex pentru creșterea vacilor de prăsilă cu o capacitate de 2000 de capete, numai astfel se explică de ce în zootehnie s-a ajuns ca un singur om să îngrijească 300 de vaci și 4500 de berbecuți. Ceva totuși mă nemulțumește. Omul de bază din agricultură este și va deveni tot mai mult mecanizatorul. Am dat anul trecut 22 de vagoane ca retribuție suplimentară. Totuși, efectiv, în momentele de vîrf ale campaniilor mecanizatorilor trebuie să muncească zi-lumină, de aceea trebuie să se bucure de o mare atenție. Din toate punctele de vedere fiindcă, iată, au început să ne plece și de la Topolovăț. Am mecanizatori care s-au angajat ca fochiști la stațiile de termoficare din Timișoara cu o retribuție mai mică, dar în condiții de maximă lejeritate. Consider că actualul sistem de norme a muncii trebuie aplicat în mod cit mai responsabil.

— Se spune despre Josu că lui l se îngăduie orice, că el cultivă ce pofteste pentru a-și asigura venituri certe. Este adevărat?

— Incompetența știe întotdeauna să se justifice. Rezultatele obținute îmi îngă-

dul să-mi argumentez punctul de vedere. Aș putea să dau numeroase exemple cînd am acționat împotriva unor indicații preluat și transmise mecanic și întemeiate nu pe argumentul științei, ci pe cel al autorității unei funcții. Sînt comunist de mulți ani și știu că ceea ce ne cer hotărîrile de partid este să realizăm mai mult grîu, mai mult porumb, mai multă carne, mai multe legume și fructe. Atunci între o astfel de indicație și necesitatea de a realiza mai mult, în mod firesc, optez pentru cel de al doilea mod de a acționa. Din păcate, datorită unor înguste interpretări se ajunge la situații nedorite. Eu consider că sprijinul specialiștilor din afara C.A.P. nu este pe măsura sarcinilor cu care au fost investiți. Un exemplu doar: în cadrul consiliilor intercooperatiste a fost înființată și funcția de inginer-șef. De ce? Numai pentru a dubla numărul situațiilor care ți se cer zilnic? Apoi este o eroare să se creadă că Josu își poate permite să-și facă de cap în afara colectivului din care face parte și hotărîrilor căruia se supune în egală măsură. În sfîrșit, aș dori să le amintesc celor care cred că sînt favorizat, că noi livrăm la fondul centralizat de stat nu mai puțin de 34 de produse agrozootehnice. Geneva unor astfel de aprecieri este alta. De multe ori mi se întîmplă ca seara, după ce ne întîlnim cu toții la sediul pentru a discuta planul de muncă pentru a doua zi, să mai dau cite un telefon pe la vreo unitate pentru diverse probleme. Rar mai găsesc pe cineva fiindcă pentru foarte mulți ziua de muncă s-a încheiat de mult. Cine își inchipuie că sînt un privilegiat, greșeste. Pentru necesarul de anul viitor mi-au fost repartizate doar 50 tone de îngrășăminte minerale. Am trimis achizitorul în întreaga țară și în prezent am în magazii 500 de tone. De ce? Fiindcă eu îmi pot permite să cumpăr îngrășămintele nu cînd toți asaltează combinatele și bazele de aprovizionare, ci în orice lună a anului. Aceasta înseamnă autogestione, adică a avea fondurile disponibile în orice moment. În ultimă instanță înseamnă muncă și, implicit, producții cit mai mari. Mă reîntorc la ceea ce am mai spus. Totul începe de la om, de la modul cum izbutești să-l cointeresezi.

— Mai spun unii că Josu este și îngîmfat.

— Dacă a-l spune cuiva de la obraz că este nepricedut și aceasta este considerată obraznicie, atunci, da, ei au dreptate. În mod firesc cu astfel de oameni nu mai am ce discuta și n-au decît să mă creadă îngîmfat. Nu-mi plac mai ales acei oameni care confundă funcția cu competența. Aroganței li răspund cu aroganță. Am aici la noi specialiști care au afirmat că sînt insuportabil. De fapt, eu nu le ceream decît să se supună disciplinei pentru toată lumea valabilă. Cei care s-au convins că altfel nu se poate, îmi sînt prieteni și colegi. Nu cred că aceste atribuții care mi se reproșează mă și caracterizează fiindcă, de ar fi așa, oamenii pe care mă bizui, demult mi-ar fi întors spatele. Ceea ce nu înseamnă că mă consider perfect, că nu mi se întîmplă să-mi ies din peeni. Cert este că sînt adeptul unui adevăr îndelung verificat de viață. Respectul și stima reciprocă nu exclud recunoașterea cinstită a nevoii de demnitate. Nu sînt sociolog dar practica m-a obișnuit cu cîteva observații. În stilul de muncă statornicit între noi cei din unități și organele de îndrumare și control se strecoară uneori practica aprecierilor bizuite pe aparențe. Știi să răspunzi exact la întrebări, să-ți notezi conștiințios ceea ce se spune, ești disciplinat dar și anonim. Dacă realitatea te obligă să ieși din tipic, să spui și altfel decît își inchipuie unii că s-ar cuveni, intri în categoria indisciplinaților. În mod păgubitor de desfășurare a dialogului constructiv. Nu doresc să se înțeleagă că subapreciez importanța și rolul controlului, a respectării disciplinei și bune-cuviințe.

— O întrebare clasică: aveți vreo pasiune?

— În afară de agricultură, înțeleg. Nimic nu trece înaintea pasiunii care se plămădește cu fiecare anotimp în tainele de nepătruns ale pămîntului. Cînd omul izbutește să fie pătruns de ceea ce se întîmplă în bobul de grîu sau în firul de iarbă se cheamă că are pentru ce trăi.

ION DANCEA

departe... În ceea ce-l privește pe directorul Grupului de șantiere furnale refractare, inginerul Petre Cristescu, poate nu e lipsit de interes să-i privim o clipă trecutul. A intrat în construcții prin 1959, cînd s-au refăcut furnalele de la Călan. Ele erau sub 150 metri cubi capacitate, dar, prin refacere, au ajuns de 200. A lucrat apoi la Hunedoara, la prima oțelărie Siemens-Martin construită în anii noștri, apoi la primul furnal de mare capacitate (pentru acea vreme), de 1000 metri cubi. Din 1965 se află la Galați, lucrînd la construcția primului laminor de tablă grosă, apoi la toate cele cinci furnale și, acum, la al șaselea. Spune: „La Galați s-au construit de la început furnale dintre cele mai mari cunoscute la noi în țară, de 1700 metri cubi. Al cincilea furnal, pus în funcțiune chiar anul acesta, este de 2300 metri cubi. Iar al șaselea, de 3500! Știți ce înseamnă un furnal de 3500 m³? Înseamnă un furnal de o capacitate cum nu mai există prea multe în lume, adică doar vreo cîteva, ce se pot număra pe degetele de la mîini. Să fie vreo șapte cu totul, vă rog să mă credeți că nu exagerez! Desigur, față de anii în care am început meseria, pot să spun că nivelul tehnicii de construcție a crescut enorm. Avem astăzi mijloace tehnice dintre cele mai moderne, macarale de mare putere, care pot ridica de exemplu o greutate de 60 de tone pînă la 100 de metri înălțime, betoanele se toarnă numai cu pompe speciale, totul este mecanizat, foarte puțină muncă manuală, aducînd creșteri spectaculoase în productivitate. Și, de ce să n-o spunem, nici experiența oamenilor nu mai este aceeași, s-au făcut pași foarte mari pe linia ridicării lor profesionale“.

Existînd deci asemenea posibilități, fără a mai vorbi despre capacitatea economiei românești de a ataca o investiție de asemenea dimensiuni, s-a trecut la construcția celui mai mare furnal din țară. Organizare de șantier în trimestrul IV 1976, primele lucrări — săpături, baterea pilozilor, fundații — 1977, lucrări de pilotaj și infrastructură în 1978, ca și începerea montajului de utilaje. Termenul de punere în funcțiune este sfîrșitul anului viitor. Va putea fi el respectat? Întrebarea nu este chiar retorică, dat fiind că la ora vizitei noastre în combinatul gălățean investiția avea o restanță în grafic de cîteva luni. Cînd l-am întrebă pe directorul Petre Cristescu ce fel de greutate mai înțimpină oamenii pe care îi conduce, dinsul nu s-a gîndit prea multă vreme. „Singurele necazuri, spunea, sînt cele cu furnizorii. Vreau să mă credeți că nu țin cu tot dinadinsul să dau vina pe alții, avem și noi partea noastră, dar de multe ori tot constructorul este cel pus să dea socoteală în locul altora. Așa că, dacă se poate, scrieți cu litere mari: EXISTĂ POSIBILITĂȚI DE REDRESARE, DAR CU CONDIȚIA CA TOȚI FURNIZORII SĂ-ȘI REZOLVE RESTANȚELE CEL MAI TIRZIU ÎN LUNA NOIEMBRIE! Vreau să mă explic. La noi, în general, indicatorii și termenii sînt, cum să vă spun, cu adevărat mobilizatori! Din păcate, tot la noi, la constructori, se concentrează toate rămîinerile în urmă — ale proiectanților, ale furnizorilor etc. Iar noi trebuie să le scoatem, pentru a preda construcția la timp, în termenul prevăzut. N-ar fi încă nimic dacă întîrzierile ar fi de ordinul a 5-10 la sută din timpul afectat construcției propriu-zise. Cu experiența noastră, le-am rezolva.“

La un asemenea angajament, am socotit necesar să nominalizăm și cîteva din furnizorii restanțieri.

— Așteptăm să ne vină încă din martie preîncălzitoarele de aer, de la „23 August“ București, apoi cărămida refractară, tot pentru preîncălzitoare, de la Brașov, construcția metalică pentru furnalul propriu-zis, de la Tecuci, furnitura pentru epurarea brută a gazelor, de la I.M.G.B. și așa mai departe. Cu toate acestea, noi credem, ne-au spus constructorii, că există posibilități de redresare, de predare a investiției la timp, dar cu condiția ca toți furnizorii să-și onoreze contractele cit mai repede. În felul acesta, noi promitem să recuperăm toate restanțele!“

Ceea ce se construiește astăzi la Galați nu reprezintă desigur în nici un caz o investiție ușoară, o simplă lucrare de rutină, chiar pentru încercații constructori de siderurgie gălățeni. Ce va însemna această investiție, odată terminată, pentru economia țării, este lesne să ne inchipuim. Tocmai de aceea, constructorilor gălățeni trebuie să li se acorde tot sprijinul, am spune chiar cu prioritate față de alte obiective acum în construcție. În mod obligatoriu, cel mai mare cuptor de piine pentru industria românească trebuie să fie gata la timp, intrînd în funcțiune după grafic. Eforturile pentru realizarea acestui lucru trebuie și ele să fie pe măsura colosului industrial numit al 6-lea furnal gălățean...

DUMITRU GRAUR

În acțiune, echipele de control

● MEDGIDIA

Servicii prompte, în funcție de nevoile cetățenilor

Medgidia, oraș situat la 40 km de Constanța, reședința județului cu același nume. Dar cetățenii Medgidiei își pot rezolva problemele practice ale existenței de fiecare zi, uzind de posibilitățile pe care le au în propriul lor oraș.

— Pentru mine, ca primar, îmi spune tovarășul Iftimie Ilieș, comisiile de control ale oamenilor muncii sint ca aerul, apa și soarele pentru viață, deoarece prin intermediul lor aflu, de multe ori mai repede decât pe alte căi, care sint dorințele concetățenilor mei, nemulțumirile lor și, fapt și mai important, soluțiile ce se impun. Prin ele am devenit eu insumi mai legat de realitățile orașului, mai clarvăzător asupra perspectivelor imediate ori mai îndepărtate. Astfel, dacă, pentru o primă etapă, am rezolvat problema vopșiturii și curățării hainelor și lenjeriei, am avut grijă să prevăd în planul de investiții înființarea unei curățătorii chimice, de tip „Nufărul”, pentru etapa imediat următoare, tot astfel cum, după punerea în funcțiune a stației servise, pentru autoturisme, va apărea și instalația de spălat, gresat, chiar în cursul acestui cîcinal.

— Ceea ce cred că poate fi apreciat drept o inițiativă, afirma tovarășul Gheorghe Călin, președintele Comisiei orașenești de control al oamenilor muncii, sint chestionarele pe care le întocmim și răspundim în rîndul populației prin comisiile noastre, prelucrînd apoi răspunsurile. La fel se procedează și la Constanța, contactul cu cetățenii fiind astfel asigurat în mod permanent. Zilele trecute, folosind observațiile comisiilor noastre și răspunsurile la chestionare, am ținut o consfătuire cu lucrătorii din comerț cerîndu-le să răspundă solicitărilor privind prezența în magazine a burlanelor, a combustibililor lichizi, a sobelor metalice, a îmbrăcămintei groase etc. De fapt, multe dintre aceste produse existau în depozite, altele au și început să fie aduse.

Insoțind echipa condusă de Ștefan Arcelesco, de la I.M.U.M., la restaurantul „Orizont”, comisia constată lipsa carnetelor de sănătate a unor lucrători, la restaurantul „Ostrov” instalațiile sanitare sint defecte, iar la restaurantul „Văleni” unele băuturi mai „fine” sint ascunse ochiului public, fiind păstrate pentru „fideli” vinzătorilor. Bineînțeles, toate aceste observații sint cuprinse în procesele verbale care se încheie pe loc, cu propuneri pentru remedierea situației constatate. Cu toate acestea, și cu toate că la Constanța activitățile desfășurate de comisiile de control ale oamenilor muncii din Medgidia ne-au fost date ca exemplu pozitiv, sint de părere că numărul femeilor angrenate în astfel de activități este încă insuficient (doar 58 din 215, observație valabilă și pentru Slobozia), tot astfel cum controalele efectuate în unitățile de sănătate publică apar doar sporadic. O situație corespunzătoare am înregistrat la controlul desfășurat la cantelele I.M.U.M. și C.L.A., atît în privința calității mîncării cit și a curățeniei, fapt oglindit și de creșterea masivă a numărului celor care servesc masa de prînz (circa 2.000 la I.M.U.M., față de 100, acum numai 2-3 ani).

● SLOBOZIA

Pentru mici reparații, dus-intors la Lehtiu

Din ce în ce mai mulți trecători prin Slobozia renunță la șoseaua ocolitoare, preferînd traseul intern, pentru a mai vedea cum se schimbă fața orașului de pe Ialomița. Zi de zi, „lamele” mecanice șterg urmele vechii așezări de lut și chirpici, lăsînd loc liber arhitecturii moderne, urbanismului epocii. Fosta așezare agrară din mijlocul Bărăganului se impune, din ce în ce mai mult, drept oraș al viitorului, fapt atestat, în mod direct, de vertiginoasa creștere a populației: 11.000 de cetățeni la înființarea județului și 35.000 azi. Un indice de natalitate cotat între 13 și 14 la mie justifică un optimism robust în privința acceptării orașului nou creat ca principal centru administrativ și economic al Ialomiței. De aici concluzia necesității unei rețele puternice și diversificate de servicii către populație. Contactul cu cîteva unități de acest fel poate fi luat prin intermediul unei comisii de control a oamenilor muncii, în oraș funcționînd 54 asemenea formațiuni, care includ 183 de cetățeni, dintre care 59 femei.

O comisie care s-a impus, prin seriozitatea celor care o compun, prin frecvența controalelor și energicele sale intervenții,

este cea condusă de Iani Cruceanu, Costică Costică și Ștefan Virginia, toți de la U.J.C.C. În insoțim la autoservirea „Feroviarul”, unde, cu o lună mai înainte (așa cum reieșea din procesul verbal întocmit cu acea ocazie), comisia semnalase anumite lipsuri și recomandase unele măsuri. Cei doi responsabili, Ion Ion și David Dobre, primesc comisia cu bunăvoință, aș spune chiar cu simpatie, în orice caz fără crispări sau false zîmbete. Cea mai mare parte a observațiilor făcute la ultimul control au dus la luarea acelor măsuri menite să rezolve neajunsurile, așa că nu mai este cazul să le amintesc, preferîndu-le pe cele încă nelichidate. De pildă, lipsa spațiilor de depozitare și păstrare a mărfurilor, pentru care se fixează un termen, depășit la această oră, se face încă resimțită. Am să insist asupra acestui aspect intrucît el mai apare și în alte unități, fiind sesizat și de echipa condusă de maestrul N. Ambrozie, maestrul principal la fabrica de ulei din oraș, cu prilejul deplasărilor la Alimentara „Feroviarul”. Tovarășul Decu Orășeanu, vicepreședintele Consiliului popular orașenesc, este de acord că observațiile comisiilor oamenilor muncii sint reale, dar dînsul acuză o insuficientă colaborare între organele puterii locale și instituțiile de comerț și cooperatie. „Oricine vine la Slobozia constată uriașul efort al constructorilor, ne spune vicepreședintele. Practic, ridicăm un nou oraș. Ei bine, în privința spațiilor comerciale, care dispar pe măsură ce vechile clădiri insalubre cad spre a lăsa loc liber celor noi, sint de părere că nici comerțul și nici uniunile cooperatiste, atît cea destinată consumului cit și cea a meșteșugarilor nu acordă atenția cuvenită creării altora la parterele blocurilor proiectate. Cînd ne întîlnim pentru a discuta avizarea unui micraion, de pildă, tovarășii respectivi nu se arată prea dispuși să ceară repartizarea de spații destinate multiplelor activități destinate serviciilor către populație. Așa se face că la Slobozia nu avem unde să ne reparăm pantofii ori îmbrăcămintea, o stație pentru spălătul autoturismelor, al căror număr a depășit cifra de 2.000 în oraș, ca să nu mai vorbesc despre alte cîteva mii în județ, cei interesați nu au unde învăța stenodactilografia, limbi străine, n-au unde și repara mașinile de cusut și așa mai departe.”

Stînd de vorbă și cu cîteva cetățeni ai Sloboziei, aflu că nici pentru unele reparații sau lucrări de întreținere a locuințelor n-au cui să se adreseze, pentru că, de fapt, la Slobozia nu există o întreprindere de prestări servicii!

—La nivelul județului nostru, explică tovarășul Decu Orășeanu, s-a hotărît, încă de cîteva luni, înființarea unei secții cu acest profil, în oraș, dar pînă acum nu pare să se fi întreprins nimic, de către cei obligați s-o facă, în acest sens. O întreprindere există la Lehtiu, dar destul de departe pentru a fi utilă celor din Slobozia.

Este de mirare că la Lehtiu, încă nedecarat oraș, după știința noastră, funcționează o întreprindere denumită „Prodprest” și că Slobozia, capitala județului Ialomița, nu are una similară, ci trebuie să se mulțumească doar cu o secție a celei din Lehtiu! Reluînd ideea de început a articolului, privind sporul de populație înregistrat la Slobozia, mă întreb ce se întîmplă cu cei care, potrivit legilor firii, își termină trecerea lor prin viață, pentru că, în orașul de pe Ialomița, neexistînd nici o întreprindere de servicii către populație, nu există nici o secție de pompe funebre. Vicepreședintele consiliului popular orașenesc afirmă că situațiile de acest gen se rezolvă destul de greu, cu sprijinul altor întreprinderi din oraș, pentru transportul celor decedați și că această, să-i zicem, lacună deschide o porțiță în fața unor profitori, care știu s-o folosească fără prea multe scrupule.

Poate că formațiile obștești, însărcinate cu controlul calității muncii în diverse sectoare, vor reuși să impulsioneze și crearea altor forme de servise a cetățenilor, măcar a celor existente și prin alte orașe, dacă nu chiar a unora cu totul noi.

GHEORGHE DECEMBRIU

● BRAȘOV

Informări optimiste, dar ce rămîne după control

Dintr-o informare privind activitatea echipelor de control al oamenilor muncii din municipiul Brașov aflăm că în primele opt luni ale anului au fost efectuate 4.939 de controale în unități cu diferite profile, în urma cărora au rezultat 987 de sesizări și propuneri. Cifrele demonstrează, pe de o parte, că echipele de control depun eforturi susținute pentru a-și face pe deplin datoria, și, pe de altă parte, că atît Consiliul municipal de control muncitoresc cit și Comitetul sindicatelor colaborează foarte strîns, preocupîndu-se îndeaproape de buna funcționare a acestei activități. Ne-am interesat însă care este efectul celor aproape o

mie de sesizări și propuneri, altfel spus, care este eficiența acestor controale. Ni s-a răspuns că este o treabă foarte dificilă să urmărești acest lucru, dat fiind numărul foarte mare al unităților, dar, prin sondaje, se fac și reveniri. Că este un lucru dificil nu ne îndoiim, dar tot atît de adevărat este și faptul că fără a urmări sistematic ce se întîmplă cu aceste sesizări și propuneri respectiva activitate de control devine formală, în ciuda sintezelor, rapoartelor și proceselor verbale care atestă statistic bunul ei mers. Este exact ceea ce relevă și raidul nostru întreprins în cîteva unități brașovene, raid în care am fost însoțiți de Gheorghe Csomoș, vicepreședinte al Consiliului municipal de control muncitoresc, și Viorica Bandi, care răspunde din partea U.G.S.R. de activitatea echipelor de control al oamenilor muncii.

În luna august o echipă de control muncitoresc notează în registrul de control al „Depozitului central de mobilă”, unitatea 251, că lipsesc de mai multă vreme mese-televizor, dulapuri pentru haine etc., și că unitatea nu dispune de unele utilaje pentru manipularea mobilei. Ajunși la depozitul central, observăm, încă din curte, că diferite piese de mobilier sint depozitate necorespunzător sub o copertină, claie peste grămadă, cu ambalajele rupte, în praaf și umezeală (cu o zi înainte, ninse). Victor Cojocaru, șeful de depozit, nu știa că în luna august fusese la depozit o echipă de control muncitoresc. Era plecat în concediu și la venire nu-l informase nimeni. Citește în prezența noastră și, apoi, ne răspunde calm: „Spațiul de depozitare este necorespunzător, iar numărul de oameni, mic. Vom avea un spațiu nou și, probabil, vor veni de la Ploiești și utilajele promise”. Vom avea, vom primi, totul pe un ton liniștit, nici un cuvînt despre neglijența celor care manevrează mobilierul. Utilajele așteptate nu sint niște mașini cine știe ce complicate, doar simple cărucioare care ar putea fi executate de orice cooperativă din Brașov.

Registrul de control al raionului confecțiilor-femei de la magazinul universal din centrul municipiului menționează, în urma controlului obștesc pe luna septembrie, că lipsesc confecțiile de sezon. Și acum, la sfîrșitul lui octombrie, lipsesc. Gestionara Paraschiva Ghevrec ne mărturisește: „Sintem un magazin cu o desfacere foarte mare. Și totuși, de la 1 septembrie și pînă acum n-am primit decît 300 de paltoane. La numărul 42, nimic. Au fost sesizate toate organele, situația este cunoscută, dar, după cîte știu, industria nu ne-a onorat cererile”. Firește, aici nu este vina unității, controlul oamenilor muncii și-a făcut datoria, dar paltoane, fuste groase n-au venit. Poate că s-au împotmolit treburile pe undeva, și dacă lucrurile vor continua așa, brașovenii vor găsi paltoane la primăvară.

La întreprinderea de unelte și scule, unitate cu peste două mii de oameni ai muncii, există un chișoc alimentar. La ultimul control, echipa obștească de control face limpede cîteva sesizări: „de trei luni nu funcționează frigiderul, nu există un registru unic de control, responsabil n-are carnet cu examenele medicale periodice”. În ziua controlului nostru lucrurile se prezintă aproape la fel. Frigiderul tot nu funcționează („trebuie să dau un telefon, să vină să pună motorul”, ni se destăinuie gestionara Lucia Simon), carnet de sănătate tot nu există („mă duc neapărat miine”, ne asigură aceeași responsabilă) și, în plus, găsim mica încăpere plină cu ambalaje. Peste observațiile controlului oamenilor muncii, într-un colț al paginii, se desface rezoluția I.C.S.M.-Alimentara care propune măsuri pentru remedierea situației. Cui propune?

Ultima unitate vizitată este cea de metalo-chimice numărul 224 din cartierul Steagul roșu. Privim în procesul verbal al echipei de control obștesc întocmit în luna septembrie și, în principal, ne reține atenția faptul că aprovizionarea este defectuoasă. Îl întrebăm pe responsabilul unității, Vasile Nemeș, cum se prezintă lucrurile azi. „La fel. Comenzile noastre făcute la depozitele I.C.R.M. sint onorate cu mare greutate. Mai ales la produsele electrice. Aceasta în condițiile în care, vă rog să notați, cele solicitate EXISTĂ. Sau una cer și alta îmi dau. Dacă mergi în sala de mostre a I.C.R.M.-ului, găsești tot ce-ți dorește sufletul, dar cînd ceri, nu-ți dau. De pildă, mi-au dat ciocane pentru carne, se întrebîntează în gospodărie, cit să dau la un cartier întreg, pentru fiecare în parte, dar eu ceruser toporase, care, chiar dacă seamănă, sint cu totul altele. Și așa mai departe, cu furculițe, oale de fierț lapte, în număr capabil să alimentez tot județul, lipsindu-ne însă de altele.”

Cu puține excepții, ancheta noastră relevă că eficacitatea controalelor efectuate de echipele de control muncitoresc este redusă datorită lipsei de insistență, a neurmăririi celor sesizate. Pentru că, iată, controale se fac, propuneri și sesizări există, dar unitățile vizate își văd mai departe de treabă, așteptînd cu încredere controlul următor. Cui folosește un asemenea sistem ineficient? Înșuși scopul

acestor controale obștești este văduvit de latura sa principală: schimbarea unor stări de lucruri, remedierea unor situații. Adică, exact menirea activității echipelor de control al oamenilor muncii.

RAZVAN BARBULESCU

● BUCUREȘTI

Receptivitatea la sugestii se vede pe linia de autoservise

— Știi că într-un fel sinteți răspunzători de starea de sănătate a mii și mii de oameni?

— Știm.

— Și ce faceți pentru aceasta, pentru a le apăra sănătatea?

— Ne străduim să preparăm mîncăruri dintre cele mai bune, din alimente cit mai proaspete, în condiții de igienă deplină.

Nu, nu este lipsit de importanță faptul să discutăm despre calitatea mîncărilor, a preparatelor pe care, în condițiile vieții moderne de azi, un număr tot mai mare de persoane le consumă! Aici, de pildă, la linia de autoservise a restaurantului „Rapid”, din Bulevardul 1848, servesc masa, aflăm de la șeful unității, Nicolae Stanciu, cit și de la bucătarul șef, Constanta Manolea, nu mai puțin de 4.500-5.000 de oameni pe zi. În ziua raidului nostru s-au preparat mîncăruri pentru 4.935 de persoane! Au fost preparate 79 de sortimente. 14 bucătari, ajutați de 6 muncitori necalificați, lucrează zilnic, și în două schimburi, ca să facă față cerințelor cetățenilor. Se consumă zilnic 350 kilograme carne, 400 kilograme legume, 200 kilograme sosuri, salate, produse lactate, produse de patiserie etc. Produsele se desfac la două linii de autoservise, în flux continuu, iar activitatea acestor oameni se transformă într-o adevărată industrie! Producția proprie care se desface zilnic aici se ridică la 50.000 lei.

— Înainte, ne spune șeful unității, Nicolae Stanciu, vindeam produse în valoare de 120.000 lei, pentru că era bere. De cîva timp berea a fost scoasă și găsesc această măsură foarte bună, pentru că unii cetățeni confundau linia de autoservise cu restaurantul, consumau bere, se mai îmbătau, deranjau majoritatea clienților care veneau să servească la noi masa. Acum servim însă mai multă mîncare, mai multă producție proprie, unitatea este rentabilă, iar chîstigurile oamenilor muncii au crescut.

Împreună cu șeful de unitate, cu bucătarul șef, cîntărim cîteva porții care, constatăm, corespund gramajului. Mîncarea e de calitate, susține bucătarul șef, o femeie cu destulă experiență, fostă elevă a Școlii profesionale de bucătari „Nicolae Crețulescu”, din promoția întâi, o femeie care, se vede, muncește mult, depune mult interes ca să fie, cel puțin în parte, mulțumită cei 5.000 de meseni care îi gustă zilnic produsele.

Șeful unității se plînge că îi lipsesc multe lucrătoare, sint în concediu medical, și lipsa personalului duce la apariția unor neajunsuri în activitate: nu se debara-sează mesele, curățenia nu poate fi întretinută, aprovizionarea liniilor nu se face la fel, se produc aglomerații și de aici unele nemulțumiri în rîndul consumatorilor.

— Cîte lucrătoare vă lipsesc astăzi? întreb.

— Zece fete (zece) sint în concediu medical și 5 în concediu de odihnă.

Intr-adevăr, zece bolnave într-o singură zi provoacă serioase perturbări. Oricît s-ar strădui ceilalți muncitori care vin la serviciu să facă și munca acelor care lipsesc motivat sau nu, tot va rămîne un gol serios în activitatea întreprinderii. Acest gol se reflectă poate și în cele 37 de sesizări și reclamații din condecia de sugestii. Aspectul folosirii forței de muncă este subliniat și de Comisia de control muncitoresc, în aceeași zi, comisie formată din Clara Ardeleanu, Turlea Rafila și Alexandrina Tache, care, în baza delegației 619 din 1978, mai constată că „unitatea este bine aprovizionată cu preparate și materie primă, la linii sint sortimente variate de preparate și gustări, se respectă sortimentul minimal, rețetele de fabricație, calitatea preparatelor”. Păcat însă că lipsa unor muncitori de la program umbrește activitatea celorlalți.

În continuarea raidului nostru ne oprim la... „Calul Bălan”, unitate de autoservise, situată într-un punct „cheie”, adică în Piața Unirii. Este ora 9 și solicit un ceai, pentru că, ați înțeles, tocmai ceaiul nu-l văd. „Imediat va fi gata”, ne se răspunde. În galantar mai există orez simplu, fără preț, și o corbă, tot fără preț.

— De ce nu sint afișate prețurile? o mai întreb pe tovarăsa casieră.

— Imediat! mi se răspunde din nou.

Înțeleg că la „Calul Bălan” totul se bazează pe „immediat”. Nu înțeleg însă de ce galantarul este gol, pentru că din constatările făcute la fața locului rezultă că șeful bucătar, Floarea Constantinov, este în măsură să desfacă nu mai puțin de 30 de preparate.

al oamenilor muncii

Din cele tot 37 de sesizări și reclamații înscrise de unii consumatori în condaica de la „Calul Bălan” rezultă că, după ce pleacă de la bucătărie, mâncărurile nu sînt păstrate prea bine. Spunem aceasta pentru că multe sesizări se referă la „mîncăruri înăcrite”. Alți consumatori sesizează faptul că nu se dau cuțite la masă, pe motiv că „se fură”. Este adevărat, în piață vine și se perindă tot felul de lume, cu tot felul de obiceiuri, dar nu putem diminua calitatea prestației din acest motiv. Cei doi șefi de unitate trebuie să supravegheze mai mult activitatea care se desfășoară în local, inclusiv a consumatorilor, să fie printre oameni tot timpul, nu numai cînd o fac pe casierii. Și aici se impune ca forța de muncă să fie integral și bine folosită, se impune intrajutorarea în muncă. Sînt aspecte pe care le sesizează și comisiile de control obștești care au trecut pe aici, dar care rîmîn încă un deziderat pentru multe din unitățile de alimentație publică și mai ales pentru liniile de autoservire.

Ne încheiem raidul la o unitate din cartierul Berceni, la Autoservirea „Aluniș”, unde la ora 7 și 30 de minute linia este goală. Nu pentru că mâncărurile nu ar fi gata, o parte din ele, ci pentru că în bună parte nu sînt expuse. Șeful de sală, Ștefan Caloiănu, ne spune că nu se expun pentru că peste două ore „în-gheață”, linia nefiind cu baie caldă, ci cu becuri, mîncarea se usucă la suprafață și toată ziua trebuie să-i „pul față”. Așa o fi, dar nici să lași linia numai cu cîteva frunze de salată în ea, nu se face. Ceea ce iese în evidență aici este lipsa de curățenie: două persoane, nici nu știu dacă sînt încadrate ale unității, circulă într-o vestimentație respingătoare printre mîncăruri. Pe acest motiv, adică tot lipsă de igienă, Ruxandra Postu și Florica Dima au fost sancționate: prima dată cu mustrare și avertisment, iar altă dată cu amendă de 500 lei, de către organele Sanepidului. Pe deasupra, și din cînd în cînd, aici se mai practică și vînzările cu suprapreț. Rezultă din registrul unic de control. Meniul de crutare nu este gata, dar el există în acte și în curînd se va compune, ne asigură bucatarul șef, Victoria Balici, din rasol de vacă cu legume și supă deasă cu găluști. Alteori, pilaf l Rețin, în principal, afirmația bucatarului șef: „De obicei avem și meniul de crutare”.

Cer condaica, dar mi se aduce condaica restaurantului, nu a autoservirii.

— De ce?
— Noi nu mai avem condică! Imi răspunde o lucrătoare de la linie. A cerut-o odată un client și a fugit cu ea. Am fugit după el, au fugit și ospătarii, dar el a fost mai iute și nu l-am putut prinde. Știe toată unitatea, știe și șeful (Alexandru Constantin). De atunci nu mai avem condică.

— Cînd s-a petrecut întîmplarea asta? întreb.

— Acuma, în vara asta.

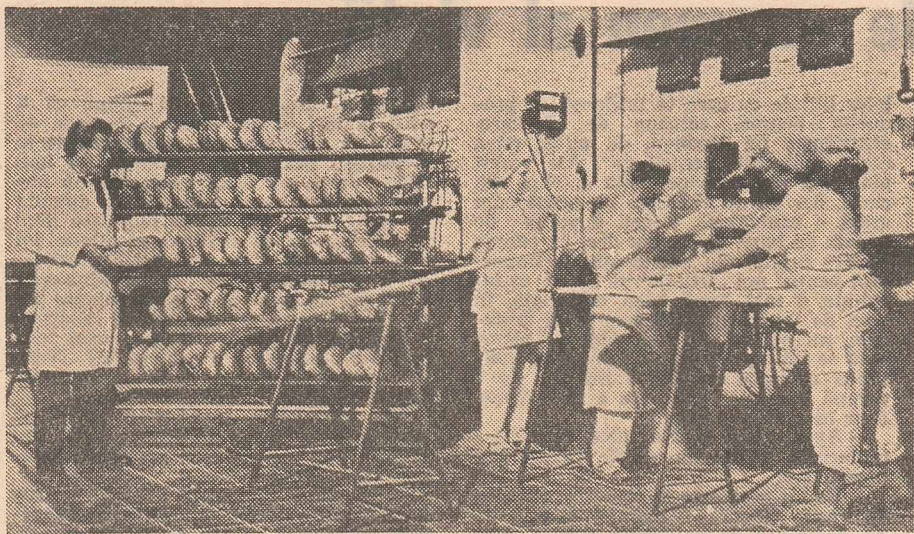
Chiar dacă o fi existînd prin Berceni un mîncător de condici, trebuie să remarcăm hazul acestei întîmplări; poate semnificația ei, dar mai ales trebuie să remarcăm lipsa oricărei considerații din partea conducerii unității „Aluniș” față de acest procedeu de evidențiere și consemnare, spre a fi luate în considerație, a sugestiilor oamenilor muncii, ale consumatorilor, dacă nici pînă acum nu au adus aici o nouă condică.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

● SUCEAVA

**Ei la „Zimbrul”
fac lucruri
de calitate,
sînt îndreptățiti
să o pretindă
și altora!**

La noi își desfășoară activitatea zece echipe de control ale oamenilor muncii, imi spune Ruxandra Popovici, secretara comitetului de partid de la fabrica de tricotaie „Zimbrul” din Suceava, echipe formate din 3 pînă la 5 muncitori, echipe ce-și desfășoară activitatea pe întreg teritoriul municipiului. Aceste echipe prin controalele lunare ce le efectuează prin diferite întreprinderi sesizează lipsurile, obligă conducerile să ia măsurile de rigoare sau să preia tot ceea ce este valoros și interesant din activitatea și realizările unor unități fruntea la celelalte unități la care activitatea mai lasă de dorit. Virginia Poroch, președinta sindicatului de la Fabrica de tricotaie, a mobilizat sîmbătă echipa de control muncitoresc numărul 8 formată din tovarășele Paulina Boca și Mariana Cărcăle și echipa numărul 4 formată din muncitorii Deremia Alexandru, Constantin Drobot și Viorel Popovici. Am răspuns deci invitației de a însoți cele două echipe de control muncitoresc într-un raid la di-

Datorită observațiilor și propunerilor echipelor de control ale oamenilor muncii, pîna minerilor este mai bună și moi multă

ferite puncte ale municipiului Suceava. La complexul comercial „Arini”, complex situat în imediata apropiere a fabricii, controlul se desfășoară în felul următor: echipa numărul 4 formată din muncitori a efectuat controlul la restaurantul cu autoservire, iar echipa numărul 8 formată din muncitoare — la unitățile de coafură și frizerie. Deci la ora 9 ne aflăm la restaurantul cu autoservire din complexul „Arini”, responsabilul Ion Verencea nu era încă prezent în unitate. La micul dejun în vitrină era doar o singură ceașcă cu ceai, bineînțeles fără lămiie. Bufetiera Paraschiva Mihail ne spune că acolo este foarte greu să mai facă ceaiuri căci s-au vindut toate cele 10 porții pe care le-a pregătit de dimineață. Ne recomandă doar mîncare gătită rămasă de ieri: o ciorbă de roșii, una de perișoare și ceva fripturi cu garnitură de cartofi sleite, și cîteva porții de omletă. Asta-i cam tot ce se găsea în vitrină. Mai erau cîteva sticle de Sana de o zi în urmă, cele din ziua respectivă fiind pîtite probabil pentru zilele următoare. Am solicitat totuși micul dejun. La insistențele noastre Viorica Elisei, ajutor de sală, se duce și pune un ibric cu apă pentru ceai. În așteptarea ceaiului am încercat să consumăm recomandata ciorbă de perișoare. Nu se putea minca, era veche și alterată. Maria Cașvan de la bucătărie pe care am invitat-o să consume cu noi ciorba de perișoare ne spune speriată: „Nu pot consuma așa ceva. Țin regim și tocmai am luat niște pilule”. Nici unul dintre lucrătorii restaurantului „Arini” nu a putut fi convins să mînce împreună cu noi ciorba de perișoare. Doar consumatorul Vasile Utalea, factor postal din perimetrul respectiv, care ne mărturisese că aproape zilnic mîncăa aci, gustă din ciorba de perișoare. Ne spune că așa ceva nu a mai mîncat în viața lui. Deci acesta era motivul de ce ne-a refuzat personalul de serviciu de la restaurantul „Arini” mult lăudată ciorbă de perișoare. În timp ce stăteam de vorbă apar în vitrină porții de unt cu gem și salată à la russe; porțiile de salam rîmîn în continuare pîtite în frigider. Echipa de control muncitoresc a cîntărit cîteva porții de salată à la russe. Toate erau sub greutatea indicată de rețetar. La bar, unde se găseau condicile de reclamații, un maldăr de pahare murdare rămase de ziua trecută urmau să fie spălate de-abia astăzi. Echipa de control a notat faptul că aceste condici ale unității trebuiau să stea la îndemîna oricărui, nu să fie date numai la anumite persoane care să scrie doar cuvinte de laudă.

La unitatea de rotiserie tot din incinta complexului se găsea doar cașcaval. Am solicitat o cafea filtru dar barmana de serviciu, Măriuța Buliga, ne-a răspuns că așa ceva nu ne poate servi. La unitățile de coafură și frizerie echipele au constatat că în general servirea cetățenilor de aci este promptă, că este ordine și curățenie. Totuși mai sînt cîteva lipsuri care au fost sesizate imediat. Astfel lipsește un specialist pentru pedichiură, existînd instalația și spațiul necesare acesteia. De asemenea s-ar mai putea în unitatea de coafură să se monteze un scaun astfel ca să se evite aglomerația. De asemenea condicile de reclamații și sugestii nu sînt afișate la locul lor și la îndemîna oricui, iar la unitatea de frizerie bonierele sînt completate cu creionul și nu se trece data la fiecare bon. Responsabilitățile unităților respective și-au notat aceste lucruri ca pe niște observații utile.

Am însoțit în continuare cele două echipe de control la complexul „Bucovina”. Ne-am dat întîlnire după cîteva timp în biroul șefului de complex, Teofil Chelaru. Prezent aci era și directorul adjunct Constantin Lucaci din cadrul I.C.S. Mărfuri industriale din Suceava. Acesta ne spune că asemenea acțiuni întreprinse de echipele de control muncitoresc sînt deosebit de importante. Astfel și la complexul „Bucovina” își desfășoară activitatea asemenea echipe. Unul din marile secrete, imi spune directorul, este că echipele de control muncitoresc să observe nu numai lipsurile și greutățile din alte unități dar și să sesizeze lipsurile din unitățile în care ele lucrează. Astfel în ziua respectivă a fost sesi-

zat că marfa de la Piatra Neamț adusă de acolo într-o zi, zăbovește de trei zile la I.C.R.T. Suceava. S-a deplasat personal aici și așteaptă din moment în moment să sosească conținerele cu marfă. Este deosebit de bucuros și amator să observe rezultatele echipelor de control de la fabrica de tricotaie Suceava, prezente în complexul „Bucovina”. Astfel, prin aceste controale și sesizări eficiente, s-au asigurat acum în această perioadă de inflexiune dintre cele două anotimpuri fonduri de marfă necesare într-un raport de 20% mai mare față de perioada anului trecut.

P. SORIN

● VALEA JIULUI

**Minerii înșiși își fac
piinea mai bună!**

Spunea cineva că în Valea Jiului „trăiesc oameni dintre cei mai deosebiți ai patriei, oameni încercați de lupta cu viața, oameni de care depinde binele tuturor, muncitorii subpămîntului, sătătorii cei mai curați ai lumii”. Despre acești oameni mai știm că le este specific un anumit spirit muncitoresc, un spirit minieresc, caracterizat prin disciplină și sobrietate în tot ceea ce fac. Popa Ștefan, președintele comisiei de coordonare a echipelor de control ale oamenilor muncii din municipiul Petroșani, ne mărturisea: „Eu sînt nou în munca asta și era normal să învăț mai întîi ce am de făcut. Am deschis legea privind organizarea și funcționarea controlului oamenilor muncii și am studiat-o cu atenție. Mai am multe de aflat și sper să mă pun la punct cu toate. În cele trei săptămîni de cînd sînt președinte, toate echipele au fost instruite bine și pot spune că oamenii își cunosc atribuțiile de control”.

Joi, 26 octombrie, șase echipe de control ale oamenilor muncii au efectuat un raid prin unitățile de alimentație din Petroșani. Acțiunea a fost deosebit de fructuoasă și pentru că oamenii muncii au fost însoțiți de activiști ai Consiliului popular municipal, de ofițeri de miliție și de procurori.

La „Alimentara”, unitatea nr. 4 s-a constatat că sesizările de la controlul din 5 septembrie încă n-au fost rezolvate. Lipsesc mai multe produse și echipa de la I.M. Dilja nu este dispusă să treacă cu vederea aceste lipsuri. Rozalia Sohler, șefa de unitate promite că se va strădui să aducă în magazin tot ce se cere. Unitatea „Gostat” nr. 19 — mezeluri este aprovizionată din belșug și minierii M. Chirilă, V. Brebenel și M. Bolythe, din echipa de control, o felicită pe vînzătoarea Floarea Băloșu. Unitatea de alimentație „Tic-Tac”, în ciuda numelui, nu merge ca ceasul. Linia de autoservire era goală la orele 16,30 deși în bucătărie se găseau mai multe sortimente de mîncare. Tot aici la o porție de rinichi s-a găsit o lipsă la gramaj de 30 grame (motivul: „A fost expusă de dimineață și s-a uscat!”). În același timp, în biroul Alexandrinel Logojanu, șefa de unitate, doi intruși serveau mîncare și băutură la discreție. Aveau în față o sticlă de vodcă, una de coniac și 8 sticle de vin negru, toate deschise.

Acestea ar fi cîteva dintre oile negre găsite la controale. Majoritatea unităților însă, și au fost multe, le-am găsit bine aprovizionate, avînd servirea promptă și civilizată. Totuși suma amenzilor aplicate se ridică la 5 625 lei. La două dintre unitățile mai deocheate organele de miliție, conduse de maiorul Dragotă, au preluat cercetarea unor aspecte mai grave. La unitatea nr. 309, restaurantul „Dacia” nu erau afișate toate prețurile, se

vindeau țigări cu suprapreț, nu se da totdeauna rest, erau servite persoane în stare de ebrietate și cheia de la casa de bani se găsea la casieră. Motive suficiente pentru un inventar amănunțit, ca de altfel și în cazul laboratorului de patiserie din Petrița unde nu se respecta rețetarul existent și prăjiturile gata pentru livrare prezentau lipsuri la gramaj.

Echipa de control a oamenilor muncii de la Întreprinderea minieră Vulcan, condusă de electricianul Nicolae Bojincă, „s-a încumetat” într-o după-amiază, pe la orele 16, să intre în bodega „Tirnavă”, de fapt, un bufet ca oricare altul, din gara orașului cu același nume. Cîtesc cu toții, pe nerăsuflăte, niște reclame ne-maipomenite și anunțul: „NU servim persoane în stare de ebrietate”. S-au mai văzut situații în care ospătarilor, fiindu-le mai ușor să dea cîntec pe rușine, au servit chiar și persoanele care, așa după cum le zice anunțul, erau în stare de ebrietate. Dar, aici, nu era cazul, pentru că, după cum aveau să se convingă pînă la urmă, singura persoană aflată în stare de ebrietate s-a dovedit a fi Irina Lukacs, șefa unității.

Doi dintre membrii echipei au comandat 200 de grame de țuică și apoi au cerut un pahar gradat. A venit țuica, a venit și paharul gradat, dar lipseau vreo 25 de grame din licoare. Motivul? „S-a terminat sticla”. Echipa s-a recomandat cu legitimația nr. 9, ea fiind însoțită de Dumitru Milea din partea Consiliului municipal al sindicatelor și care se ocupă cu coordonarea și îndrumarea echipelor de control ale oamenilor muncii din orașul Vulcan. Au vrut să scrie în registrul unic de control. Ați doar, au vrut, dar, vîzînd cu cine are de-a face, șefa unității, duhînd a băutură, le-a smuls paharul din mînă, le-a aruncat țuica în față și a început să strige-n gura mare: „Ieșiți afară! Asta-i localul meu”.

Nu știm la apariția acestui raid cu ce se mai ocupă această impulsivă proprietăreașă de local

Orașul Lupeni are nu mai puțin de 69 de echipe de control ale oamenilor muncii, coordonate de Consiliul de control muncitoresc al cărui vicepreședinte este Floarea Oliviu. Aflăm că aceste echipe au de controlat 173 de unități și de la începutul anului n-a scăpat nici una necontrolată, ba unele au fost controlate chiar de mai multe ori. Cele 578 de controale s-au soldat cu 834 propuneri, dintre care au fost rezolvate 626, în marea lor majoritate referitoare la aspectul magazinelor, la depozitarea mărfurilor, la înlocuirea și verificarea unor cîntăre, la aprovizionarea cu mărfuri, și în Lupeni, se poate spune că aprovizionarea este foarte bună. Ce nu s-a rezolvat? Au cerut ca în unitățile de legume-fructe să nu mai fie bărbați buni de muncă. Floarea Oliviu este de părere că: „N-au ce căuta bărbații în muncă pe care femeile le fac mai bine. În piață, de exemplu, sînt 6 bărbați și numai două femei la centrele de legume și fructe, or dacă s-ar ține seama de propunerile noastre, ar putea lucra mai multe neveste de mineri. Unele propuneri sînt în curs de rezolvare, altele rîmînînd încă dorințe, cum ar fi înființarea unor unități de tip „Gostat” și „Gospodina” în orașul Lupeni. „Avem o aprovizionare de invidiat, ne spune minerul Pavel Maxim. Avem carne suficientă, de bună calitate și în sortimente variate. Dar piinea a fost o vreme sub așteptări. Controalele pe care le-am făcut la fabrica de piine ne-au arătat unde-i hiba. Schimburile 2 și 3 vindeau piine proaspătă și cumpărau băutură veche și bineînțeles că piinea scoasă în absența șefului era arsă, crăpată sau acră de nu se putea minca. Deplasîndu-ne sîmbătă seara la cuptoare, l-am găsit pe Constantin Dragomir, șeful secției, stabilind comenzile pentru a doua zi. Recunoaște că au avut unele necazuri, printre care cele mai mari cu stîrpirea unor năravuri. Traian Moldovan, Iacob Sămărtineanu și Gheorghe Kacso o prea trăgeau la măsă. Sancționați cu ultim avertisment și diminuarea retribuției cu 20% pe timp de trei luni, s-au dat pe brazdă.

În săptămînilor din urmă, în Valea Jiului, echipele de control ale oamenilor muncii au desfășurat o activitate rodnică. Minerii, oameni ai efortului, se dovedesc la suprafață în timpul acțiunilor de control muncitoresc, adevărați oameni ai dreptății. Ei știu că dacă acolo în subteran își fac cu prisosință datoria, este drept ca și la suprafață în unitățile de alimentație publică să existe răspundere angajată, așa cum cer normele de comerț și obligațiile fiecăruia. Așa cum ne spunea minerul Pavel Maxim „avem de toate, sîntem bine aprovizionați, nu ne rîmîne decît să muncim cu spor și să cerem și lucrătorilor din comerț respectarea întocmai a îndatoririlor profesionale și etice”.

IOAN PREDOȘANU

După absolvire urmează admiterea în producție, marele examen al vieții

„Cea mai frumoasă dintre lumile posibile”, cartea Anei Blandiana, este primul lucru care tragează pe masa tinerei inginer stagiar Mihaela Simionescu, absolventă a Facultății de chimie și inginerie tehnologică, în biroul ei de la secția fibre I a Combinatului de fibre sintetice Iași. Proaspăt căsătorită, lucrând împreună cu sotelul ei, tot stagiar, în unul din cele mai mari combinate chimice din țară și având, în plus, mulțumirea de a activa chiar în domeniul de specializare din facultate — macromolecule — iată motive temeinice pentru a privi lumea cu ochii Anei Blandiana. Fără a mai pune la socoteală un alt motiv esențial: virsta la care totul, sau aproape, îți se pare frumos.

— Tovarășă Simionescu, ai acumulat suficientă experiență după primul an de stagiatură și după primul șoc, perfect natural, pe care-l dai intrarea în producție, la capătul unui șir lung de ani de studiu. Producția este, de fapt, marele examen care urmează după absolvire, un examen fundamental, fiindcă semnifică întinerea cu viața cea adevărată. V-a înarmat facultatea cum se cuvine pentru această întinire?

— Știi care a fost marea surpriză, din care nu mi-am revenit pe deplin nici acum, multe, multe luni după ce am pășit pe porțile uzinei, nu ca vizitatoare, ci cu eruson în regulă? Constatarea că inginerul în producție nu conduce numai mașini, ci în primul rând oameni. Am venit dolidora de teorie, de formule, și vă puteți închipui cum arată ele în specialitatea mea: macromolecule! Mi-am dat însă repede seama că atât eu cât și colegii de stagiatură am fost excelent pregătiți pentru a deveni... teoreticieni. În fabrică m-am lovit de tehnologii, chiar și de probleme de automatizare, pe care le știam tot la modul teoretic: m-am confruntat, pe alt plan, cu cerința de a conduce, înțelege și dinamiza oamenii dați, cumva, în grija mea. Nu a fost și nu este ușor. Adevărul este că facultatea nu te pregătește pentru aceasta. Se spune: „Să conduci oamenii este o chestiune de bun-simț, timpul rezolvă totul, înveți”. Adevărat. Dar nu e totdeauna util și necesar să redescoperi America pe cont propriu.

Observațiile Mihaelei Simionescu sînt departe de a fi singulare. Sub o formă sau alta, le-am auzit repetate atât de stagiați cit și de șefii lor ierarhici, în toate cele trei mari unități industriale ieșene vizitate: Combinatul de fibre sintetice, gigantul moldav care nu mai are nevoie de prezentare, întreprinderea „Tehnoton”, stea de primă mărime în constelația electronicii românești, producătoare a peste 40 tipuri de aparate de radio și de echipament electronic complex, în fine, „Victoria”, cea mai mare țesătorie din țară în ramura mătase, în și cinepă.

O primă și foarte îmbucurătoare constatare: buna apreciere dată de cei în drept pregătirii teoretice și seriozității în comportament a stagiarilor. Șeful secției fibre I, Vasile Lupu, și șeful de atelier Aurelian Amălinei, șeful secției policondensare I, Ion Corduneanu, de la Combinatul de fibre sintetice, ca și Paul Gavrilescu, șeful Atelierului de proiectare bunuri de consum, Eugen Kloetzer, șeful Atelierului de proiectare tehnologie de la „Tehnoton”, precum și Dumitru Aelenei, șef de schimb finisaj la „Victoria” — toți ingineri cu experiență în producție și importante răspunderi profesionale — au vorbit cu căldură despre stagiarul „lor”, le-au lăudat cunoștințele teoretice, bunăvoința, seriozitatea. Aceasta confirmă atât soliditatea învățămîntului politehnic ieșean, de unde provin marea majoritate a stagiarilor, cât și calitățile personale ale tinerei generații de ingineri.

Confruntarea cu practica nu este însă lipsită de asperitate.

● „Dacă e practicant, mi-e frică de el, mi-e frică de mașini, mi-e frică de plan”

Iată mai întii păreri ale unor stagiați de la Combinatul de fibre sintetice. Iuliana Romilă, de la C.T.C., și Mihaela Simionescu, de care am mai pomenit:

— Acum constatăm că în facultate totul a fost prea teoretic, nu am văzut aparate pe dinăuntru.

Eduard Moisiu, secția policondensare I: — Ca să fii stăpîn pe tine și să te arăți ca atare în fața oamenilor trebuie să vizezi instalațiile, dacă mă pot astfel exprima. Or, în facultate am învățat, bunăoară, despre pompe, am aflat că rotorul se mișcă și că statorul stă și multe alte amănunte tehnice, dar nu am văzut nici o singură pompă sectionată. Iar de pompe mai simple sau mai complicate mă lovesc aci la tot pasul. În facultate lipsesc chiar și „miniaturi” ale principa-

lor utilaje cu care te întâlnești în producție: pompe, coloane de distilare, centrifuge. La examen, de pildă, mi-a căzut subiectul „centrifuga”. Am vorbit bine, am reprodus pe tablă și poza din carte, dar eu nu văzusem niciodată cum arată o centrifugă. Repet, e vorba de utilaje de bază. Ar trebui deci ca pentru fiecare capitol din cursul atât de important pentru noi „Utilaje” să existe în facultate o mai bună bază materială, în scop de ilustrare. Să facem și să desfacem, nu numai să calculăm pe hirtie, cum se întâmplă la lucrări practice, înălțimea coloanei de lichid ridicate de o pompă sau alta — pentru a mă limita doar la acest exemplu.

— Aveți însă posibilitatea să vă familiarizați cu aceste utilaje în practica productivă.

— Ea nu prea este la obiect — răspunde Vasile Gheorghe, inginer în anul III de stagiatură la policondensare I. Studenții vin, se uită și se întorc cam tot așa cum au venit. Eu personal, în ciuda bunăvoinței, nu m-am ales cu mare lucru.

Acest punct de vedere este împărtășit și de ingineri mai vîrstnici, între alții Vasile Lupu și Aurelian Amălinei:

— Stagiarii pe care i-am primit în ultimii ani în secția fibre I nu au avut pregătirea practică necesară. Este poate și vina noastră, îi avem, ca să zic așa, pe conștiință, de pe timpul cînd veneau în practică în calitate de studenți. Să ne înțelegeți însă și pe noi. Avem plan de producție, de care depind, după cum bine se știe, înseși retribuțiile oamenilor. Nu putem risca să oprim o linie sau să încetăm procesul de producție pentru practica studenților. Încă un aspect: multe utilaje sînt străine, au costat bani grei, au fost plătite cu sudoarea poporului. Defectarea lor ar fi catastrofală. Nu putem risca nici la acest capitol, dîndu-le, chiar sub supraveghere, pe mina studentului. În fine, ni-e teamă de accidente. Tînărul nu are experiență. Poate se uită lung după o fată care trece pe lângă el și, într-o clipă de neatenție, rămîne înfirm pe viață, chiar dacă i s-a făcut instructajul de protecția muncii.

— Atunci cum procedați, tovarășe inginer Lupu?

— Cum v-am spus, dacă e practicant mi-e frică de el, mi-e frică de mașini, mi-e frică de plan. De aceea, nu mă supăr deloc dacă îi văd citind un roman. Citeodată îi întreb chiar eu: „Măi băieți, nu aveți cumva restante la vreun examen? Puneți mina și citiți, nu vă supărați nimeni!” Iată de ce cînd primesc studenți în practică și aflu că vor sta în secție doar o săptămînă sînt fericit. Cînd e vorba de trei săptămîni mă posomorăsc.

— Totuși, veți admite că nu este normal ca în timpul practicii ei să citească romane sau să învețe pentru restante. Ce ați propune?

— Ar trebui ca familiarizarea cu utilajele de bază să înceapă, pe scară mai largă, chiar în facultate. De exemplu, să existe în laboratoare modele la scară redusă de septete (mașini de etirat cu șapte valțuri), extrudere (nu neapărat de 2 m lungime ci doar de 0,50 m lungime și nu cu un diametru de 120 mm ci doar de 60 mm) etc. Astfel, studenții practicanți ar studia cu folos în secție mai curînd regimul utilajelor și instalațiilor, parametrii, condițiile de lucru.

În plus, sugerează interlocutorii noștri, ar fi bine ca studenții în practică să poată fi încadrați ca muncitori obișnuiți, ceea ce mai tîrziu ar contribui la acomodarea rapidă, în perioada de stagiatură, ca ingineri.

— În anul I de practică studentescă i-am trece în 3-4 locuri de muncă, în anul II la fel, în anul III i-am folosi ca ajutori de maistru sau șefi de echipă, în anul IV ca un fel de conducători de schimb. Lucrînd în trei schimburi, ei ar cunoaște mecanismele intime ale producției, ar învăța să cunoască mai bine, lucrînd pe lângă mașini, problemele umane ale unui asemenea colectiv. Aceasta le va prinde bine chiar dacă după absolvire vor fi repartizați în alte unități. Pe scurt, viitorul inginer lucrînd ca student încadrat, alături de muncitorii mai bătrîni, ar acumula nu numai experiență de producție, dar și de viață și nu s-ar mai simți deusolat după repar-tizare. Deocamdată ei sînt tobă de teorie.

● Unde se dovedește că mina cu cinci degete este mai de nădejde decît comanda-program

Merită atenție și sugestiile inginerilor Paul Gavrilescu și Eugen Kloetzer de la „Tehnoton”, șefii unor ateliere-cheie, unde în ultima vreme pînă la 50% din cadrele tehnice superioare au fost stagiați. Într-o oarecare măsură, soarta însăși a acestei întreprinderi de frunte a

Moldovei, despre care se spune că a adus la Iași 36 noi meserii, depinde de modul în care stagiarul se racordează la cerințele producției. Cerințe tot mai mari: uzina s-a făcut cunoscută nu numai prin cele două milioane de aparate de radio mono și stereo fabricate pînă în prezent, ci și printr-o producție tot mai diversificată, de înalt nivel tehnic — de la echipamente de radiocomunicații maritime de mare distanță la camere TV cu circuit închis pentru filmări subacvatic și pentru urmărirea proceselor tehnologice. (Știați că o cameră TV „Tehnoton” poate funcționa și în cupatoare încălzite la 1000 de grade Celsius?)

Iată observațiile acestor doi ingineri care în ultimii ani s-au ocupat direct sau indirect de introducerea a peste 50 stagiați în tainele meseriei.

— O primă constatare: după ieșirea din facultate ei nu sînt suficient racordați la nivelul tehnic al întreprinderii. Motivul nu constă numai în lipsa de experiență sau în faptul normal că facultatea nu poate pregăti în egală măsură pentru absolut toate profilurile și sub-profilurile de producție. Există, după părerea noastră, și o rațiune mai adîncă: nivelul tehnic al întreprinderilor depășește adesea cu mult nivelul dotării materiale a învățămîntului tehnic superior. Deși ne referim îndeosebi la politehnica ieșeană, pe care o cunoaștem mai bine, credem că observațiile noastre pot avea o bătaie mai lungă. Precizăm că nu ne referim numai la electronică; la „Tehnoton” lucrează ingineri și de alte specialități: tehnologia construcțiilor de mașini, electrotehnică etc.

— Asadar, susținem că dotarea politehnicilor nu-i pregătește suficient pe absolvenții pentru confruntarea cu practica. Exemple?

— Absolvenții sînt obișnuiți, cînd vin la noi, cu aparate de măsură și control, AMC, vechi sau chiar foarte vechi. Aparatura mai modernă din facultate este uneori atât de redusă, încît e folosită exclusiv pentru cercetare. Or, în fabrică, noi măsurăm zeci de parametri, facem reglaje pînă în gama de 150 MHz, dar stagiarul, de regulă, nu știe să lucreze cu AMC-urile noastre. Bineînțeles, în cele din urmă tot învață, însă trece prea mult timp. Stagiarii știu foarte multă teorie, îi vedem plin de bunăvoință, dar aceasta nu este totdeauna suficient. Apoi, apare și un alt aspect, mai subtil. Slaba dotare a politehnicilor îl obligă uneori pe profesor să predea la nivelul bazei materiale de care dispune, să orienteze, fie și inconștient, cursul mai mult spre părțile teoretice.

— Mai puteți da exemple?

— Iată unul din domeniul tehnologiei construcțiilor de mașini, care are în întreprinderea noastră o pondere însemnată. Avem mașini de prelucrat cu comandă program. Ei bine, nici unul din stagiații noștri nu a știut să alcătuiască un program și să utilizeze aceste mașini cum se cuvine.

— Și ce faceți cu aceste strunguri ultramoderne în această situație?

— Le folosim cu comandă manuală...

● Hirtile nu sînt totdeauna un rău necesar

O altă lipsă sesizată de interlocutorii noștri vizează pregătirea primită în facultate de către stagiații de azi în domeniul esențial al ingineriei tehnologice.

— Pentru a se încadra rapid în activitatea întreprinderii ar fi fost necesar ca ei să fi învățat la cursurile de tehnologie sau de organizare a producției, eventual și în decursul practicii, cum se alcătuiască documentații constructive și tehnologice, strict necesare pentru fabricarea produsului respectiv. Nu este obligatoriu ca stagiarul să știe de la bun început și în amănunțime structura zecilor de tipuri de documente care premereg nașterea unui produs, dar măcar să le cunoască în linii mari. Nu sînt simple hirtii, cum își închipuie unii, ele presupun cunoașterea profundă a organizării economiei naționale, a relațiilor economice dintre întreprinderi și dintre sectoarele unei aceleiași unități. Legat de aceasta, dar în altă ordine de idei, subliniem un fapt deosebit de important, care determină rapiditatea cu care stagiarul se încadrează în producție: el trebuie să fie deprins cu un anumit mod de gîndire inginerescă (acesta se va amplifica pe parcurs, desigur, odată cu acumularea de experiență). El trebuie să vizualizeze modul de realizare concretă a reperului respectiv, să gîndească tehnologic și economic, chiar dacă, repetăm, nu la nivelul pe care îl dă doar o experiență mai îndelungată. Însă tocmai această formație îl deosebește pe inginer de teoretician: cel dintîi se preocupă să afle, în primul rînd, dacă și în ce măsură reperul este, iertăți-ne licența lingvistică „făcibil”. Or, noi constatăm că destul de puțini stagiați primesc o astfel de bază în poli-

tehnică. Acolo se face încă apel prea mult la memorie.

— Ați vorbit de modul de gîndire inginerescă. Stagiarii sînt totuși foarte tineri, poate acesta este motivul.

— Bineînțeles că este un motiv de luat în considerare. Dar nu este unicul. Cum am spus, se solicită încă prea mult memoria și nu capacitatea de a decide, cîntărindu-se situațiile tehnice concrete. S-a ajuns astfel la un paradox: uneori un absolvent cu nota 8 din facultate se adaptează mai repede în uzină nevoilor producției decît cei cu nota 10, care au impresia că nu sînt folosiți la valoarea lor. Dar ingineria își are legile ei, de la care nu poți face rabat. Și această carență în educația primită în facultate face ca și la noi, întreprindere de o înaltă tehnicitate, să se manifeste o anumită tendință a stagiarilor de a se întoarce în învățămînt după expirarea legiuitei perioade de trei ani. Aceasta nu din considerente materiale, în producție retribuția fiind mai mare, ci ca urmare a neadaptării la cerințele producției. În mod ciudat, devenim o rampă de lansare spre... politehnică. Vreo zece tineri ingineri s-au dus acolo în ultimii doi ani, mulți din ei absolvenți cu nota 10. Ei își spun, bunăoară cînd întocmesc documentațiile la care ne-am referit mai înainte: „Ce, oare eu sînt arhivar? Mai bine în politehnică!”, ignorînd că, de fapt, pregătirea tehnică și tehnologică reprezintă motorul producției.

În chip de verificare a acestor opinii îl întrebăm pe inginerul electronist Gabriel Rusu, stagiar în anul III, ce gîndesc colegii lui despre pregătirea documentației tehnologice.

— Este un rău necesar.

● „Noi îi înțelegem pe stagiați, dar pe noi cine ne înțelege?”

Iată și două propuneri concrete formulate de interlocutorii noștri.

● În vederea realizării unei mai bune legături între învățămîntul superior și întreprindere, cadrele didactice din facultate să poată utiliza în mod curent, eventual pe bază de contract, baza materială a laboratoarelor întreprinderii. „Pînă acum s-a vorbit de cadre didactice asociate, de ingineri din producție care lucrează parțial și în învățămînt. De ce nu și invers? Cadre didactice să lucreze, în același context legal, în întreprindere. Poate, temporar, chiar ca șefi de laborator. Ar cunoaște mai bine pulsul, înzestrarea tehnică a unei uzine ca a noastră.” Există un început bun la „Tehnoton”, chiar dacă nu exact pe această linie. Specialiștii de la politehnica ieșeană realizează un important program de cercetare cu întreprinderea, pentru punerea la punct, prima oară la noi în țară, a tehnologiei de fabricație a microfoanelor cu electret.

● Apare util de experimentat, mai întii pe o scară restrînsă, practica compactă de citeva luni a studenților de la politehnică. Deci întreaga practică a celor cinci ani ar fi comasată la finele anului III, înaintea cursurilor de specialitate. Poate o asemenea practică i-ar obliga pe profesori să-și lege mai mult cursurile de producție, intrucît ar fi nevoiți să răspundă multitudinii de întrebări la obiect ale studenților, reveniți la cursuri și seminarii după o practică productivă mai reală decît aceea care se realizează în prezent.

— Astfel — conchid inginerii Gavrilescu și Kloetzer — încadrarea rapidă în producție va fi mai adevărată. Căci să fim bine înțeleși: racordarea stagiarilor la producție tot se realizează în cele din urmă și încă în condiții bune, dar mai încet decît ar fi necesar. Noi îi înțelegem pe stagiați, dar pe noi cine ne înțelege? Sarcinile cresc în fiecare zi.

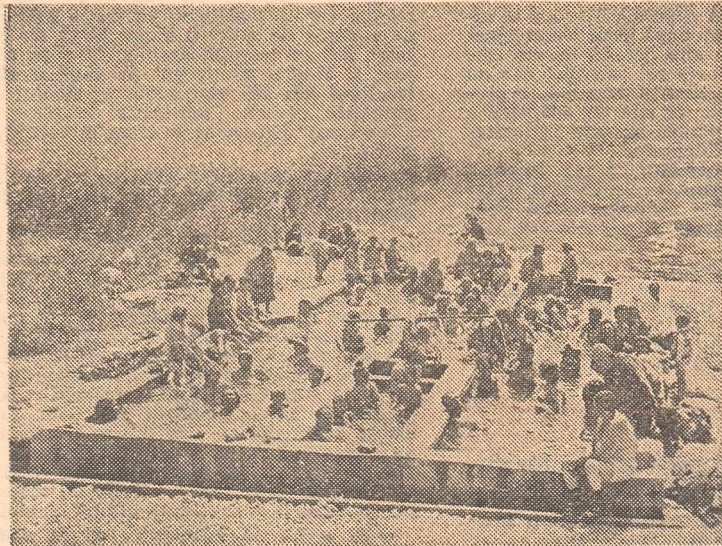
Chiar dacă unele remarci ale interlocutorilor noștri vor șoca sau vor provoca o contraargumentare, în măsura în care ele izvorăsc din practică și oglîndesc o bogată experiență de producție, merită atenție, fie și ca bază de rodnică discuții.

Cît privește „descoperirea” unor stagiați ca inginerul, înainte de a conduce mașini trebuie să conducă oameni, aceasta merită o tratare separată, și o vom face cu o prilej viitor. Toți tinerii ne-au vorbit elogios de cursul facultativ — e drept, firav: o oră pe săptămînă, un semestru — de psihologie industrială, pe care l-au auziat în facultate. Ei se întrebă, și ne întrebăm și noi, dacă nu există încă o oarecare disproporție în facultate între accentul pus pe aspectele teoretice, tehnice ale viitoare profesioni și celea psihosociologice, care, după cum am văzut, își revăd din plin importanța în practică. Oricum, salutăm faptul că începînd cu anul acesta psihosociologia a devenit obligatorie, materie de examen. Desigur, nici un curs din lume nu poate suplini bunul simț și experiența vieții. Dar psihosociologia — firește, nu numai ea — deschide tinerilor o nouă perspectivă asupra dimensiunii sociale a muncii inginerului și a celei mai frumoase dintre lumile posibile, în care ei vor trăi.

LIONEL NIȚESCU ■

Mă numesc **Petre Smolenic**, fac parte din personalul muncitor al aeroportului Tulcea și locuiesc în satul Malcoci, comuna Nufărul, județul Tulcea. Ceea ce m-a determinat să vă scriu este situația transportului de la Tulcea la Malcoci și retur. Nu sînt singurul în această situație, vă scriu în numele a peste 100 abonați din localitatea Malcoci, care, ca și mine, fac naveta pe această rută apelînd la serviciile I.T.A. și avînd mari greutăți și neplăceri la locul de muncă și în familie datorită circulației extrem de defectuoase a autobuzelor. De exemplu, pe data de 25 septembrie, pînă la ora 9 nici măcar un singur autobuz nu a oprit în Malcoci, fiind nevoiți să parcurgem distanța pe jos. Iar acesta nu e un exemplu singular. În aceeași situație sînt și elevii care învață în Tulcea, în plus mai existînd un necaz, acela că pe abonament este trecut ora cursei cu care trebuie să mergi către și de la Tulcea, or, autobuzele circulînd așa precum v-am spus, nu putem lua nici măcar o cursă următoare, șoferii nepriindu-ne. Am apelat la organele în drept, care însă nu au dovedit nici urmă de solicitudine, răspunsul fiind de obicei „nu avem mașini” sau „mergeți și voi la C.A.P., să vă dea!” — răspunsuri care sînt departe de a ne ușura nouă, cit de cit, situația.

Am aflat cu indignare din articolul „COCTEILUL IRESPONSABILITĂȚII CU APA DE ȘARUL DORNEI”, publicat în revista FLACĂRA nr. 39/1978, despre procedeele regretabile folosite la îmbutelierea apei minerale de către lucrătorii respectivei unități. Este un lucru condamnable de întreaga opinie publică, consumat chiar sub privirea celor datori să urmărească și să răspundă de desfășurarea în bune condițiuni a procesului de producție. După cum reiese din articol, acest procedeu este folosit încă de multă vreme și poate că se aplică și la alte unități. Sute de mii de oameni consumă apă minerală, unii ca apă de masă, alții pentru tratarea anumitor afecțiuni și în loc ca starea lor să se amelioreze, constată înrăutățirea acestora. Trebuie luate măsuri corespunzătoare cu cei care se fac vinovați de săvîrșirea faptelor respective, fapte care umbresc prestigiul comerțului cu apele minerale de la noi din țară. Nu vrem să credem că pînă și apa se poate... dilua! (Octavian Uță, Pitești)

În anul 1976, în urma unor forări ce se efectuau pe malul Dunării, la Hirșova s-a descoperit un nesecat izvor de apă termominerală. Grupul care se ocupa de aceste lucrări s-a pomnit împorcat de un jet puternic de apă fierbinte la 45 grade, avînd un pronunțat miros de sulf; vestea s-a răspîndit, dat în exploatare în vara acestui an. După cum arată fotografia pe care v-o trimitem, bazinul — instalat în plin cîmp — prezintă un oarecare aspect de vizor, deși s-au făcut vestiare, s-au amenajat în măsura posibilităților compartimentele bazinului alimentat de la trei guri de apă. Calitățile apei termale de aici însă — apropiate de cele de la Băile Herculane — pun într-o lumină nouă această zonă a Dobrogei prin perspectivele de prospecție ce

Scrisori comentate

Ce să facă fetele?

„Cum unii frecventează zilnic barurile și cafenelele, așa mergem noi mereu, de mai multă vreme, la Oficiul forțelor de muncă și pe la diverse întreprinderi. Din păcate, mereu ni se trîntește în nas același răspuns: „Nu primim fete! Dacă ai fi fost băiat... Fiindcă nu locurile de muncă lipsesc în orașul nostru, după cum nici nouă nu calificarea ne lipsește.” Așa ne scrie Elena Boroiu, proaspătă absolventă a Liceului Industrial nr. 2 din Tirgoviște, cu specializarea „electrician centrală, stații și rețele”, relataindu-ne pe-ripetele ei și ale altor colege după absolvire. Inițial școala a repartizat-o la o întreprindere... petrolieră, apoi a schimbat-o, la o... fabrică de cauciuc din Prahova,

Din partea Consiliului popular al comunei Cicănești, Argeș:

„Analizînd cu interes și atenție invitația adresată prin intermediul revistei FLACĂRA din 14 septembrie, de către profesorul **Gheorghe Ungureanu**, conducerii Direcției județene Argeș de transporturi și telecomunicații, constatăm că după mai bine de o lună de zile nimeni nu i-a dat curs, deși greutățile determinate de complexitatea și cantitatea muncii agentului poștal din comuna noastră — așa cum au fost prezentate în revistă — sînt absolut reale. Am putea preciza că greutățile nu sînt numai cele arătate în invitația publicată, ci mai sînt și altele, printre care dorim să menționăm ciudata legătură telefonică a comunei noastre, nu direct prin Albești — unde se află și oficiul poștal — ci ocolit prin Corbeni, fără nici un fel de justificare, dar cu consecințe dăunătoare evidente”. (Gelu N. Ghițu, vicepreședintele Consiliului popular al comunei Cicănești, Argeș)

Din partea Direcției județene P.T.C. Galați:

„Urmare scrisorii apărute în FLACĂRA nr. 36 privind la primirea incorectă a publicației de către abonatul **Florea V. Ioan** din Tecuci, vă comunicăm: s-a făcut sesizare la D.E.P. București, Biroul controlul calității muncii, de la care s-a primit răspuns că, pentru Tecuci, presa adusă cu VP-57 și VP-55

va fi preluată cu mai multă atenție, nemaiajungînd la Biroul presa pentru Tecuci. Mulțumim pentru ajutorul dat prin apariția materialului în revistă”.

Mă numesc **Alexandru Botezatu**, din București, strada Ghirlandei nr. 9, blocul 43, scara C, etajul III, apartamentul 95, sectorul 7. Sînt pensionat din anul 1975, la limita minimă de vîrstă, pe motiv că sînt suferînd, descurcîndu-mă greu cu muncile pe care le aveam și petrecîndu-mi ultimii 10 ani în concedii, prin diferite stațiuni balneare. Diagnosticul îmi era același: reumatism general cronic, spondiloză cervicală și lombară, o circulație slabă a sîngelui, care mă tintulau în dese rînduri la pat. Citînd în revista FLACĂRA din 24 ianuarie 1978 articolul intitulat „FIECARE DINTRE NOI POATE AVEA ACASĂ UN SPITAL CLINIC ȘI PREVENTIV” în care se vorbea despre metoda dr. **Mihail Zavergiu-Teodoru**, vă mărturisesc că începînd din acea zi am început să-mi aplic acest tratament, la orele fixe indicate, alegînd dintre automasaje pe cele mai potrivite pentru fizicul și vîrsta mea, iar la numai cîteva luni, rezultatele s-au arătat: cu mine s-a întîmplat un miracol! Nu mai am, ca înainte, acele frecvente dureri de cap și ceață datorate spondilozelor cervicale; mi-au încetat complet durerile reumatismale ce le aveam la umeri și mijloc; datorită mișcării sistematice a bulbului ochilor mă simt mult mai bine, vederea mi-a revenit cu mult față de cum vedeam înainte, aproape că nu mai am nevoie de ochelari la scris sau citit. Mi-am recăpătat vioiciunea, elanul de mai înainte, mă simt mai puternic, mi-a revenit buna dispoziție. În acești din urmă trei ani de cînd aplic această metodă nu mă mai doare nimic, nu mai e nevoie să merg prin sanatorii, să iau calmante și să urmez fel de fel de tratamente medicale. După toate cele relatate mai sus, vă mărturisesc că m-am gîndit că ar fi nedrept din partea mea să nu arăt, să nu fac cunoscute aceste rezultate, țînînd în același timp să mulțumesc revistei care l-a făcut cunoscut marelui public, cit și doctorului Zavergiu, pentru minunatul tratament puș la îndemîna atîtor oameni.

Sînt **Iulian D. Ciocirlan**, domiciliu în Craiova, strada Calea București, bloc A5, scara 1, apartamentul 1, și revin asupra sesizării mele pe care am făcut-o în numele unui întreg grup de locatari de aici și pe care dumneavoastră ați publicat-o în nr. 26/1978 al revistei FLACĂRA. Spuneam acolo că de ani de zile avem un zgomot insuportabil și jenant în apartamente, datorită celor două pompe de apă rece ale centralei termice nr. 6-CT 6 — Calea București; cînd venim acasă, după orele de muncă, nu ne putem odihni, pur și simplu nu poți așeza capul pe pernă; cînd plecăm la serviciu dimineața sîntem amețiți de nesomn. Am făcut diverse sesizări la I.J.C.L. și E.G.O. Craiova. În loc ca zgomotul să se diminueze, el s-a amplificat și mai mult. Pentru publicarea sesizării mele noi vă mulțumim, vă rugăm

unde însă i s-a dat, fără multă tirguală, negație. Cerînd sprijinul Comitetului județean Dimbovița al U.T.C., împreună cu alte fete aflate în aceeași situație, au fost trimise la Oficiul forțelor de muncă; de aici, la Inspectoratul școlar județean ș.a.m.d.

În același sens ne-au mai scris și alte absolvente cărora astfel li se anulează, în pofida drepturilor conferite de lege, practic, calificarea dobîndită și atestată prin diplomă. Bunăoară, Mariana Cornelia Pojar și Mariana Tăbăcaru, absolvente ale Liceului industrial metalurgic din Huneedoara, ca și alte 20 colege ale lor, au fost refuzate clar și categoric de Combinatul siderurgic din localitate, chiar dacă specializarea le este înscrisă în diplomă cu impresiunea denumire „termotehnică proceselor siderurgice”. La absolvire, direcția liceului „și tovarășul Popa de la C.S.H., care răspunde de încadrarea absolvenților, ne-au îndrumat la serviciul personal, spunînd că absolvenții anului

insă să ne sfătuiți unde să ne mai adresăm, pentru că am ajuns la disperare!

Din partea Consiliului popular al sectorului 5:

„În legătură cu scrisoarea trimisă revistei FLACĂRA de către **Sanda Ungureanu** din strada Muștelului nr. 39, sectorul 5, prin care solicită sprijin în atribuirea unei locuințe ca urmare a faptului că imobilul de la adresa de mai sus a fost demolat conform Decretului 155/1977, conducerea Consiliului popular al sectorului 5 a atribuit sus-numitei o garsonieră confort I în strada Izvorul Rece nr. 3, blocul S-14 B, sectorul 5, în baza căreia și-a încheiat și contractul de închiriere”.

Din partea I.P.V.I.L.F. „Berceni”:

„Ca urmare a articolului „CLIENTUL NOSTRU, VIC-TIMA NOASTRĂ”, apărut în revista FLACĂRA nr. 38/1978, am analizat cele relatate și pentru deficiențele constatate, am dispus sancționarea vinzătorului **BADEA ARSENE** cu avertisment, fiind la prima abatere, iar pe șefa unității, **MARIA LIXANDRU** — și nu **Diaconu Livia**, cum eronat s-a trecut în articol — sancționarea cu **muștrare**. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat”.

În București, pe strada 9 Mai nr. 57, sectorul 7, există o casă care în noaptea de 4 martie 1977 s-a transformat în ruine fără puțință de a fi reclădită sau locuită. Găsindu-mă la Iași, unde am domiciliul, m-am deplasat la București pentru definitivarea celor necesare. Într-un timp foarte scurt organele în drept, printre care și A.D.A.S.-ul, au clarificat situația și, deoarece eu nu am ridicat nici o pretenție, dorînd doar să scap de ea și să nu mai am bătaie de cap, s-a hotărît să mi se acorde o despăgubire. Fericită că totul s-a aranjat, primesc în luna iunie 1977 o rezoluție prin care mi se aduce la cunoștință valoarea despăgubirii, termenul de ridicare a ei, dar și preci-

cinci nu vor avea de întîmpinat nici o dificultate. Sigur că da, locuri de muncă erau destule, băieții au și fost încadrați fără probleme, însă pe fete tovarășul șef de serviciu **Bocănci** le-a trimis la Oficiul forțelor de muncă, unde tovarășul **Greceanu** nu le-a înscris în evidență, explicîndu-le că, în calitatea pe care o au ele, e de datoria C.S.H. să le încadreze în producție.

Singurul lucru clar în toată această încâlceală e că există două curente de gîndire, al celor ce afirmă că nu se poate face energetică și siderurgie cu fete (ca să ne mărginim la cele 2 exemple de mai sus) și al celor convinși de contrariu. Nu încapă îndoială că se vor găsi foruri competente în a tranșa disputa, stabilind lucrurile pe făgașul normal. Fiindcă avem de-a face, evident, cu manifestări abuzive ale unei vechi mentalități, manifestări care se cer sancționate drastic.

MIRCEA FODOREANU

zarea că despăgubirea nu va fi ridicată pînă ce proprietarul nu înlătură molozul. Pentru asta însă este nevoie de „autorizație de demolare”, și de aici a început toată tevatură... În aceste 14 luni de zile nu am reușit să obțin această autorizație de demolare, făcînd nenumărate drumuri Iași — București și retur, zadarnic, mi se fac numai promisiuni la Consiliul popular al sectorului 7, cererile mele se adună, nimeni nu mișcă un deget pentru înlăturarea acestei relicve a cutremurului, iată, a venit toamna, dacă situația rămîne neschimbată, în iunie anul viitor totul se va pierde, eu rămîind cu... fluieră vînt, datorită unor stări de lucruri care tîn evident de domeniul birocrăției. (**Adriana Seutariu**, Iași, strada Th. Văscănteanu, nr. 26, bloc 3 B, scara C. ap. 6, etajul 1)

Din partea Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor:

„Urmare scrisorii adresate redacției FLACĂRA de către **Ion Grozea** referitoare la dosirea și vinzarea cu suprapreț a publicațiilor „FLACĂRA” și „PROGRAMUL DE RADIO” de către vinzătorii de stradă din Piața Chibrit, vă facem cunoscut: din verificările efectuate de noi se constată că aspectul sesizat se confirmă. Vă informăm că pentru abaterile săvîrșite s-au luat măsuri corespunzătoare împotriva celor doi lucrători vinovați. Mulțumindu-vă pentru sprijinul acordat, vă aducem la cunoștință că s-au luat măsuri de urmărire în continuare a activității acestor vinzători”.

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o oot foce în fiecare zi între orele 10-13.

● FLACARA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

- **Ioan Cimpeanu** — Oradea. Cererea dumneavoastră pentru locuință se află în atenția conducerii întreprinderii unde sînteți încadrat și figurați pe tabelul de priorități la poziția 1 pentru locuință din fond locativ de stat.
- **Grigore Marin** — Alexandria. Pensa ca invalid de război poate fi acordată numai în cazul celor care au fost clasați ca invalizi de război pînă cel mai tîrziu 15 septembrie 1949 și care au fost încadrați într-un grad de invaliditate pentru rană de război, ceea ce nu este cazul dumneavoastră.
- **Maria Dragomir** — com. Redea (Olt). Întrebați de poeziile dumneavoastră la redacția revistei unde le-ați trimis. Adresa a fost corect scrisă.
- **Dumitru Turcu** — Galați. Atît timp cît dumneavoastră nu sînteți de acord cu restringerea spațiului sau mutarea provizorie în altă locuință (așa cum vi s-a propus) nu se pot efectua reparațiile necesare apartamentului.
- **Toma Zaharia** — com. Agăș (Bacău). S-a stabilit de către cei în drept să fiți încadrat în producție la una din cooperativele de consum din comună cu program redus — respectiv 4 ore pe zi.
- **Asociația civilă a proprietarilor bl.B.11. str. Chilia Veche** — București. Am fost informați că s-au remediat defecțiunile semnalate, iar liftul va fi pus în curînd în funcțiune.
- **Florica Olteanu** — Tirgoviște. Îi puteți scrie dr. **Ion Mogoș** la Institutul oncologic, str. Filimon Sirbu — București.
- **Gabriela Popa** — Iași. **Ion Lopătaru** — Băicoi și **Maria Ambruș** — Sibiu. Scrieți-ne care vî sînt problemele, iar dacă timpul vă permite, puteți trece și pe la redacție.

MARGA NEDELEA

Un nou procedeu de diagnostic precoce în ateroscleroză

Va fi vorba în cele ce urmează, după cum lesne se poate deduce din titlu, despre un nou procedeu de diagnostic precoce în ateroscleroză, propus de un tânăr medic teleormănean, Lucian Paraschivescu Gidea, după mai mulți ani de observații și cercetări, interval în care a fost ajutat de o serie de colegi din cadrul Spitalului județean din Alexandria, de doctorii Mihnea Miron, Mihai Păcuraru și Petre Ionescu, de biologul Radu Gheorghe și de asistenta medicală Florica Cioabă. Înainte de a detalia cercetarea colectivului condus de Paraschivescu Gidea, se cade însă să procedăm la o scurtă punere în temă. E un fapt unanim acceptat acela că, la contractia inimii și la împingerea unei cantități de sange în aortă, are loc o expansiune a peretelui vascular, expansiune care se propagă — sub numele de undă pulsatilă — de-a lungul vaselor periferice. Viteza de deplasare a acestei unde, asemuită cu unda ce traversează o vergea metalică ușor lovită, nu trebuie confundată cu viteza de deplasare a singelui, ea fiind de aproximativ 10 ori mai mare. Calculată prin aplicarea, în două puncte ale aortei, a unor dispozitive speciale, ea variază la omul sănătos între 4 și 9 metri pe secundă, fiind — tocmai datorită acestei variații largi — mai puțin folosită în fiziologie, cel mai adesea numai ca element ajutător în determinări hemodinamice.

Acordind o atenție sporită vitezei de deplasare a unei pulsatile, strins legată de elasticitatea arterelor, știut fiind faptul că un perete rigid conduce unda mult mai repede ca unul elastic, doctorul Paraschivescu Gidea, specialist în explorări funcționale după stagiul și cursurile efectuate la București, sub îndrumarea unor experți de elită, ca V. Nicolau și B. Fotiadu, a observat că timpii de deplasare ai unei pulsatile de la cord la artera pedioasă, pe de o parte, și de la cord la artera temporală, pe de alta, sînt aceiași la subiecții de vîrstă apropiată, indiferent de înălțimea lor și, implicit, de distanța parcursă, variind între 1,50 și 1,85 m! A semnalat astfel o relație anatomofuncțională între inimă și arterele mari și mijlocii, inedită, calculînd totodată un indice, în funcție de vîrstă, a cărui modificare oferă indicații certe în diagnosticul precoce al aterosclerozei. Făcînd determinări pe sute de subiecți, grupați în funcție de înălțime și de vîrstă, medicul din Alexandria a constatat că, prin anularea factorului de distanță, timpul de deplasare capătă valoare de constantă, susținînd — prin reluarea unor teorii mai vechi, dar neglijate în fiziologie — că viteza unei pulsatile diferă în funcție de talie, readucînd în prim-plan raportul, multă vreme ignorat, dintre aceasta și grosimea mușchului cardiac.

Care este importanța practică a observației? Fiecare decadă de vîrstă posedă indicele ei, indice care reflectă gradul de elasticitate al arterelor, orice modificare timpurie a acestuia atrăgînd atenția asupra posibilității apariției aterosclerozei sau a unor maladii, diabetul zaharat, de pildă, favorizînd instalarea precoce a acesteia. În plus față de metoda clasică de calculare a vitezei unei pulsatile, observația colectivului de specialiști teleormăneni se sustrage influenței derutante a sistemului nervos vegetativ, valabilă în cazul calculului pe un segment de arteră, noul procedeu permițînd depistării de tip „screening”, fiind necomplicat și nesingerînd, pretîndu-se la interpretări imediate. Întocmindu-se un grafic al acestor constante fiziologice, după categorii de vîrstă, eventualele abateri ar permite depistarea precoce a îmbolnăvirilor de ateroscleroză, justificînd totodată inițierea unor măsuri profilactice mai energice, ca o armă eficientă împotriva unei maladii care continuă să pună multe probleme medicinii contemporane.

Noul procedeu, la care s-a ajuns după un volum de muncă dintre cele mai mari, deus in condițiile de excelentă utilitate a unui spital județean modern, a fost prezentat, nu demult, în cadrul unei ședințe de comunicări științifice a Institutului de fiziologie normală și patologică. Deși neanunțată din timp, lucrarea colectivului, condus de harnicul și entuziastul doctor Lucian Paraschivescu Gidea, și-a găsit, prin bunăvoința profesorului P. Groza, un binemeritat loc în program, a suscitat abundente comentarii și s-a bucurat de un deosebit interes din partea celor prezenți. Astăzi, ne permitem să afirmăm, se pune problema generalizării lui, cu aceeași seriozitate și perseverență cu care, fără surle și fără trîmbețe, a fost fundamentat. Primul pas a fost făcut, sînt așteptați următorii.

EMIL NEGOIȚA ■

„Omul potrivit la... timpul potrivit”

(Urmare din pag. 1)

Profesorului Scutașu Comăneanu îi revine însă meritul de a fi considerat mediul stabil spațial și mediul mobil temporal, distincte de tipul genetic-ereditar și de cel metabolic-alimentar. După părerea sa, timpul, raportat la om (și deopotrivă la animale și plante), trebuie considerat nu numai ca o mișcare ireversibilă, ci și ca una reversibilă, prin repetarea ciclică a condițiilor temporale fizice (anotimpurile, fazele lunii, succesiunea zi-noaptea). În funcție de acestea — susține în continuare interlocutorul nostru — organismele se dezvoltă în unire cu condițiile similare celor natale, perioadă în care ele fac dovada unei vitalități maxime și în luptă cu cele contrare, cînd potențialul intelectual și fizic înregistrează o curbă descendentă.

Teoria bioritmurilor personale a fost prezentată pe larg — așa cum aminteam — într-un număr anterior al revistei noastre, cînd interlocutorul nostru și-a exprimat și dorința ca biocronul să fie utilizat practic pentru cunoașterea și prevenirea acestor fluctuații ale energiei fizice și intelectuale, în diferite domenii ale vieții și activității interumane, și în mod special în terapeutică, în cadrul colectivelor uzinale, pentru prevenirea accidentelor de circulație și chiar în cadrul relațiilor premaritale.

De atunci și pînă în prezent — ne înștiințează profesorul I. Scutașu Comăneanu — biocronul s-a bucurat de o largă apreciere în mai multe cercuri de specialiști, dovedindu-și eficiența în testarea și evaluarea retrospectivă și anticipativă a potențialului fizic și intelectual în cadrul unor largi colectivități umane.

Înainte de a prezenta aceste rezultate concrete, reamintim cititorilor noștri că, potrivit teoriei cronologice a naturii organice, elaborată de prof. Comăneanu, fatalitatea datelor de naștere (anul, luna, ziua) influențează potențialul fizic și intelectual al individului, după cum urmează: perioada de maximă vitalitate cuprinde 90 de zile (45 înainte și 45 după ziua de naștere), iar perioada de minimă vitalitate tot 90 de zile. Timpul care le desparte este de 6 luni și este și el compartimentat în perioade ascendente (negative și pozitive) și descendente (pozitive și negative). Ziua, la rîndul ei, este împărțită în perioade de cîte 6 ore, fiecare recomandîndu-se, la fel, prin influențe pozitive sau negative asupra organismului uman în ansamblu. Un exemplu: un individ născut la 1 aprilie, să zicem la 6 dimineața, va beneficia de un tonus vital maxim între 16 februarie și 14 mai, iar în cuprinsul unei zile între orele 3 și 9.

Agricultura se face nu numai pe terenuri „ca în palmă”

— Ce înseamnă „ora actuală” pentru dumneavoastră, cercetătorii în slujba mecanizării agriculturii?

— Înseamnă multe. Printre altele, elaborarea, proiectarea, realizarea unor unelte pentru mecanizarea lucrărilor agricole pe terenuri în pantă.

— Trebuie dedus de aici că, din acest punct de vedere, există ceva rămîneri în urmă?

— Nu, nu așa se pune problema. Construcția de mașini agricole pentru lucru pe terenuri în pantă nu este o noutate pentru Institutul nostru. Este îndeobște cunoscut că asemenea mașini, cu bune rezultate în producție, s-au creat și pînă acum. S-ar putea vorbi totuși de o anumită rămîneri în urmă sau, mai precis, se poate vorbi de un unghi nou de vedere în această problemă. Nouă ar fi apariția în preocupările noastre a ideii de a realiza asemenea mașini țînînd seama de necesitățile stringente, pe plan național, ale prevenirii și combaterii eroziunilor pe terenuri în pantă. Agricultură nu se face doar pe terenuri netede. Se poate spune că în actualitatea noastră imediată s-a născut o prioritate: dotarea agriculturii cu un sistem de mașini antierozionale. Cînd spun „sistem” mă refer la faptul că este nevoie nu numai de mașini pentru tractat, de tractoare cu parametri și performanțe specifice, ci și de mașini de lucru propriu-zis: semănători, plivitori, mașini de recoltat etc. Prin urmare nu de orice mașini pentru lucru în pantă este nevoie ci numai de acele mașini care, executînd lucrări de bună calitate, să contribuie în același timp și la opera vastă de îmbunătățiri funciare.

— Problema nu poate fi rezolvată prin operații de adaptare a mașinilor existente?

— Pretențiile pantelor sînt mari, iar uneltele de mecanizare folosite la lucrările pe șesuri nu pot satisface aceste pretenții. Nu numai de adaptări e vorba ci de a gândi mașini noi, puse în situații noi. Gîndiți-vă numai — ca să nu mergem mai departe — la problemele care se pun în legătură cu „stabilitatea” în pantă de pînă la 50%. Este vorba, pe de o parte, de stabilitatea mașinii și care presupune — în primul rînd — viața și integritatea meca-

și acum experimentele:

La Uzinele „Republica”, profesorul Scutașu Comăneanu împreună cu psihologul Victor Florea au studiat, cu ajutorul biocronului, accidente de muncă pe o perioadă de 10 ani. Deși în acest caz au fost luate în considerație doar două treimi din datele de referință (ora de naștere n-a fost cunoscută la toată lumea) ipoteza s-a confirmat în proporție de 43 la sută: accidentele au survenit în perioada critică, deci în condiții contrare celor natale.

Împreună cu medicul Ion Bordea de

● Sau despre folosirea „biocronului” în explicarea și prevenirea accidentelor de circulație, pentru alegerea momentului terapeutic optim și chiar pentru perfectarea contractului matrimonial

la Spitalul din Ghimpați, au fost efectuate apoi cercetări de cronopatologie, rezultatele stabilind și aici o corelație între datele de naștere și stadiul critic al unor maladii. Un experiment asemănător a fost întreprins și în cadrul Direcției sanitare a municipiului Iași.

Notăm de asemenea un interesant studiu de cronofarmacologie, realizat în cadrul cabinetului de apiterapie din București (dr. Ialomîțeanu). Cu acest prilej, ne declară interlocutorul nostru, s-a constatat că persoanele născute primăvara și vara, deci în plină explozie plantelor melifere, obțin rezultate mai bune prin apiterapie decît cel născute în anotimpurile reci.

Mai amintim de asemenea experimentele efectuate la Institutul pentru protecția muncii, la Combinatul de îngrășăminte chimice din Turnu Măgurele și la TAROM (unde au fost testați 80 de aviatori de cursă lungă).

Cercetările care au cuprins cele mai mari eșantioane de subiecți au fost realizate însă în rîndul conducătorilor auto.

La școala de șoferi amatori (5300 de cazuri) și mai nou la întreprinderea de transporturi București. Aici investigațiile s-au desfășurat de către un colectiv de specialiști alcătuit din dr. Dragoș Nicolescu, psiholog Vasile Rusu, sociolog Radu Toca și asistenta medicală Steluța Stănescu. Rezultatele obținute au dovedit că din totalul conducătorilor auto care au săvîrșit accidente, 56% s-au aflat la momentul respectiv în perioada critică, 29,1% în perioada ascendent negativă sau descendent negativă, 13,2% în perioada descendent pozitivă sau ascendent pozitivă și abia 1,3% în perioada optimă a individului, deci în condiții similare datelor sale de naștere. Cercetările au condus de asemenea și la descoperirea unor surprinzătoare aspecte de cronotipologie: s-a constatat astfel că cei născuți primăvara conduc admirabil în linie dreaptă, cei născuți toamna excelează în „luarea curbelor”, iernaticii execută magistral opriri la punct fix, iar vîrăciții se recomandă pentru conducerea autovehiculului în circuit.

— Într-o zi, ne spune profesorul Comăneanu, am urmărit la televizor celebrul rally de la Monte Carlo. Comentatoriul competiției, Andrei Bacalu, a făcut la un moment dat această remarcă: „Niky Lauda accelerează fulgerător în linie dreaptă, dar mușcă din curbe”. Cercetînd apoi datele de naștere ale celebrului pilot, am constatat, așa cum bănuisem, că multicampionul austriac este un primăvăratic.

Biocronul (titular de brevet, Ministerul Sănătății) va fi produs în serie de către întreprinderea „Arta aplicată” din Capitală. O comandă fermă a venit din partea A.C.R.-ului care dorește să utilizeze cu ceas bioritmicitate aproximativ 1000 de autoturisme.

În sfîrșit, o problemă de viitor: în zilele de 24—25 noiembrie anul acesta, biocronul va fi prezent în cadrul Simpozionului „Pentru instituționalizarea consultului premarital, marital și familial”, organizat la Alba Iulia de către Ministerul Sănătății. Ceasul biologic își va demonstra aici virtuțile în problema dificilă a contractului matrimonial, indicînd potrivirile sau nepotrivirile de caracter ale prezumtivilor conviviți în funcție de datele de naștere ale acestora. „Evident, ne asigură inventatorul lui, nu vom propune scheme și soluții inatacabile, dar vom fi mulțumiți dacă biocronul va putea să-și aducă modesta lui contribuție în soluționarea delicatei probleme a opțiunii matrimoniale”.

zatorului, pe de altă parte stabilitatea procesului de lucru în sine, a culturilor în ultimă instanță. Dar, după cum v-am spus, și fără a intra în alte detalii, acesta este doar un aspect, poate cel esențial, dar nu singurul, al imposibilității de a reduce problema noastră doar la una de adaptare a mașinilor de șes pentru nevoile agriculturii pe terenuri accidentate.

— E clar! Spuneți-mi, vă rog, în acest caz, ce s-a întreprins, ce se va mai întreprinde în Institutul dumneavoastră pentru ca tema să poată fi considerată acoperită?

— Ei, pînă la „acoperire” mai e... Dar de pe acum putem vorbi despre unele realizări. Despre tractorul SM 800, bunăoară, sau despre combina de pantă C-12 P. Acestea — și altele — se constituie în realități ale procesului de mecanizare a lu-

● Dialog cu profesor doctor doctor DRAGOȘ TOMA, directorul Institutului de cercetări pentru mecanizarea agriculturii din București.

crărilor agricole pe terenuri în pantă, cu certe calități antierozionale.

— Să ne oprim — dacă nu aveți nimic împotriva — la pomenitul tractor SM 800...

— ...pe care, personal, îl consider o u-ncealtă bună, în măsură să rezolve problemele ce i se pun, țînînd seama de cerințele unor culturi antierozionale. Este un tractor pe șenile, echipat cu un motor de 80 de cai-putere. Caracteristicile lui, izbitoare de la prima vedere, sînt ecartamentul substanțial mărit și centrul de greutate coborît, ceea ce îi conferă posibilități largi de lucru pe pante pînă la 27° sau 50%. Nou și esențial în sistemul lui de lucru — revenind mereu la problemele eroziunii — este că execută lucrările pe direcția curbelor de nivel, adică nici la deal, nici la vale cum se luca pînă acum și cum se ajungea ușor la degradarea solului. SM 800 asigură și condiții îmbunătățite de lucru pentru mecanizatori — reducerea șocurilor și vibrațiilor cu consecințele lor neplăcute — reducerea eforturilor la manevrarea mașinii și a altor comenzi, atenuarea zgomotului din cabină, iar prin echiparea tractorului cu un sistem de rulare pe suspensie elastică și cu servo-comenzi hidraulice, s-a obținut o substanțială sporire a

fiabilității mașinii. SM 800, în agregat cu mașini corespunzătoare, va putea executa pe curbele de nivel o gamă largă de lucrări, atît pe terenuri arabile, cît și pe pășuni și fînețe. Omologat în anul acesta, tractorul SM 800 este acum în stadiul de pregătire pentru fabricația de serie la „Tractorul” Brașov și va intra în curînd în producție.

— O întrebare inevitabilă atuncî cînd se discută de un produs nou: este SM 800 eficient?

— Da, este eficient, cu condiția ca analiza eficienței să nu fie una superficială. Ce vreau să spun? Firește, trebuie să ținem seama de criteriile, să le spunem „clasice”, în aprecierea eficienței: preț de cost, economii de metal și combustibil și așa mai departe. Dar eficiența economică a tractorului SM 800 este situată undeva la un nivel superior, vizînd nemijlocit cerințe majore ale agriculturii socialiste. Eficiența economică a noii unelte înseamnă, de fapt și de drept, o contribuție reală și valoroasă la conservarea solului, la creșterea capacității lui de producție, la creșterea producției la hectar, în ultimă instanță.

— Și o ultimă întrebare: ce va urma după SM 800?

— Nu după, ci concomitent. Activitatea noastră pentru completarea și perfecționarea mașinilor de tipul celor de care am discutat este una neîntreruptă. Putem vorbi de pe acum și de alte câteva realizări demne de a fi consemnate. Am pomenit, în treacăt, de combina pentru recoltare pe terenuri în pantă C-12 P, creată și ea în sistemul antierozional. Încă din acest an combina lucrează la recoltatul culturilor pe direcția curbelor de nivel, pe pante de pînă la 20° sau 36%. A dat bune rezultate nu numai la recoltatul păoaselor ci și la porumb. De asemenea, pentru lucrările de regenerare a pajistilor avem în vedere, pentru prima oară, mașini combinate care execută, la o singură trecere, atît pregătirea patului germinativ cît și însămînțarea ierburilor. Pentru curățirea pajistilor de mușuroaie și mărăcini a fost omologată o mașină specială capabilă să lucreze pe pante pînă la 27° sau 50%. În ce privește recoltatul furajelor pe terenuri în pantă s-a realizat o cost-țoare-greblă autopropulsată și un motocar, utilizabile pe pante de același tip. Firește, nu ne vom opri aici, fiindcă — așa cum am mai spus — acoperirea temelii noastre nu este în nici un caz o problemă doar a prezentului.

E. DASCALU ■

Analiza nodală, o premieră mondială datorată unui român

Primul contact cu inginerul Paul Dimo s-a produs pe o cale mai puțin obișnuită: aceea a unor publicații românești și străine, care-i pomeneau numele citindu-i lucrările și în special una de dată mai recentă, denumită de autor: „Analiza nodală”.

Astfel, în „I.E.E.E. Transactions on systems, man and cybernetics” găsim o prezentare succintă a „analizei nodale”, din care reproducem un scurt paragraf: „...în concluzie, acest volum este cert necesar să se găsească în toate bibliotecile universităților ingineresti și în documentarea personală a celor preocupați de analiza și exploatarea modernă a sistemelor energetice, atât din domeniul învățământului cât și din cel al practicii ingineresti”.

Referindu-se la unele dificultăți care mai subzistă în dialogul om-mașină, J. M. Pardigon (Franța) scrie: „...De aceea am fost fericit că ni s-a dat ocazia să ușurăm publicarea în Franța a „Analizei nodale a rețelelor de energie”, lucrare în care Paul Dimo, utilizând analiza nodală ce-i poartă numele și conceptele ei figurative, propune metode de vizualizare al căror scop este acela de a reduce tocmai aceste dificultăți”.

În „Réalités scientifiques et techniques françaises” citim: „În analiza nodală Dimo se utilizează două concepte figurative noi: schema R.E.I. și imaginea nodală, ajungându-se, astfel, la o nouă soluție în dialogul om-mașină, în avantajul omului, care poate asocia, pe acest model simplu, raționamentul direct și chiar intuiția, pentru orice problemă a unei rețele moderne”.

În revista din R.D. Germană „Electric 26”, prof. dr. W. F. Furkert afirmă că: „...rezultă concluzia că „Analiza nodală” a atins maturitatea necesară aplicării ei”. Un alt profesor, austriac de data aceasta, L. Bauer, scrie în „ÖZE 25”: „Specialiștii găesc în „Analiza nodală”, odată cu noul, metode simple și intuitive, atât pentru studii cât și pentru un număr mare de probleme fundamentale, care sînt foarte utile în instalațiile electro-energetice, din cadrul rețelelor buclate într-un sistem interconectat”.

În volumul „Uzlovi Analiz Elektriceskie Sistem”, prof. V. A. Venikov, laureat al Premiului Lenin, afirmă: „Astfel, se poate considera că metoda „Analizei nodale” va avea o largă utilizare și, fără îndoială, procedeele diferite ale acestei metode conduc la elaborarea posibilităților noi de analiză a sistemelor electrice complexe. Cunoașterea acestei cercetări originale, de către toți specialiștii care au legătură cu rețelele și sistemele electrice ca și cu dirijarea dezvoltării și funcționării lor, este în mod cert, foarte importantă”.

În concluziile Conferinței P.I.C.A. Toronto (Canada) se fac ample referiri la lucrarea compatriotului nostru. Extragem un pasaj: „Metoda R.E.I.-Dimo este simplă și eficientă și puternic utilizabilă într-un larg domeniu de aplicații. Valoarea ei a fost ferm stabilită în practica de B.P.A. (Centrul de calcul federal - n.n.) ca și în Europa. Ideea de bază poate fi adaptată pentru a acoperi multe situații diferite, din care numai o parte s-a încercat sau sugerat aici. (...) Teoria R.E.I. are două proprietăți unice, care o disting de teoriile

● Dr. doc. ing. Paul Dimo oferă după ani de studii, o cheie miraculoasă industriei energiei electrice, dar poate și medicinei...

convenționale asupra echivalențelor: 1. aproximează strins relațiile de putere intrare-ieșire ale rețelei originale și 2. păstrează parțial identitatea și aproximează fidel efectul nodurilor eliminate. Din cauza acestor proprietăți, este posibil să se efectueze reduceri mult mai extinse cu metoda R.E.I., fără a degrada exactitatea rezultatelor. În general, permite o mult mai favorabilă organizare în legătură cu factorii de exactitate, încrederea în rezultate și alte avantaje”. Raportul din care am extras este semnat de șeful Centrului de calcul Bonneville Power Administration, W. Tinney, și el autor al unei metode aplicate, până la apariția „Analizei nodale”, în sistemul energetic al S.U.A., astfel încât aprecierile savantului american capătă, pe lângă valoarea științifică, și pe cea morală a omului care are puterea de caracter de a recunoaște că propria sa gândire a fost depășită de altcineva.

Cine este acest „altcineva”?

O spun cu plăcere; este un compatriot, un descendent al unei vechi familii de ingineri mehedinteni, bunicul său, Dimitrie Dimo, construind, acum exact 100 de ani, drumuri și șosele prin țară dar și dincolo de Dunăre, în Bulgaria, după cum se atestă în actele pe care le-am văzut și citit, un om depășind și el granița respectabilă a șapte decenii de viață în modul cel mai frumos cu putință, adică în plină vigoare fizică și de gândire (fotografia pe care o publicăm este de dată destul de recentă și nu una de „arhivă”), un om modest, cărui i se pare curios că un specialist se interesează totuși de lucrările sale.

— Ce înseamnă analiza nodală și metoda R.E.I.?

— Voi porni de la un fapt concret, un fapt de viață reprezentat de o cădere de tensiune, cum a fost cea, devenită celebră, de acum 10 ani, de la New York, situație în care pagubele materiale au fost considerabile, dar nu singurele. Au murit oameni, mulți au fost răniți. De ce încep cu asta? Pentru că vreau să se înțeleagă că o neregulă într-un sistem energetic nu se rezumă la o problemă tehnică sau economică, ci are implicații cu mult mai mari, de unde se impune concluzia că este necesar ca astfel de evenimente să fie excluse. Sarcina aceasta implică un volum uriaș de informații, chiar și acum, în epo-

ca marilor calculatoare, un mare volum de muncă, toate traducându-se în echivalentul timp. Trebuie adăugat că, pentru studierea unor sisteme ori măcar a unor componente ale acestora, ele trebuie scoase din funcțiune. Remediu stării de fapt ar fi deci posibilitatea efectuării studiilor de contingență chiar în timpul funcționării sistemelor. Dar în cazul citat, sînt de luat în considerație 3561 de noduri, atîtea cîte compun sistemul energetic respectiv. Dar, practic, este imposibil să ai la dispoziție toate informațiile necesare de la un număr atît de mare de noduri. Prin metoda imaginată și pusă la punct de mine, americanii au calculat o rețea „Dimo-echivalentă”, adică au redus cele peste 3500 de noduri la numai 10! (Am exclus din acest calcul cele 17 noduri interne și pe cele 45 de frontiere, cum le denumesc americanii, dar scăderea rămîne spectaculoasă.) Datorită noii metode se realizează un „model” matematic, dacă vreți, grație căruia se pot simula modificările, sau avariile, ce pot surveni într-o rețea și astfel se pot lua, din timp măsurile de prevedere pentru preîntîmpinarea unor catastrofe. Acum pot să vă răspund ce este analiza nodală: o metodă nouă care dă posibilitatea transformării sistemului electroenergetic studiat într-o schemă echivalentă în care se păstrează o parte doar a nodurilor sistemului inițial, prin care fiecare din acestea este legat direct cu celelalte. Desigur, încercarea de definire nu vă spune prea mult, dar dacă mai zăbovim puțin și ne imaginăm marile sisteme de azi, din lume și din România (și care se dezvoltă continuu), putem înțelege că se va ajunge, cel puțin, la un sistem continental, să zicem european, la un sistem planetar și — sînt convins de aceasta — chiar la un sistem interplanetar, situații în care analiza nodală își va dovedi, din nou, marea eficacitate.

— Ce este esențial în noua metodă R.E.I.-Dimo?

— Faptul că am utilizat simultan trei modele: pe cel imitativ (construind o rețea care imită sistemul la scară redusă), pe cel analogic care stabilește relații între geometria și fenomenele studiate, permițîndu-și să raționezi, și pe cel simbolic, adică matematic, adresat în special calculatorului care nu știe altceva decît matematică. Concluzionînd, pot spune că folosirea celor trei metode, pe care nimeni

nu s-a gîndit să le solicite împreună, îmi dă posibilitatea să construiesc, chiar și fizic, la mici dimensiuni orice sistem, să reduc pînă la o schemă extrem de simplă, grafică, un sistem cit de mare ar fi acesta, pentru a-mi ușura înțelegerea tehnică, metoda la care n-am vrut să renunț chiar dacă tentația calculatorului este foarte mare, recurgînd la el de-abia în ultima fază, atunci cînd am vrut să realizez un calcul matricial prin care deveneam mai puternic, mai penetrant, mai sigur pe ceea ce întreprinsesem pînă atunci. De aceea îmi pare un rîu că am o vîrstă înaintată tocmai a.um cînd capacitatea mea de înțelegere e avansată foarte mult...

— Nu credeți că „analiza nodală”, care nu mai mi se pare doar o metodă tipică pentru sistemele electroenergetice, ci mai curînd o filosofie a timpului, ar putea da rezultate și în alte domenii de activitate, de cercetare, mai ales, cum ar fi medicina?

— Vorbiți despre filosofie... Poate că aveți dreptate. Preocupat de tehnică, stăpînit cu pasiune de problemele electroenergetice am apelat totuși, pe vremuri, la o astfel de lucrare: „Teoria sistemelor ierarhice”, înțelegînd că și sistemele electroenergetice nu sînt decît așa ceva. Sigur, mi-am pus și problema generalizării sistemului R.E.I. Sînt chiar sigur că se poate face foarte bine și în rețelele de gaze naturale. Dr. Liliana Deciu, medic pediatru, a folosit-o în lucrarea sa de doctorat, înfățișînd sistemul nervos al copilului printr-un sistem R.E.I. În multe alte domenii, R.E.I.-ul se aplică fără a fi identificat. Un exemplu ultrabanal: la sfîrșit de săptămînă un cetățean își pune problema de a ieși undeva, la mare sau la munte, și socotește ce timp are, ce mijloace materiale, consultă buletinul meteo etc., etc., pentru a lua cea mai avantajoasă decizie... Este, în mic, metoda R.E.I., deci o problemă de organizare optimă.

— Care este eficacitatea R.E.I.-ului?

— Este una de natură practică. Ea pornește de la înțelegerea mai ușoară și mai exactă a elementelor care compun problema. Ea permite obținerea de informații suficiente; și un foarte mic grad de aproximație. Și în proiectarea R.E.I.-ul aduce servicii în studiul structurii rețelei.

— Care este soarta R.E.I.-ului în România?

— Bună și cu perspective de a deveni foarte bună. Deja, în cadrul institutului specializat, s-au întreprins acțiuni practice. Desigur, pe măsura creșterii puterii calculatoarelor de care dispunem vom fi mai eficace. De aceea sînt de părere ca specialiștii să facă un efort în vederea stabilirii de programe, destinate mașinilor electronice de calcul. Văd că încercați să plasați o întrebare privind mobilul intim al nașterii metodei mele. Vă răspund fără înconjur: nu a fost o clipă de scîlpire, ci ani de muncă perseverentă. O lungă muncă, cu insomnii, incertitudini, dezamăgiri, dar cu un final fructuos. Am avut de așteptat, pentru că drumul ales de mine n-a semănat deloc cu drumurile bătute de alții.

EMANUEL VALERIU

„Dacă unul dintre prietenii mei ar fi inginer chimist, specialist în fabricarea sticlei, i-aș fi propus acum patru ani să studieze și să definească cît mai urgent posibil o tehnologie proprie privind fibra de sticlă de tip roving, rezistentă la atacul soluțiilor alcaline. Și-ar fi adus astfel o importantă contribuție la realizarea integrală, în țară, a unor elemente de mare eficiență economică în domeniul construcțiilor”. Mai exact spus, completăm noi mărturisirea inginerului Mircea Halmagiu, ar fi întregit una din realizările de prestigiu ale unui colectiv de ingineri constructori care au pus la punct, după o concepție proprie, o tehnologie românească de fabricare a betonului armat cu fibră de sticlă, mai pe scurt BAFS.

S-ar putea crede că problema în sine este o simplă bagatelă. La, acolo, niște fibră de sticlă pentru armarea betonului! Ei bine, iată doar două argumente cu care contrazicem o astfel de părere: în 1973, în Canada, la Ottawa, se desfășurau lucrările primului simpozion internațional privind asocierea betonului cu fibre din cele mai diverse materiale, apte să înlocuiască armarea cu oțel și, în același timp, să reducă din greutatea construcțiilor. În 1975, la Londra, un nou simpozion internațional, RILEM, își propune o trecere în revistă a principalelor cercetări și succese dobîndite în acest domeniu.

În pas cu respectivele căutări, de anvergură mondială, specialiștii români din cadrul Institutului de cercetări și proiectări pentru materiale de construcții, mai precis spus un colectiv al Secției de cercetări pentru prefabricate, au încheiat, la capătul unui amplu studiu început încă din anul 1974, o tehnologie proprie de execuție a BAFS-urilor.

Dar, pînă să intrăm în amănunte, se cuvine să notăm, încă de la bun început, numele citorva dintre specialiștii care au finalizat această cercetare de prestigiu a gândirii tehnice românești: inginerii Mircea Halmagiu, șeful Secției de cercetare pentru prefabricate și conducătorul colectivului de BAFS, Dorina

Petrache, Mihai Grosu și inginerul chimist Dan Constantinescu.

„Atenție deosebită ce se acordă la ora actuală acestui nou material de construcție, avea să ne declare inginerul Mircea Halmagiu, fie că se folosesc fibrele de sticlă, sau cele de carbon, ori fibrele din mase plastice, sau chiar și fibrele de oțel, se datorează în primul rînd faptului că aplicarea sa duce automat la o importantă economie de oțel. Armarea betonului cu fibră de sticlă duce, totodată, la realizarea unor elemente suplă, rezistente la șoc, de diverse forme, toate aceste calități concretizîndu-se într-o reducere a consumului de ciment și într-o substanțială reducere a greutății

ceste amănunte tehnice, să insistăm puțin asupra ultimei instalații, notînd că prin tratarea cu vid a mortarului fluid amestecat cu fibra de sticlă se realizează o presare a suprafeței turnate și în același timp se extrage surplusul de apă. Toată această operație durează doar 60 de secunde, timp în care mortarul, dintr-un amestec fluid, se transformă într-un material viscos, plastic, apt pentru a fi modelat după necesități.

Utilizînd această tehnologie, în strînsă legătură cu datele oferite de cercetarea de laborator, programul BAFS s-a concretizat în prima lui etapă prin confecționarea a 12 elemente, fie ca prototipuri, fie ca produse de serie executate în mi-

fișiei este prevăzută o termoizolație din polistiren. Aceste elemente de acoperiș, dincolo de consumul redus de ciment și de înlăturarea totală a oțelului din armătură, sînt surprinzător de ușoare, cîntărind de trei ori mai puțin decît un element similar din beton armat cu oțel. Dar și mai spectaculos este produsul numit cabină de baie, produs care înlocuiește total cabina clasică. Prin folosirea acestui element complex se realizează la un singur apartament o economie de 54 kilograme oțel, 200 kilograme ciment, iar greutatea se reduce cu peste 2000 de kilograme. Lista acestor descrieri ar putea continua, dar exemplele de pînă acum sînt, credem noi, grătore. Ne aflăm cu adevărat în fața unui material care va cuceri, fără doar și poate, un cîmp foarte larg în construcții, fără să înlocuiască definitiv betonul armat cu oțel.

Așadar, concepția, tehnologia și utilajele fabricării BAFS-urilor sînt rodul gândirii tehnice a specialiștilor de la Secția de cercetare pentru prefabricate, iar elementele realizate pînă la ora actuală, cîteva dintre ele în premieră mondială, au fost expuse în cadrul expoziției materialelor de construcții de pe platforma din Militari, unde s-au bucurat de unanime aprecieri. Singura problemă aflată încă în discuție este cea a fibrei de sticlă, o fibră specială, cu un înalt conținut de zirconiu, rezistentă la alcalii, fibră care, deocamdată, se aduce din import. În legătură cu această unică problemă să notăm, drept încheiere, spusele inginerului Mircea Halmagiu: „Colegii noștri, cercetătorii de la Institutul de cercetări și proiectări tehnologiei sticlei și ceramicii fină, ne-au încredințat că într-un viitor foarte apropiat vom avea o fibră de sticlă de producție românească, rezistentă la alcalii”.

În ceea ce ne privește îi împărtășim speranțele și vom saluta la timpul potrivit fibra de sticlă românească.

VICTOR NIȚA

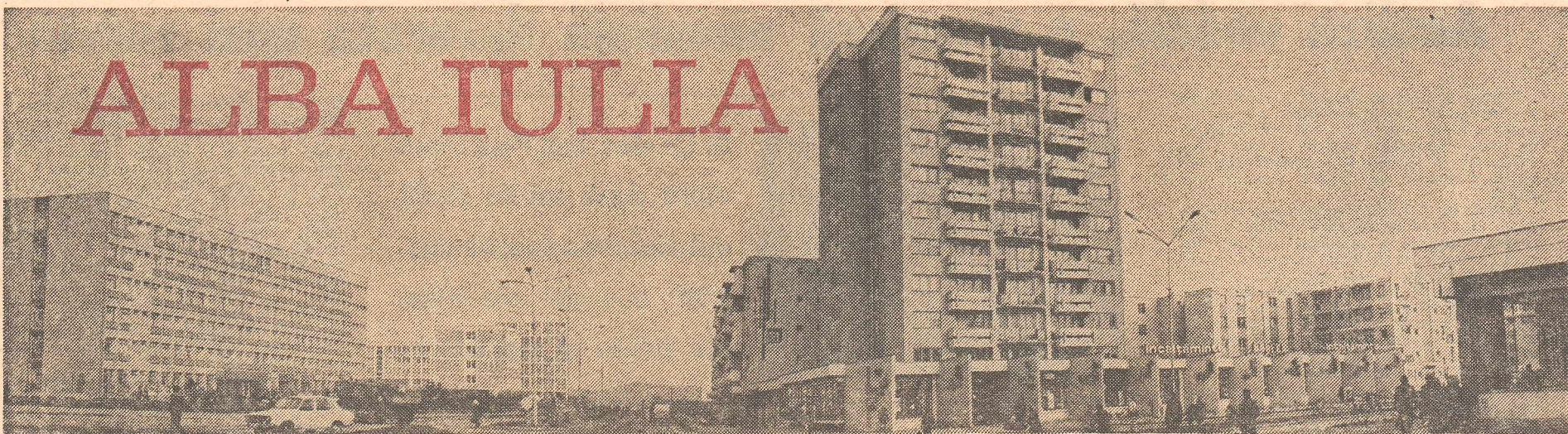
Betonul și fibra de sticlă

construcțiilor. Un alt amănunt, nu lipsit de importanță, ar fi acela că în condițiile unui larg interes privind economia de energie, pentru fabricarea unui kilogram de fibră de sticlă se consumă o cantitate de combustibil de cinci ori mai scăzută decît pentru producerea aceleiași cantități de oțel.”

În ceea ce privește tehnologia de punere în operă a betonului armat cu fibră de sticlă, specialiștii Secției de cercetare pentru prefabricate au pus la punct o instalație complexă compusă dintr-un malaxor de mare turație pentru prepararea mortarului de ciment, o pompă de mortar, care transportă amestecul de mortar foarte fluid, realizat în malaxor, spre tipar, unde este împins cu ajutorul unei pilni prevăzute cu mai multe duze, o instalație pentru tăiat, dozat și împrescat fibra de sticlă tip roving în masa mortarului și o instalație specială de tratare în vid a suprafețelor de beton armat cu fibră de sticlă. Dincolo de a-

croproducția stației-pilot. Să amintim dintre aceste produse, elementele prefabricate pentru ventilația băilor și a bucătăriilor la apartamentele blocurilor cu patru niveluri și să notăm că la un singur apartament se poate realiza o reducere a oțelului cu aproape 12 kilograme, o reducere a consumului de ciment de 40 de kilograme, precum și o reducere a greutății construcției cu 500 de kilograme. Un alt produs este masca sanitară pentru conductele de baie prin confecționarea căreia, apelînd la BAFS, se realizează la fiecare element o economie de oțel de aproape 5 kilograme, ciment — 6 kilograme, iar greutatea se reduce cu 90 de kilograme. La fel de eficiente se arată a fi și elementele de rezistență pentru acoperirea halelor industriale. Este vorba despre fișile de acoperiș pentru halele cu o deschidere de trei, șase și nouă metri. Fișile au o formă tubulară cu o grosime a pereților cuprînsă între numai 1—1,2 centimetri, iar la interiorul

ALBA IULIA

Mai sus de zidurile bătrinei cetăți, albe, blocurile noului cartier din Alba Iulia: Platoul Romanilor

(Urmare din pag. 1)

te, dar esențialele bucurii ale oamenilor în această zi care la Alba Iulia s-a nimerit să fie frumoasă, poate una dintre ultimele zile frumoase ale acestei toamne. Ajunge să ieși afară și să privești în jur ca să afli și bucuriile cele mari ale orașului.

De sus, de pe terasele cele albe ale Platoului Romanilor, unde, în ultimii ani, s-a înălțat un mare complex de locuințe însumind aproximativ 6.000 de apartamente, cum privești către zidurile vechii cetăți a Bălgradului făcute cu truda celor douăzeci de mii de locuitori, în dreapta, nu departe de Dealul Furcilor, se află „Porțelanul”, întreprindere cu faimă în țară și chiar dincolo de granițele ei, iar în latura stângă platforma industrială Nord-Bărăbanț. Așa cum apare, cu industriile sale la margini, ca în virtutea unor aripi întinse, de o parte și de alta a liniei ce trece din orașul vechi, prin Cetate, către Platoul Romanilor, Alba Iulia pare un vultur ce suie pieptis dintre dealurile înconjurătoare.

Până într-o vreme, până cu vreo cincisprezece-douăzeci de ani în urmă, se vedea aici, lângă lunca Mureșului, un tîrg ardelenesc de 19.000 de locuitori și Orașul Unirii părea să se asemeie unei comune de cîmpie, mai de frunte. Localnicii spun că abia de prin 1965 încoace și mai precis de prin 1968, cînd orașul a redevenit municipiu și capitală de județ, înfățișarea lui a început să se schimbe.

Întreprinderea „Refractara” era dată în funcțiune în 1965. În 1971, întreprinderea de utilaj și piese de schimb, și tot în același an „Porțelanul”. De atunci au mai apărut fabricile de lapte și pline iar din 1975 întreprinderea mecanică avînd o turnătorie ultramodernă, așezată mai în afară, către marginea orașului și producătoare, în țară, a celor mai mari piese din fontă pentru industria construcțiilor de mașini. La Alba Iulia funcționează, astăzi, 15 unități industriale, din care 11 ale industriei republicane, una de subordonare locală și 3 ale cooperativei meșteșugărești. Noile obiective economice prevăzute a fi date în funcțiune pînă la sfîrșitul acestui cincinal sînt întreprinderea de unelte și scule, extinderea întreprinderii de produse refractare, dublarea capacității de producție la „Porțelanul” și Fabrica de covoare plusate. Dealtfel, la sfîrșitul acestui cincinal valoarea producției globale industriale a municipiului va trece peste 10 miliarde lei, ceea ce este, fără îndoială o cifră semnificativă privind ascensiunea Albei Iuliei, industrializarea, transformarea sa într-un puternic centru muncitoresc. În urma cu 12 ani, numărul celor care lucrau în industrie era de 5.800. Astăzi Alba Iulia are peste 20.000 de muncitori.

Inginerul Nicu Ion, șeful turnătoriei de la întreprinderea mecanică, este de fel din Ploiești. La Alba Iulia a venit ca absolvent al Facultății de metalurgie din București. „Cînd am venit eu, spune tîrîrul inginer, la 1 august 1972, nu era aici decît tovarășul director Aurel Mitrofan. Am stat o oră ca dînsul să angajeze șeful de la personal iar acela, la rîndul lui, să mă angajeze pe mine. Peste două zile, îmi aduc aminte, intra buldozerul pe locul unde se află azi turnătorie. Investiția aceasta a crescut deci sub ochii noștri și paralel a trebuit, bineînțeles, să ne ocupăm și de calificarea oamenilor. Împreună cu tovarășul director și cu șeful personalului, Filip Cristescu, am luat la rînd satele Apusenilor, unde prezentam, pe la căminele culturale, și un film color despre munca într-o turnătorie cum se făcea la noi. O să mă întrebați de ce ne-am dus toamă în Apuseni și nu mai aproape, prin satele de cîmpie. Ei bine, fiindcă oamenii aceștia au deprinderea de a lucra cu lemnul, de a-l ciopli, de a-l mesteri în fel și chip. Noi avem, de exemplu, la atelierul de modelare al turnătoriei, 180 de moși. Există, printre oamenii aceștia, unii foarte pricepuți în meseria lor, așa cum sînt, de exemplu, Ion Danciu, Iancu Marian, Ioan Sfat sau maistrul Vasile Sopau. Oamenii sînt tineri, sînt foarte tineri, așa cum este această fată de la turnătorie, Aurelia Crai, de 19 ani, a cărei vîrstă e fără îndoială deopotrivă cu a celor din jur. Fată este din comuna Poșaga, aproape de Baia de Arieș. Să tot fie vreo 70 de kilometri pînă acolo. Merge acasă la citeva săptămîni însoțită de frații săi Alexandru, de 18 ani, și Aurel, de 17, care sînt elevi la liceul întreprinderii mecanice, urmînd ca după absolvire

să devină, desigur, muncitori în aceeași întreprindere cu sora lor. În cartierul Platoului Romanilor întreprinderea are un cîmin de nefamilisti de 300 de locuri și tot acolo va mai fi construit unul, cam de aceeași capacitate, iar în apropiere de fabrică, înspre intrarea în oras, un nou cartier. Ampoi, este pe cale de-a-lua ființă, urmînd ca în el să se mute în anii '79-'80 aproape 1.500 de familii.

Odată cu ridicarea noilor apartamente, moderne și confortabile, construite pentru muncitorii noilor unități industriale ale orașului, o atenție deosebită s-a acordat modernizării rețelei comerciale, turistice și de servicii a municipiului. În cursul cincinalului actual, bunăoară, peste 40 de milioane de lei au fost cheltuite numai pentru extinderea spațiilor comerciale. Apoi, în altă ordine de idei, localnicii n-au uitat că la începutul deceniului trecut la Alba Iulia doar șoseaua națională era asfaltată, în prezent numărul străzilor pavate ori asfaltate ridicîndu-se la aproape o sută, ori că învățămîntul, să zicem, număra în urmă cu zece ani un singur liceu iar azi numără opt. Alba Iulia are astăzi două case de cultură — una dintre ele s-a ridicat tot în ultimii ani — nouă cămine culturale în localitățile suburbane, două cinematografe, un complex muzeistic, mai multe biblioteci municipale, de școală și de întreprindere, cluburi pentru tineret. Cenaclul literar-artistic al Casei de cultură a municipiului, de exemplu, poartă numele „Daco-Romania”. Am avut prilejul să aud, la o sedință a sa, citind versuri, pe Mircea Stîncel, Vasile Remete, Eva Groza, Iosif Fara, Vasile Lăncrănjan, Paul Gruian, Angela Tirziu, Ioan Marini. Muncitorii la diferite întreprinderi din oraș, ei sînt și poeți. Poeți publicați, sublinia cineva, ca lucrurile să fie limpezi. De multe ori, despre aceiași oameni poți auzi vorbe frumoase fie că e vorba de munca lor, fie că se dovedesc buni organizatori ai unor spectacole de muzică și poezie. Întreprinderea „Porțelanul”, bunăoară. Frunțasă, în ultimul an, în întrecerea socialistă, ea a reușit în același timp să obțină locul al treilea în cadrul primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României”, prin colectivul de recital de muzică patriotică și revoluționară.

Vorbea, odată, Iorga, despre „adîncurile incalculabile ale sufletelor omenești care nu dau tot ce pot da decît în cremenea izbirii eroice și miraculoase”. Alba Iulia, Oraș al Unirii, poartă cu vulturi a Istoriei Romanilor, trăiește un asemenea timp eroic și miraculos.

„Eu am plecat spre Alba chiar în dimineața acelei zile memorabile. Ajuns pe locul unde se află actualul Bulevard 6 Martie, în direcția cîmpului din jurul cetății m-am trezit într-o mare de oameni care cîntau cunoscutele cîntece patriotice „Deșteaptă-te Române”, „Pe-al nostru steag e scris unire”. În timp ce umblam prin mulțime, mă pomeneam strîns de umăr. Era bunicul meu dinspre mamă, din comuna Chețani, care mi-a spus că venise cu tot poporul lui din sat. M-a rugat, ca pe unul care cunoșteam cetatea de cînd fusesem elev la liceul Mailath,

să merg pînă la localul Casinei Militare în sala căreia avea loc adunarea delegaților, să caut acolo pe feciorul lui cel mare, unchiul meu Nicolae Dănilă, despre care a aflat că este delegat să reprezinte la adunare Careul Beiuș din Bihor și să-i comunic că este și el, tatăl lui, aici, și ține neapărat să-l întîlnească fiindcă nu-l mai văzuse de mult. Am izbutit să ajung pînă în fața intrării la sala în care se ținea adunarea delegaților. Ne-am retras pe platforma de sub balconul clădirii în care se găsește azi Muzeul de istorie și am așteptat, cred, cam o oră. Nu m-am mișcat de acolo, dar nici dacă aș fi vrut n-aș fi putut datorită mulțimii care se imbulzea. Era om în om pe toată strada dintre Sala Unirii și Muzeu și pe drumurile ce duceau spre porțile cetății. Cum în timp ce venisem de la gară și cit am mai stat pe cîmpul dinafara cetății căzuse lapoviță, frigul mă cuprinsese de tot. În timp ce așteptam acolo, s-a deschis brusc o fereastră și cineva dinăuntru a strigat: „S-a hotărît în unanimitate unirea cu Țara”. Atunci ca un uragan au izbucnit urale. Ne-am îmbrățișat cu toții, cunoscuți ori necunoscuți, iar pe mine m-au năpădit lacrimile unei bucurii neștiute pînă atunci. Strigătul acela de triumf pornit năvalnic din fața Sălii Unirii a pătruns în mulțimea aflătoare pe cîmpurile din jurul cetății, repetîndu-se necontenit, pînă cînd la tribunele ridicate au sosit echipele trimise de către adunarea delegaților spre a da citire proclamației de unire...”

Cuvintele avocatului Cornel Crișan, născut cu un an înainte de venirea acestui secol în casa învățătorilor Corneli și Laura Crișan din Teiuș, se opresc aici. Privirile nepoatei sale, Anca-Mona, de 11 ani, și Ruxandra-Claudia, de 9 ani, parcă vor să spună că la Alba Iulia istoria se învață din cuvinte tot atât de bine, de frumos și de adevărat precum se învață din pămînt sau din piatră, la Apulum, străvechea cetate dacică, la Apulum, graniță și punte între daci și romani, în cetatea în care, mai încoace, Mihai Voievod Viteazul pătrunse cu gîndul unirii celor trei țări românești și unde se află litera Noului Testament de la Bălgrad, ori s-au tras cărțile cele de căpătîi ale Școlii Ardelenice ori, tot pe aici, pe unde istoria, cu învățămintele ei cele mari, a trăit din zilele oamenilor și din gîndurile lor și din năzuințele lor, cele — cum stă în firea oamenilor — îndreptate spre bine și liniște, spre bună înțelegere și încredere a unora în alții.

E o zi frumoasă, poate una dintre ultimele zile frumoase ale acestei toamne. În Sala Unirii se desfășoară ceremonialul primirii în rîndurile organizației de pionieri a elevilor clasei a doua de la Școala generală din comuna Gilău-Cluj. Se află aici, din întîmplare, și mama unuia dintre copiii, Irina Szöke, care ne spune: „Eu, împreună cu soțul meu, Martin, lucrăm pe șantierele noilor hidrocentrale de pe Valea Sebeșului. Eu sînt topograf, soțul meu e șofer. Amîndoi sîntem din Gilău. Feciorul nostru, Imre, a rămas la bunici, la părinții mei, la Gilău, deși, la urma urmei, ar fi avut unde învăța carte în oricare dintre coloniile constructorilor de

pe Sebeș, la Dobra, la Tău. Noi însă după cum știți, mai mult cu munca, așa că ne-am zis că e mai bine totuși să stea acasă la bătrîni, că ei au mai mult timp să-l îndrume și să-l supravegheze. Pe anul întii de școală a luat premiul întii la clasa lui, clasa I C de limbă maghiară. Sîntem foarte mulțumiți. Acum, că ziceți că par puțin emoționați, da, chiar așa este, vă spun și eu, cînd l-am văzut ce mîndru este și cum stă, și el emoționați, cînd a primit cravata roșie cu tricolor a pionierilor, parcă am simțit că mi se umezesc ochii. O să am ce să-i povestesc soțului meu diseară cînd o să mă întorc pe șantier fiindcă el a rămas acolo, numai eu m-am învînt pentru ziua aceasta și o să mă rămîn și după-amiaza cu copiii și cu tovarășii învățători Victor Tecan, Stana Dragos și Stefania Benșe, care este chiar învățătoarea lui Imre, fiindcă el au de gînd să viziteze orașul și abia după aceea să se întoarcă acasă”. Iată, așadar, încă una dintre bucuriile poate mici dar esențiale ale oamenilor, și chiar dacă oamenii aceștia nici nu sînt de fel și nici nu locuiesc la Alba Iulia, pentru ei, iată, orașul Unirii Ardealului cu România înseamnă totodată orașul unirii tuturor oamenilor de pe întinsul pămîntului românesc, temelie și simbol al vieții și al muncii înfrățite a românilor, maghiarilor și germanilor, a tuturor celor ce stiu din familie în familie și din tată în fiu că trecutul a însemnat o lungă și dramatică luptă pentru un timp care să facă dreptate. Alba Iulia, oraș bimilenar, care-și datorează înfățișarea de azi puterii, voinței țării așa cum s-au împlinit ele în hotărîrile Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale Partidului Comunist Român, este un oraș căruia i s-a făcut, astfel, dreptate.

În urma hotărîrii, la 1 decembrie 1918, a unirii Transilvaniei cu Țara Românească, ziarul bucureștean „Epoca” scria: „O zi vorbea cu glasul secolelor și un loc cu glasul unei țări”. În același timp ziarul radicalilor maghiari „Bukaresti Hirlap” scria că problema maghiarilor din România „poate fi rezolvată numai prin apropierea dintre democrația română și cea maghiară. Numai cei ce cu tot sufletul își însușesc democrația de la Alba Iulia, oamenii muncii, cei ce muncesc cu brațele și cu mintea, pot realiza, în ansamblul democrației, România mare consolidată”. Iar ziarul de limbă germană „Siebenbürgisch Deutsches Tagespost” scria: „Hotărîrile de la Alba Iulia sînt garantate de răspunderea morală a poporului român, ele sînt noua noastră „scrisoare de aur a libertăților”. Magna carta noastră pe care noi ne-am clădit aderarea noastră și ne validăm drepturile noastre. Noi avem încredere în poporul român care din starea de sclavie națională și-a ajuns cel mai înalt scop național...”

Iată de ce Alba Iulia reprezintă astăzi nu numai un oraș, ca înfățișare, nou, ci și simbolul unor făgăduințe împlinite. Împlinite deplin și irevocabil prin lupta partidului comunist, prin efortul unit al tuturor fiilor țării în înfăptuirea politicii sale de edificare a noii orînduirii, socialiste.

La Alba Iulia, pe pămînt străvechi, istoria veche însuflește istoria nouă.

Fotografii de ELENA GHERA

Sîmleu Silvaniei este un orașel din județul Sălaj, un orașel înconjurat de vii și livezi, un orașel unde industrializarea a început să prindă rădăcini, să devină dătină nouă a locuitorilor urbei, și a lor care mai trăiesc încă în satele înveștate, un orașel care se mîndrește cu ptul că Simion Bărnuțiu a început să prindă lumina științei de carte într-una n școlile sale, un orașel cu numai 15 000 locuitori dar cu peste 5 000 de elevi, un orașel modest, nu pentru că nu are cu se lauda, ci pentru că nu-i place să laude.

O stradă lungă, denumită mereu altfel tre două cotituri, traversează orașul de est la vest, venind dinspre Zalău, orașul de reședință a județului. La intrare Șimleu, o fabrică. La ieșire, altă fabrică. Două momente ale industrializării care continuă, dîndu-i orașului vitalitatea de re avea nevoie.

Întreprinderea de industrializare a lăsat, „singura întreprindere republicană n Sălaj la data constituirii județului”, ipă cum am aflat de la tovarășul Florian Ardeleanu, directorul unității, este cea ai veche întreprindere din Șimleu. Pusă funcțiune în 1951. De atunci a cunoscut o continuă metamorfoză. Realizările imilor ani se obțin astăzi într-un număr prea mic de zile ca să mai poată fi ate în seamă pentru vreo comparație. Voi ne comparăm numai cu ceea ce am alizat cu un an în urmă, ne spune secretarul comitetului de partid, tovarășul an Pula. „Astfel, față de aceeași perioadă a anului trecut, în 1977 am realizat o producție globală industrială mai mare peste 25 milioane lei, exclusiv pe seama creșterii productivității muncii, indicator care a sporit cu peste 24 la sută”.

Aflăm că în ultimii ani întreprinderea n Șimleu s-a mărit cu două noi fabrici, nstruite la Zalău și la Jibou, sălăjenii nd renumiți crescători de vite, producători de lapte, în continuă creștere, cerind și unități pentru industrializarea acestei lăoroase materii prime. În centrul atenției comitetului de partid, a consiliului oamenilor muncii a stat asigurarea cu cadre lificate a noilor unități. Ca urmare, am olarizat la fabrica din Șimleu personal necesar, pe locuri de muncă și specialități. Un susținut sprijin în reușita acestor acțiuni am primit din partea comunistor Ioan Almășan, Alexandru Jozsa, mo Adalbert, Ioan Pașca, Teodor Nicod, Dumitru Martin, Veronica Tarău,

care zi de zi s-au ocupat de calificarea celor ce urmau să preia sarcinile viitoarelor fabrici. În același timp, comunistii cu experiență, oameni învățați cum se trece peste greutăți, au contribuit efectiv la punerea în funcțiune a acestor noi unități, la atingerea și depășirea înainte de termen a parametrilor proiectați. Între aceștia sînt de amintit Cadar Vasile, maestru, Vința Nicolae, Suciu Elena, Podar Maria. Cam în aceeași perioadă, unii sălăjeni care munceau în alte fabrici similare, din alte județe, precum soții Victoria și Lazăr Rusu, s-au reintors pe meleagurile natale să ne dea o mîină de ajutor, își amintește secretarul de partid.

Realizarea acestei acțiuni, pentru reușita ei am depus un volum mare de muncă. Astfel, peste 60 de comunisti, în zilele de sărbători și în zilele lor libere, în repetate rînduri, au străbătut satele județului, au discutat cu oamenii, i-au convins. În final, din cele 289 de localități, cite numără Sălajul, în 283 avem astăzi centre de colectare. Dacă în 1976, pe nouă luni, de la gospodăriile populației am achiziționat 83 000 hectolitri lapte, în acest an, această cantitate a sporit la 104 000 hectolitri. Între comunistii care au depus o activitate susținută în acest scop se numără membrii comitetului de partid și ai birourilor organizațiilor de bază, membrii comitetu-

ai muncii, au reușit să pună la punct instalațiile secției, centrifugele și cubilourile, aducîndu-le modificările necesare pentru funcționarea normală și continuă. Au stat și cite 24 de ore, cînd a fost nevoie, cînd cite un amănunt nu putea fi descoperit, ne spune tovarășul Dumitru Buțu, secretarul de partid. Nimeni n-a știut ce-i odihna. Cuvîntul dat trebuia respectat. Și-n luna septembrie, producția de vată minerală a atins cifra de 1190 de tone, depășindu-se capacitatea proiectată. „N-a fost ușor. Am luptat cu indisciplina. Am analizat activitatea fiecărui loc de muncă, a fiecărui om, am asigurat asistență tehnică pe cele trei schimburi. Tinerii muncitori au fost dați în seama muncitorilor mai vîrstnici, cu mai multă experiență, care să-i învețe și meserie, dar și disciplină, am introdus acordul global în întreaga secție” se laudă parca tovarășul inginer Ioan Prunea, directorul fabricii. Exemplul secției de vată minerală a fost concludent. Un prim prag fusese depășit. Și crease un model demn de urmat. Forța mobilizatoare a comunistilor începuse să dea roade, începuse să polarizeze ambițiile celorlalte secții. Astfel, secția de bitumare, din fibre de sticlă, a trecut prin metamorfoza redresării, îndeplinind planul la toate sortimentele. Și aici, comunistii Ioan Ghira, Petru Dinu, Nicolae Hirț, Cornel Corcode, Dumitru Ardeleanu au reglat și completat cu aparataj de comandă și reglaj agregatul de bituminizare, pentru a-i spori randamentul peste valoarea dată de proiectanți. Și au reușit. Urmează să treacă prin această importantă fază, de la tinerete la maturitate, secția de împletituri de fibră de sticlă. Și atunci, fabrica, întreaga fabrică, se va putea mîndri cu realizările pe care le va obține. Deocamdată se realizează planul și se recuperează restanțele. Colectivul acestei tinere unități economice din Șimleu Silvaniei, tînăr și el, inimos, dornic să se afirme, este hotărît să nu precupească nici un efort pentru ca prin faptele sale să mulțumească partidului pentru grija ce îi poartă. Mai ales că într-un viitor apropiat capacitatea fabricii se va dubla.

Oameni și fapte din Șimleu Silvaniei, dintr-un orașel care se îndreaptă cu pași repezi spre o mai deplină industrializare, spre urbanizare, în adevăratul înțeles al cuvîntului, care în acest cîntec se va mai îmbogăți cu încă vreo citeva noi unități economice, care ține la prestigiul său de oraș al hărnicii și pasiunii.

R. BRĂDEANU ■

Șimleu Silvaniei

„Am introdus în stilul nostru de muncă următorul procedeu: toate problemele le discutăm în cadrul comitetului de partid, stabilindu-se sarcini concrete pentru C.O.M., sarcini pe care le discutăm cu toți comunistii, cu toți oamenii muncii, care, în calitatea lor de proprietari și producători, vin cu propuneri utile, contribuind efectiv la bunul mers al producției. Fiecare propunere este analizată temeinic, stabilindu-se termene, responsabilități, eficiența și sursele materiale necesare realizării ei, dacă se cere acest lucru”, ține să ne spună directorul întreprinderii. Îi cerem un exemplu. „Tarău Gheorghe, șeful centrului de colectare a materiei prime, a laptelui, a propus organizarea contractării și preluării în toate satele județului. De acord, dar acest lucru presupunea o seamă de complicații și implicații. Astfel, în unele sate erau efective mici de animale, deci și cantități scăzute de lapte. Accesul în multe locuri era greu; acțiunea presupunea angajarea de personal suplimentar. Dar dacă reușeam contribuia la realizarea fondului de stat, însă cu prețuri mai ridicate; în schimb, prin crearea unei tradiții în cadrul acestor centre, la început absolut rentabile, am ajuns la producții zilnice de 250 de litri, plecînd de la 10 litri de lapte, cum s-a întimplat în satul Marin. Pentru re-

lui de sindicat și U.T.C. Nimeni nu s-a dat înapoi fiindcă toți am crezut în reușita acestei propuneri.

În partea de est a orașului, la poalele aceluiași masiv împințit cu vii și livezi, la poalele Măgurii, se înalță o altă poartă a industrializării Șimleului, tînăra fabrică de materiale izolatoare, intrată în funcțiune cu numai trei ani în urmă. Aici desule luni treburile nu prea mergeau bine. O vreme acest lucru a fost pus pe seama greutăților inerente începutului. Apoi în loc să se înlăture neajunsurile, se căutau justificări. Pînă într-o zi cînd comitetul orașenesc de partid a inițiat o serioasă analiză la fața locului. Fabrica trebuia să-și îndeplinească sarcinile de plan. Faptul se petrecea în iulie a.c. cînd, spre exemplu, secția de vată minerală producea într-o lună doar 600 de tone. Utilaje erau, oameni erau, materie primă, de asemenea, „Ce facem?” a fost întrebarea pusă de comitetul orașenesc de partid. Discuțiile au fost rodnice. „În septembrie vom depăși parametrii proiectați”, s-au angajat comunistii, după ce fiecare neajuns a fost discutat. Și în frunte cu inginerul Petru Gliguță, șeful secției, comunistii Erdely Vasile, Aurel Fodor, Szucs Ioan, Grațian Gliguță, Balog Ștefan, Borco Iosif, Aurel Stejerean, Alexandru Luda, mobilizîndu-i și pe ceilalți oameni

ORASE MICI — DESTINE MARI

Așezat la una din porțile prin care se pătrunde, dinspre nord, în Munții Apusenii, în Țara Moților, undeva pe șoseaua ce leagă marile centre urbane Cluj-Napoca și Oradea, orașul Huedin nu-i bune aproape nimic unuia care-l străbate în goana mașinii, care eventual se oprește în centrul așezării să bea o cafea. Dacă însă îți faci timp și zăbovești puțin, două în Huedin, dacă intri în vorbă cu oamenii lui, dacă ascuți istorii despre timpurile petrecute în multele veacuri care s-au scurs de la întemeierea lui, de ore întimplările de ieri și de azi, orășelul acesta transilvan, orășel de aleasă menie, pentru că de vreo citeva secole aici trăiesc laolaltă români și maghiari, teaz, pentru că s-a străduțit și a izbutit să treacă neaplecat prin istorii, înțelept, pentru că nu s-a lăsat de urmele strămoșilor, mareș, pentru că a participat „cu trup și suflet” la toate timpurile petrecute pe pămîntul românesc al Transilvaniei, orășelul acesta te obligă să-l revezi, i-l cunoști tot mai bine, să-l recunoști a pe unul din mulții privilegiați ai trecutului nostru cu folos prin vreme care au isădit o piatră la temeliea înălțării noastre între națiunile lumii.

Spune legenda că numele dintîi l-au dat moții, care în drumețiile lor nesfîrșite a odihneau pe unul din dealurile care îl înconjoară. Și de la „hodină”, la Huedin a fost decit un pas. Și astăzi încă locuitorii satelor din apropiere zic: „merem la Hodin”. Un sat devenit astăzi carer al orașului se numește Cetatea Veche mai bătrîniți așezării își amintesc urmele zidurilor ce înconjurau cîndva cetatea. Nu departe de Huedin, pe Valea Alpașului, a căzut Gelu, apărîndu-și „săciada și nevoile și neamul”, răpus de inadatorul incitat de frumusețile pămîntului locuit de valahi. O sută șaptezeci de stași de-ai lui Mihael Viteazul, ucisii și ei nișelește, dorm și astăzi sub o lespede comună lîngă biserica reformată din Huedin. Horia și mai tîrziu Avram Iancu au ost și ei oaspeții românilor din acest rășel. Multe s-au petrecut în acest colț e țară, în multele veacuri care s-au scurs e la nașterea lui ca așezare. Pentru că Huedinul, asemenea tuturor așezărilor din pîntindul românesc, a existat cu mult înainte de documentele care-l pomenesc. Și-nest sens, graiul pietrelor este cea mai

dreaptă mărturie. Și-n jurul Huedinului, și la rădăcinile sale există multe asemenea pietre învățate să vorbească.

Ioan Pop este primarul de azi al Huedinului. De peste douăzeci de ani, Ioan Pop trudește laolaltă cu obștea să inlocuiască datinile învechite, sărăce, cu datini noi, socialiste. În acest an l-am mai căutat de vreo citeva ori, dar nu l-am putut întîlni. Ba se afla pe cîmp, printre secerători, ba pe șantierul de investiții, ba pe nu știu care stradă, chemat, de cetățeni, să rezolve problemele la fața locului. Fără nici o exagerare, viața lui s-a contopit cu viața orașului. „Este prea aspru”, vorbesc pe la colțuri unii. „Om

într-o primă etapă, un număr de aproape o mie de noi locuri de muncă pentru oamenii orașelului străjuit de muntele Vlădeasa.

„Secția noastră de mobilă este totuși o fabrică”, intervine inginerul Icozan Mircea, și după ce aflăm amănunte, îi dăm dreptate. Producția de mobilă realizată aici este apreciată în Suedia, Franța, R.F. Germania, Belgia, Ungaria și în alte țări ale lumii. Fabrica aparține întreprinderii „Unirea” din Cluj-Napoca și la propunerea oamenilor muncii își va reprofila atelierul mecanic producînd, în curînd, feronierele necesare mobilierului. Teofil Crucin, Ioan Tamaș, Alexandru Bartha,

ajutorul deputaților, un mare număr de cetățeni care au prestat mii de ore de muncă patriotică pentru ca orașul să aibă apă potabilă, pentru ca Huedinul să fie canalizat. Și pentru că existau posibilități ca apa să fie de izvor, a fost construit în munți, lîngă satul Bologa, la vreo 16 kilometri de Huedin, o stație de captare. Pînă în prezent rețeaua de apă potabilă măsoară opt kilometri și se lucrează cu spor la canalizare.

Ciudat, acest orașel care din nu știu ce modestie nu și-a înălțat noile blocuri la vedere, ci le-a ascuns după alte clădiri mai vechi; poate că s-au ferit din calea drumului mare; poate că nu și-au propus încă o modernizare arhitectonică în detrimentul celei vechi, oarecum tradiționale. Oricum însă blocurile existente li se vor mai adăuga în acest cîntec încă aproape 150 de apartamente și 80 de garsoniere. Și pentru că în general se stă bine cu investițiile, deja au fost atacate două blocuri din planul anului viitor, urmînd ca, după cum ne spunea primarul, să fie atacate încă în acest an toate blocurile prevăzute a se construi în 1979, la aceste lucrări participînd și viitorii locatari. Efectele industrializării au și început să se vadă, să se concretizeze. Astfel, și liceul din Huedin s-a reprofilat, devenind industrial, pentru că viitoarea industrie constructoare de mașini are nevoie de oameni calificați, de tineri bine pregătiți profesional.

Dar cite nu se pot scrie despre munca și viața oamenilor din Huedin, despre preocupările lor, despre modul cum participă la realizarea planului de contractări de animale, plan depășit pe acest an, la diversificarea serviciilor către populație a cooperativei meșteșugărești „Munca”, la cucerirea a citi mai multe trofee în cadrul celei de-a doua editii a Festivalului național „Cîntarea României”, unde s-au înscris peste 300 de artiști amatori. Pentru că în Huedin se desfășoară și o susținută activitate culturală, în oraș existînd 1 800 de elevi, cu clase de predare în limba română și-n limba maghiară, există o bibliotecă cu peste 40 000 volume, există un interes față de îmbogățirea cunoștințelor, dovadă cele 5 400 de abonamente la diferite publicații și multe altele.

Huedinul, cîntîndu-i pe cei care au fost, trăiește astăzi timpurile de nouă epopee.

RADU SELEJAN ■

O poartă a istoriei

drept și chibzuit”, zic alții, tot pe la colțuri, vrînd să le dovedească celor circotași că vorbesc fără să-l cunoască pe primar. Dar pentru că faptele dovedesc felul în care omul sfințește locul, să le dăm cuvîntul. Desigur, este vorba de faptele obștii, de faptele celor aproape zece mii de locuitori ai Huedinului din care face parte și cetățeanul Ioan Pop, ales primar, de faptele obștii care a cunoscut în ultimele decenii, sub conducerea înțeleaptă a partidului, nenumărate împliniri, care a trudit să înalțe orașul laolaltă cu țara. Pentru că fără ajutorul obștii, chiar dacă și-ar propune să doarmă la consiliul popular, primarul tot n-ar putea face nimic. Și nici obștea n-ar izbuti să realizeze mare lucru dacă n-ar prețui și împlini cuvîntul partidului. Pentru că toate marile noastre izbînzii se află, fără putere de tăgadă, sub zodia socialismului, sub zodia mai ales a fertilității ultimilor ani.

Huedinul n-a avut și nu are încă o fabrică în adevăratul înțeles al cuvîntului. Urmare firească a politicii partidului comunistilor privind dezvoltarea fiecărui județ, a fiecărei localități din România, în Huedin a început să se înalțe o fabrică unde se vor produce piese pentru războaiele de țesut, fabrică ce va asigura,

Gheorghe Matei, Francisc Korkos, Petru Dan, Costică Pop, Negrea Lucreția I și Ilona Ecaterina fiind doar cîțiva dintre oamenii ei de bază, cîțiva dintre fruntașii acestei unități. Dacă adăugăm și faptul că vreo cîțiva meseriași de elită ai secției de mobilă au fost „împrumutați” prin transfer viitoarei fabrici să ajute la calificarea muncitorilor „care vin”, este vorba de cîțiva mecanici, realizăm și ceea ce se numește intrajutorarea muncitorească, la care primul a scris Szilagy Ioan, maestru, inovator, om prețuit și de preț pentru „mobila” din Huedin.

Ca nîcînd pînă acum, pe unele străzi ale acestui orașel, unde în aparență nu se întimplă nimic, au început să fie săpate șanțuri, au devenit inaccesibile. „Oamenii au propus în nenumărate rînduri să se canalizeze orașul, să se introducă apă potabilă... și s-au angajat să pună mina să ajute la realizarea acestui obiectiv de mare importanță, vital as spune pentru ridicarea gradului de civilizație al urbei noastre”, ne spune Victor Alexandru, secretar adjuncț cu probleme organizatorice. Primăria n-a rămas impasibilă față de aceste propuneri, față de insistențele obștii, obținînd însemnate fonduri de investiții din partea statului, mobilizînd, cu

Jungla

1.

Ce cărți trebuie să luăm cu noi într-o călătorie? se întreba, cu patru decenii în urmă, Graham Greene într-o noaptea la Villahermosa. El simțea nevoia unei povești sentimentale, pe care în condiții normale n-ar fi suportat-o, după cum singur mărturisește, însă atunci era tocmai ceea ce îi lipsea ca să-și umple cu ceva timpul... Ciudat. După jumătatea de zi și noaptea petrecute aici mi se pare nevroșimil tot ce spune scriitorul englez (preocupat, dealtfel, toată vremea de adevărata țintă a aventurii sale semiclandestine). El vorbește parcă de o altă Villahermosa, nu de orașul în care am fost eu. Răsfoiesc nedumerit paginile, caut printre amănunțele notate în fugă ceva recognoscibil și am sentimentul că urmăresc o poveste nu numai din alt timp, ci și de aiurea... orașul paludic, asediat de mlaștini, cu un singur hotel și un singur restaurant, cu nopți viscoase, bintuite de țintări, cu duminici interminabile și inutile, cu case avind drugi de fier la ferestre dincolo de care se vedeau femei bătrâne în balansoare din epoca victoriană, în mijlocul bibelourilor și fotografiilor de familie, mirosul de fructe putrezite urcând din apa fluviului, păsările cu pene prăfoase, șoimii îngrămădiți pe acoperișuri, cimitirul pe porticul căruia scria cu litere negre „Liniște”, trotuarele înnegrite noaptea de gindaci, care acopereau și scările hotelului, se izbeau de lampă, de ziduri și cădeau, pentru ca în locul lor să vină alții, cei morți fiind devorați de furnici, un dentist pripășit aici în circumstanțe incurcate, plingându-se de căldură și de muște, căruia englezul trebuia să-i explice mereu că vroia să ajungă la Salto și apoi la Palenque și de la care a aflat că există muște a căror înțepătură te lasă orb... toate acestea mă contrariază. Fluviul? Mlaștinile? N-am reținut decât căldura, apăsătoare într-adevăr, o senzație de ziduri obosite de lumină, un aer de oraș mediteranean unde trotuarele ard la amiază și noaptea e neagră ca un steag de pirați... Care e adevărata Villahermosa? Privesc din autobuz străzile, în vreme ce Enrique ia benzină și sintem gata de plecare... Orașul unde Graham Greene își cumpăra hamac, sarape (ponchoul mexican) și leacuri contra mușcăturilor de șarpe (în vederea expediției sale în interiorul provinciei Tabasco, pentru care venise) și unde ca să evite apa din fluviu trebuia în mod obligatoriu să consume „bere Moctezuma” sau ape gazoase indulcite, nu mai există probabil, iar cel în care am locuit noi douăzeci de ore trebuie să fie o combinație între grija ospitalieră a gazdelor și impenitentul romantic din mine... Dar orașele sint așa cum le-am simțit și, dincolo de adevărul lor, există, poate, un adevăr al nostru de care am avut nevoie în ele. Nu pot să mă despart fără o stringere de inimă de un oraș în care, sosind pentru a dormi o noapte, constat a doua zi, cu surpriză, că, plecând, am amintiri...

Cer piclos, dimineată posomorită, palmieri colorați de un vint cenușiu. Lăsăm în urmă ultimele case din Villahermosa, îndreptându-ne spre Palenque; celebrul „oraș” pustiu situat în inima junglei, cu ruinele sale părăsite la care visează toți cei pasionați de civilizația maya.

Graham Greene nu făcea parte dintre acești pasionați. Palenque era pentru el mai mult un alibi. Iar dificultățile drumului de atunci, văzute acum dintr-un autobuz care străbate aceeași distanță pe o șosea în câteva ore, par de domeniul fanteziei... mai întâi un zbor cu avionul peste păduri și mlaștini; apoi o noapte într-un tîrg situat parcă în afara lumii; și de aici o zi întragă, călare pe măgar, străbătînd singurătatea unui drum atroce într-o direcție aproximativă și sub un soare necruțător; ajungînd epuizați de sete, și el și ghidul, noaptea tîrziu, la niște colibe acoperite cu foi de palmier; din fericire se găseau într-unul din puținele locuri din Mexic unde puteau bea apă în deplină siguranță; izvoarele țîșneau peste tot; a doua zi dimineată, îndreptîndu-se spre ruinele de la Palenque, trebuiau să-și taie uneori drum prin junglă... Dar ce însemnau chiar și aceste dificultăți față de ce însemnase drumul lui Stephens?... un american cu patima antichităților care, cu un secol înainte, străbătuse jungla, afundîndu-se cu un desenator. Catherwood, și cu însoțitorii indieni într-o vegetație luxuriantă, cu parfumuri agresive, care le epuizau simțurile. (În minte și acum detalii din lectura aventurii sale, dintr-o vreme cînd mai bovarizam încă iluzia de a mă transforma în arheolog amator!)... pădurea virgină, abisală și perfidă, tipetele maimuțelor și papagalilor, călăuzele tăind cu cuțitul lănele, exploratorii istoviți, crezînd din ce în ce mai puțin în șansa lor, cînd, deodată, sub plantele care barau drumul au descoperit o stelă impunătoare, acoperită de hieroglife ciudate... apoi altele, ruine aproape devorate de pădure, unele prinse, înălțuite de rădăcinile și de ramurile arborilor tropicali ca o pradă... în timploarea bizară cu indigenul care s-a apropiat în zilele următoare de ei declarînd că era „proprietarul” junglei unde fuseseră descoperite monumentele... și, în sfîrșit, piramida înăbușită de mărăcinișuri sumbre și de arbori ceiba... pietre enigmatice despre care lumea nu știa nimic, nici despre ele, nici despre civilizația care le lăsase în urma ei (toate acestea se petreceau prin 1840 parcă)... ruinele unui oraș părăsit în desișul junglei ca epava unei corăbii misterioase în fundul mării... de unde venise? de ce naufragiase?... desenatorul plin de noroi, cu mînuși în miini și cu capul imbrobodit ca să se apere de țintări, făcînd schițe, chinîndu-se să reproducă fizionomia unui idol ironic... Nu-mi amintesc exact dacă era vorba chiar de ruinele de la Palenque, dar, oricum, peste tot în acest ținut explorătorii au trebuit să-și facă drum cu secura în mină prin liane, pierzîndu-și speranța și reluînd mereu asaltul de la capăt... Oare ce cărți trebuie să luăm cu noi într-o călătorie? Trebuia să fi luat cumva relatarea lui Stephens? Pe aceleași locuri, autobuzul nostru urcă acum pe o șosea aridă de asfalt. Și chiar dacă din nou căldura a devenit de neîndurat, mă jenez să mă mai plîng de acest dezagrement.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Spectacole ciudate

De-a lungul a șapte zile, toate de lucru și nici una de odihnă, între 18 și 24 octombrie, la Botoșani s-a petrecut, iar, un timp de teatru și pentru teatru, un timp dintr-aceia organizați — cu o admirabilă tenacitate și continuitate de către A.T.M. (a se înțelege Dina Cocea și Valentin Silvestru) împreună cu puterile locale iubitoare de teatru dintr-un județ sau altul — și dedicații conștientizării profunde și responsabile a mișcării teatrale, calificării ei superioare, creșterii eficienței ei culturale, ba chiar și răspîndirii bucuriilor teatrului, ciștigării de noi spectatori și rafinării celor ciștigați. Este vorba, bineînțeles, de Festivalul-concurs Toamna teatrală la Botoșani, aflat la a III-a sa ediție, și desfășurat în acest 1978 care înseamnă împlinirea a 140 de ani de teatru la Botoșani, festival care de data aceasta, prin spectacole și debateri, și-a propus „repunerea în circulație a unor lucrări valoroase pe nedrept ignorate din dramaturgia românească cu dorința mărturisită de a restitui publicului astfel de piese”. La acest apel, de evident rost cultural și patriotic, au răspuns teatrele din Iași, Birlad, Craiova, Pitești, Tg. Mureș — secția maghiară și, firește, teatrul-gază „Mihai Eminescu” din Botoșani.

Prin finalitatea pe care au socotit că trebuie să o aibă acest festival-concurs; prin munca masivă de organizare — ireproșabilă! — a lui; prin aportul în spectacole (trei din cele opt ale festivalului); și prin sufletul pe care l-au dăruit cauzei festivalului și oaspeților festivalului, gazdele din Botoșani au obligat la o deosebită prețuire. De aceea, cu greu și cu neplăcere, adaug și niște păreri rele despre două spectacole care, cred, au deservit cauza festivalului, cu toate că au vrut tocmai s-o servească.

Homer travestit, parodie de Eugen Lovinescu, a suferit montarea regizorului Geo Saizescu care, mai

CRONICA FILMULUI

Înainte de tăcere

Filmul lui Alexa Visarion — intrat pe ecrane — reprezintă, dacă nu o certitudine, cel puțin un moment al cinematografului nostru. Pentru că ÎNAINTE DE TĂCERE este, dacă nu neapărat un subiect de discuții ilustrate color de către unele publicații de specialitate, cel puțin un film robust și sincer, conceput cinematografic, un film aspru și în același timp delicat / termeni ce sint necesari, credem, oricărui pelicule care se referă la un univers uman care pleacă de la Caragiale. Pentru că ÎNAINTE DE TĂCERE este o adaptare după nuvela „În vreme de război” — o proză mai puțin cunoscută a marelui dramaturg.

Filmînd după Caragiale, nu te poți juca; este prea mare numele acestui om de geniu, pentru a umbla — indiferent cum — la jumătăți de măsură. Alexa Visarion a ales calea cea mai dreaptă, solicitînd spectatorul pînă la epuizare: un decor uscat, aș zice ascut, simplificat la maximum; un univers închis, cițiva oameni, citeva personaje care se pot reține; o lume stranie, aducînd a mitologie clasică; un barbar conflict între dragoste și moarte, între avuție și mizerie crîncenă, între vis și realitate, între adevăr și minciună. Totul, surprinzător de firesc, tratat — cinematic, repet! — cu mijloace cuceritor de simple.

Drama Inavutirii, alături de drama geloziei, alături de drama mizeriei, toate acestea alături fiind de drama, poate cea mai cumplită, a neînțelegerii, toate, la

EXPOZIȚII

Wanda Mihuleac: Peisaje premeditate

Wanda Mihuleac este unul din cei mai bravi, mai mult dăruiti desenatori cu închinare la real din cîți avem. Dacă am aduce în expoziția de acum, de la ORIZONT (fotografii pe pinză și culori acrilice, planșe ofset color, colaje, obiecte) citeva din desenele sale mai vechi — desene impersonal frumoase, cu o factură senină, omagiînd parcă minuția catarctică a liniei neoclasică, a celei academice — am pricepe mai lesne lupta cu sinele a citorva artiști tineri, artiști de direcție acuzat realistă (hiperrealistă, fotorealistă), a acelor tineri extrem de inezestrați și, într-un fel, saturați cu toată știința graficii de reprezentare care din pricina acestei saturații caută grăbiți o soluție de natură a concilia între belșugul unui meștesug foarte sigur însuși și — născînd chiar el — suspiciunea față de tot lucrul prea bine făcut.

Care e soluția? Cum se iese oare de aici, din umbra ogășă a neîncrederii în suma de convenții cu care operează încă imaginea plastică?

Wanda Mihuleac oferă o cale. După ce a binemeritat de atenția publicului și a criticii, după ce a colecționat o seamă de prestigioase premii pentru gravură, afiș politic, xilografie, film și grafică prin mijloace tradiționale, ea schimbă în aparență totul — temă, procedee tehnice, felul de adresare către public — schimbare care pînă la urmă nu-i decît rodul neliniștii ce-o aminteam, a grijii de a nu fi peste măsură de îndatorat tradiției. Selecția de la ORIZONT cuprinde fotografii de mari dimensiuni pe suport de pinză (suportul picturii, adică). Peste fotografie, Wanda Mihuleac vine cu un tip de comentariu (plastic, desigur), în culori acrilice, apte să sugereze un efort în plus în planul ideii și unul mai puțin în cel al reprezentării. Adesea reia simetric imaginea față de o verticală și efectul acestor „ogîndiri” e remarcabil. Să observăm că ogîndirea ogîndirii a fost în toate epocile un exercițiu pasionant și că deși n-a dat operă de referință, el a îmbogățit spiritul cu o anume subtilitate dialectică. Analizînd cîndva o xilografie a minunatului și atât de puțin știutului M.C. Escher, am înțeles cit poate să tulbure — esteticeste vorbind — plinul dual al unei imagini, aglomerarea de opoziții simple, starea de echilibru a unor mulțimi de contrarii, a unei înfîntăți de contrarii. Premeditarea peisajului la Wanda Mihuleac (una din planșe se cheamă tocmai așa „Peisaje premeditate”) constă între altele și în stabilirea dualităților esențiale.

întii, ajutat de Flavia Buref, a tăiat din textul piesei, ba chiar și-a permis să adauge umor propriu, în proză și rimat, lucrării marelui critic și istoric literar. Apoi a apelat și la compozitorul Laurențiu Profeta, și la coregrafa Doina Mihăescu, și-a transformat piesa de teatru a autorului într-un spectacol de revistă sau poate, mai exact, într-un muzical, încărcat de cirilgute și naivități estradistico-cinematografice. E adevărat, ce se petrece pe scenă place publicului, însă unui anumit public care, la rîndul său, are o scuză: foamea sa de orice spectacol comic, foame de pe urma rarității comediei bune. Geo Saizescu n-a crezut în piesa lui Eugen Lovinescu, altfel nu-i pune-a atîtea proptețe din alte genuri de spectacol, nu-i schimba natura dramatică. S-a purtat ca un bun meștesugar modern care a tratat o piesă nejuțată, ca pe-o relicvă dramaturgică ce nu mai poate fi salvată decît dacă-i pusă în condiții de sunet, lumină și dans. Rezultatul a fost o restituire, după care nu ținea, a lui Geo Saizescu și o nerestituire, ba chiar o deservire, a lui Eugen Lovinescu în ipostaza de dramaturg.

Bogdan Dragoș, Mira, Decebal, Mureșanu, fragmentele dramatice ale lui Mihai Eminescu, au fost reunite și adaptate, sub titlul Visul meu de fier, de către regizorul Ion Olteanu. De data aceasta, nu mai poate fi vorba de ireverență față de autor, ci de prea multă reverență. Spectacolul s-a voit a fi solemn și e bolnav de nemiscare, de un fel de, să-i spun, statuar-ism; replicile sună a cantată și dramatismul s-a mutat de pe scenă la balcon, unde profesorul Gheorghe Cojocaru dirijează și dă puteri artistice excelentului cor al Liceului pedagogic.

Fără îndoială, buna intenție a restituirii nu poate fi pusă la îndoială. Nu în toate cazurile s-a găsit formula de spectacol cea mai potrivită, dar spectacolele sint în orice caz ciudate. Iar la urma urmei, e mai de prețuit și mai folositor mersului înainte un festival în care se iscă și controverse. Fapt ce mă îndeamnă să spun că la Botoșani, cu grijă pentru trecut, pentru valorile lui, s-a făcut un important pas în viitor.

NELU IONESCU ■

un loc, fac din filmul lui Visarion un act artistic de referință. Pentru că ÎNAINTE DE TĂCERE reprezintă — dincolo de anumite scăderi inerente unui om care vrea să facă totul din prima oară — un film extrem de serios. Pelicula însumează numeroase secvențe care, sint convins, vor intra în antologia filmului românesc, datorate regizorului ca și echipei de excepție pe care și-a ales-o: Liviu Rozorea, Mircea Diaconu, Florin Zamfirescu, Ion Caramitru, Valeria Seciu, actori; Nicu Stan, operator; Vittorio Holtier și Sava Cuzmin, decoruri; Octavian Dirbov și Georgeta Cara, costumația.

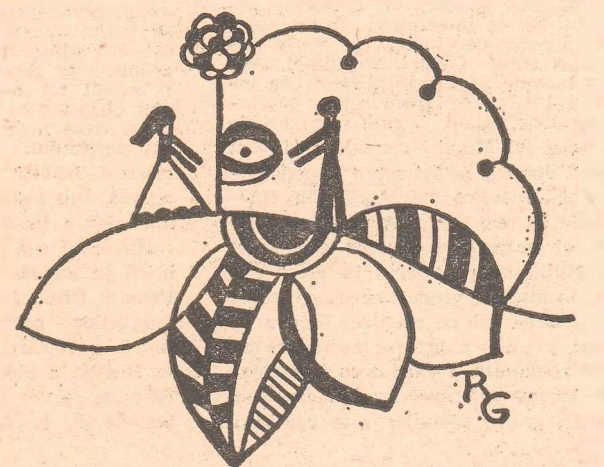
HORIA PĂTRAȘCU ■

Un bot de deal cotropit de flori albe încape în austeritatea unui cub. Se numește „Peisaj autobiografic”. În „Translații în spațiu”, un paralelipiped decupit om pregnantă un prim-plan de peisaj marin se implință într-un deal cuminte, așezat exact în centrul de interes al imaginii. Dealul, care ar trebui să fie faptul, realitatea, e aburos și e numai o părere, iar felia de mare, care ar urma să fie ideea, are o frenetică materialitate. Din întîlnirea a două ambiguități rezultă o certitudine; ca în algebră, „minus înmulțit cu minus dă plus”. Și, mai departe — un adevăr mai mult decît evident subliniat prin imagine sau cuvînt, rețut cu mare gravitate, începe să nu mai fie atît de evident, să ne miște sufletește într-un chip ciudat. Pe un peisaj oarecare, Wanda Mihuleac scrie cu litere mari: „Timpul a luat aici forma spațiului”. Un adevăr bine statuat în conștiința noastră care, denunțat, se încarcă de-o emoție nouă.

Un ciclu de „Proiecte ecologice”, căruia îi aparține și planșa citată mai sus, se referă bineînțeles la ecologia sensibilității. Și eu, ca și dumneavoastră, dealtfel, pare să spună artistul, am ajuns — din pricini diferite, dar asta nu are nici o importanță — să nu mai simțim natura, prea ocupați să consumăm imagini-conserve ale naturii. Să încercăm atunci împreună o cale nebatută, să reînviăm să primim dealul, marea, copacul, iarba cu ajutorul desenelor imaginînd deal, mare, copac, iarbă.

TUDOR OCTAVIAN ■

Desen de RALUCA GRIGORCEA ■

Arta populară — încotro ?

Ce spun specialiștii

● Într-unul din numerele trecute ale revistei, într-o notă redacțională insoțitoare a unor texte despre o regretabilă întâmplare petrecută în cîmpul creației populare („Un fapt condamnabil : colecția Vișoreanu s-a pierdut !”, „Flacăra” nr. 38/1978), făgăduiam inaugurarea unei mai largi discuții asupra acestei creații și a drumului sau destinului ei contemporan. Un destin care, astăzi, în generosul cadru stimulator al Festivalului național „Cîntarea României”, poate fi mai bogat, mai limpede, fructificînd mai deplin virtuțile geniului național, încă atît de viabile, încă în stare să producă valori de cea mai înaltă cotă. E ceea ce ne propunem să discutăm în paginile de față, dînd cuvîntul, într-o primă confruntare de opinii, unor specialiști, unor observatori ai fenomenului, urmînd ca, într-un număr viitor al revistei, să oferim coloanele noastre meșterilor, creatorilor populari.

Invitații noștri, astăzi : dr. Cornel Irimie, directorul Muzeului „Brukenthal” din Sibiu, și scriitorul Paul Anghel.

Arta populară moare numai atunci cînd e lăsată să moară

— Este limpede, stimate tovarășe Paul Anghel — chiar și dv., în repetate rînduri, ați spus-o, în cărțile și în articolele dv. — că arta populară, astăzi, este altceva decît ceea ce a fost...

— Este limpede, într-adevăr, că arta populară, mai exact spus, arta țărănească, este umbra celei de odinioară, ecoul ei.

— E normal să se întîmpe așa ?

— Chiar dacă nu ne place, este absolut normal. Pentru că lucrurile s-au ne alarmeze, să încercăm să le privim sociologic. Condițiile sociale care făceau posibile atît folclorul cît și artele etnografice au dispărut, în România, odată cu satul etnografic. Se spune că folclorul este o artă a iluziilor. Formula pare drastică, dar s-o înțelegem. Ea acoperă realitatea unui sat care își satisface singur, fără carte, fără literă, nevoia de creație fictivă. E normal ca, să zicem, creația epică populară să dispară, din clipa în care pe polița din casa țăranelor apar narațiunea tipărită — Creangă, Sadoveanu etc. — sau televizorul. E normal ca îmbrăcămintea confecționată industrial să înlocuiască — mai ieftin, mai prompt, mai funcțional — costumul popular, care devine fie piesă de muzeu, fie raritate, atunci cînd e produs în casa țăranelor. Se mai întîmplă încă un fenomen curios, de astă dată de ordin economic. Imbrăcămintea și obiectele de uz curent, care satisfăceau în secolul trecut nevoile imensei majorități a populației țării, și care erau pe atunci cele mai ieftine, au devenit, între timp, extrem de scumpe. Pare ciudat, dar elementele materiale ale artei țărănești — cîneapă, inul, lemnul, pielea, coloranții naturali etc. — se procură greu, nu mai sînt la îndemîna familiei producătoare, care este silită să recurgă la înlocuitorii. Iată o primă sursă a kitsch-ului. În clipa în care pinza țesută în casă este înlocuită cu pinza industrială cu fibră de nailon, în clipa în care arniciul este înlocuit cu firul de plastic, iar fluturii metalici sînt tot de plastic, produsul devine hidos, chiar dacă motivul sau croiul se salvează. Acuzăm creatorul de lipsă de gust și etichetăm produsul cum se cuvine : un kitsch. Are creatorul vreo vină ? Canoanele estetice care îi comandau gestul de artă sînt date în lătură, și asta prin simpla dispariție a suportului material.

— Privind așa lucrurile, s-ar zice că ar trebui să reconsiderăm însăși funcția acestor canoane estetice.

— Elementele materiale, în creația populară, sînt atît de importante încît, iată, ele au un rol hotărîtor în chiar fixarea gramaticii artei populare. Dacă n-ai ce-ți trebuie și recurgi la înlocuitori, iată că, în chip paradoxal, rezultă o artă agramată — și asta, unde ? Asta, într-un domeniu în care rigoarea canoanelor e decisivă.

— Numai de-aici provine kitsch-ul ?

— Mai intervine un element agravant, care ține de un factor pozitiv — culturalizarea — avînd însă aici o funcție negativă. Mijloacele mass-media, televiziunea în primul rînd, dar și publicațiile, dar și expozițiile, au făcut o fantastică propagandă artei populare, i-au răspîndit pretutindeni motivele, au lărgit orizontul cultural al creatorului popular, pînă într-acolo încît l-au făcut pe acesta să imprumute, prea ușor, motive sau teme care odinioară nu-i erau la îndemînă, motive sau teme care păstrau, în puritatea lor originară, tradițiile unei anume zone etnografice sau tradițiile unui anume meșteșug. Vezi observația asta, stupefiat, cum un olar oltean transpune în lut motive maramureșene, sau cum un maramureșean lucrează cu motivele de la Hurez. Vezi observația, stupefiat, cum se transpune în lut forme specifice sticlei sau porțelanului, cum se transpune în piele motive specifice creștăturilor în lemn — sau invers. Ce rezultă ? Din nou, kitsch-ul.

— Care-i soluția ?

— Trebuie să fim, înainte de toate, conștienți că arta țărănească a intrat într-un alt ciclu de viață. Și tocmai de aceea, sîntem obligați să-i reconsiderăm, și teoretic, și practic, condițiile de producere. Ea nu mai e spontană, n-are cum să mai fie spontană, ea trebuie, în consecință, studiată și dirijată ca oricare artă. În condițiile de azi, ea nu pretinde mai puțină

grijă sau mai mici investiții decît, să spunem, arta monumentală sau arta designului industrial. Aceasta înseamnă că, așa cum pentru artele zise majore am creat un învățămînt artistic, ar trebui să facem același lucru și pentru artele populare.

— Există școli populare de artă, cu clase speciale, avînd ca profesori măștri ai artelor etnografice.

— Da, o asemenea școală a urmat și Brăncuși, la Craiova. Nu știu dacă programele didactice ale acestor școli sau clase diferă de programele vechilor școli de arte și meserii, dar e cert că tehnicile artei populare trebuie studiate și reinvățate cu seriozitate cu care se învață pictura, sculptura, muzica. Problema ar trebui să preocupe la modul acut învățămîntul nostru artistic, tocmai pentru a scoate întruca chestiunea din regimul spontaneiității și al improvizației. În al doilea rînd, vine chestiunea producției. Presupunînd că avem meșteri bine școliți, ce facem cu ei ? Le trebuie războaie de țesut, cuptoare de copt lutul, ateliere de cioplit, împletit etc., le trebuie materiale și scule, le trebuie, peste toate, un debușeu sigur. În aceste condiții, ce devin ei, care este statutul lor social ? Ei devin niște artiști calificați, care nu-și mai pot împărți timpul între munca la cîmp și, să zicem, roata olarului, ci trebuie să producă tot timpul oale sau alte obiecte pe care consumul le cere.

— Propuneți, înțeleg, un anume statut — cu tot ce derivă din el, pe planul practic — al creatorului popular.

— Statutul de care trebuie să se bucure acești creatori nu înseamnă o inovație. Nu este oare o astfel de practică în prelungirea unei tradiții ? Ce erau coșocarul satului, olarul satului, fierarul satului, decît niște profesioniști ? Specializarea meșteșugurilor este o cucerire veche de cîteva zeci de mii de ani, ea datează încă din neolitic. Să nu ne imaginăm că autorii ceramicii de Cucuteni nu erau specializați, că toți membrii comunității lucrau de-a valma ceramică. Nu, chiar în acea vreme îndepărtată existau mari artiști (probă piesele din muzeu !), care se consacrau efectiv și exclusiv îndeletnicirii lor. Tradiția aceasta s-a perpetuat. În România de odinioară existau nu numai meșteri specializați, dar și sate specializate — de olari, pietrari, iconari etc.

— Și totuși — practic — cum rezolvăm problema ?

— Ca să nu ni se pară că descoperim oul lui Columb, trebuie să spun că aceeași problemă a fost rezolvată, exact în spiritul de care discutăm, de cîteva dintre marile culturi ale lumii. Mă refer la cultura chineză, unde, practic, „arta populară”, în înțelesul nostru, nu există, dar există, în schimb, tradiția unui artizanat profesionist cu o vechime de multe mii de ani. Porțelanul, sculptura în fildeș, jad sau agat, împletiturile în pai de orez sau fir de bambus, colajele cu hirtie colorată, colajele în scoici sau pene etc. reprezintă capodopere, reprezintă mostre de artă canonică desăvîrșită, pentru că au ieșit de mult din regimul creației spontane și al improvizației ca sistem de producție, trecînd în regimul artelor culte, cultivate nu numai prin tradiție, ci și printr-un aspru sistem de învățămînt. Dacă, astăzi, China este o mare producătoare de „chinezării”, este numai datorită faptului că această producție se reazăimă pe suportul unui savant sistem de învățămînt, care are, desigur, specificul său, aproape inimitabil. Nu altfel se procedea în India sau în Iran. Altfel se procedea, adică în nici un fel, în țările Americii Latine, o altă uriașă bază a geniului etnografic, dar unde creația a rămas încă în sfera ei genuină, spontană. Criza de la noi se va produce, probabil, și acolo. Dar iată că, așa cum vă spuneam, culturile asiatice, cele mai vechi din lume, ne propun o dezlegare, o soluție, un model. Putem medita asupra acestui model, fără să-l copiem, căutînd propriile noastre soluții. Arta populară moare numai atunci cînd e lăsată să moară. Dar de vreme ce problema ne preocupă, cred că nu e departe clipa cînd se vor găsi rezolvările pe care le dorim.

Pentru o promovare mai curajoasă în rîndul valorilor mari, de interes național

— Ce ne puteți spune, stimate tovarășe Cornel Irimie, despre destinul contemporan al artei noastre populare ? Există un asemenea destin ? Credeți în el ?

— Da, acest destin există. Și cred în el.

— Pe ce vă întemeiați această credință ?

— Pe cîteva revelante realități, convergente, de fapt, într-una singură. Este vorba, în primul rînd, de însuși faptul că această artă există, cu întreaga ei bogăție, cu întreaga ei specificitate istorică, nealterată, este vorba de faptul că ea, în plus, este încă vie, încă naște valori. Ne aparține, cu alte cuvinte, nu numai sub-solul, memoria arheologică a faptului, dar, spre deosebire de alte neamuri, inclusiv de vecinii ai noștri, ne aparține și populația vie de pe sol, nu numai consumatoare, dar și creatoare de fapt de artă. Este vorba, în al doilea rînd, de o politică de recunoaștere — purtînd girul cel mai înalt — a locului, rolului și însemnătății acestei arte pentru cultura noastră, pentru problema majoră, fundamentală a acestei culturi, care e cea a specificului, a definirii. Grație acestei politici, o întreagă rețea, un întreg sistem național de muzee și alte instituții specializate, dotate cu mijloace moderne și cu cadre de înaltă calificare, explorează, depistează, salvează, inventariază, conservă și, nu în ultimul rînd, influențează creația populară, drumul sau destinul ei contemporan. Și este vorba, în sfîrșit, ca efect al acestei politici, de un amplu proces de conștientizare, de sensibilizare a maselor largi asupra însemnătății creației populare, atît sub raport estetic, cît și ca document al prezenței, vechimii și dăinuirii noastre în spațiul Carpaților și al Dunării, ca document, deopotrivă, al unității noastre, deci ca instrument de legitimare, de autodefinire. Acest proces, profund stimulat de Festivalul național „Cîntarea României”, e poate cea mai importantă cucerire pentru ceea ce ați numit „destinul contemporan al artei noastre populare”. Social și istoric, ne aflăm, deci, într-un moment din cele mai favorabile pentru influențarea în bine a acestui destin.

— În ce ar consta această influențare ?

— Înainte de a influența, ne trebuie o concepție unitară, cuprinzătoare, inclusiv o definiție clară a fenomenului, care azi ne lipsește. Ce înțelegem, azi, prin „artă populară” ? Noțiunea, în ultimele decenii, a suferit transformări, cîmpul ei s-a îmbogățit, e mai amplu, e mai divers, ceea ce cîndva socoteam „genuri de artă” (cum e ceramica sau vestimentul popular) intră azi, printr-un consens unanim al cercetătorilor, la capitolul „fenomene de cultură”, domeniul cîndva ignorat ale creației (cum e pictura populară, pictura pe sticlă, în primul rînd), își revendică un loc între genuri, și încă unul de primă mînă, interesul cercetătorului, limitat cîndva la calitățile morfologice, artistice, de decorativism ale acestei arte, se deosează azi, în chip deosebit, spre filosofia ei. Conștiința că lucrăm cu un material de o excepțională bogăție, de o excepțională valoare gnoseologică și artistică, nu este totuși suficientă atîta vreme cît nu e dublată de instrumentele adecvate, de o integrare a tehnicilor de lucru într-o concepție unitară și elevată asupra creației populare, pornind tocmai de la definiția ei.

— V-am ruga să exemplificați. În ce măsură lipsa pe care o acuzați — cea a definirii artei populare — ține în loc desfășurarea vie a fenomenului ca atare, destinul lui ? Credeți că Maria Spiridon din Avrig — ca să luăm un exemplu din zona dv., a Sibului — va face și mai frumoase și broderii mai măiestre dacă va fi în posesia unei astfel de definiții ?

— Maria Spiridon, ca și alți mari artiști populari, conduce, la ora de față, o clasă de artă populară, ea predă unor ucenici de talent școala tradițională a țesăturilor, cusăturilor, broderiilor românești, cu rezultate dintre cele mai notabile. Dar ele, rezultatele, ar putea fi și mai înalte. Lecțiile predate de maestrul artei populare au un caracter aplicativ, adică ucenicul învață, la sursă, taina elaborării unor piese, dar nu și tainele unor legi, acele legi ce guvernează estetica artei noastre. Ne lipsește (tocmai fiindcă ne lipsește definiția de care vorbeam !) un tratat de estetică a artei noastre populare. Generațiile tinere ce pătrund în cîmpul acestei arte, generații inteligente, școlite, receptive la nou, la știință, apte să le asimileze, ar câștiga enorm prin accesul la teorie, la legile subtile, intime ale creației. Sigur, un astfel de tratat nu se poate alcătui cît ai bate din palme. El trebuie precedat de niște trepte, de niște opere de sinteză pregătitoare, decisive pentru elaborarea lui și importante, în același timp, prin ele însele.

— De pildă ?

— Ne lipsesc monografiile pe zone etnografice. Avem, pe cuprinsul țării, nu mai puțin de 80 de astfel de importante zone. Cîte din ele au făcut obiectul unor studii exhaustive, care să le încercule în toată complexitatea lor ? Ne lipsesc monografiile solide asupra principalelor cen-

tre, cu puternică iradiere în jur. Avem, spun statisticile etnografice, vreo 400 de astfel de centre, centre încă viabile, centre de artă în care memoria produsului exemplar nu s-a pierdut. Trebuie implinită seria monografiilor pe genuri și specii artistice, cu inventare și hărți ale motivelor, care să cuprindă întreg teritoriul național. O să mă întrebati, ca și adineaori, dacă o astfel de operă, care intră direct în beneficiul științei, are vreo importanță pentru creația vie, pentru destinul ei. Are, e limpede ! Ne plîngem de învazia kitsch-ului, dar ce modele de artă adevărată, însoțite de explicațiile necesare, de luminarea pe dinăuntru a fenomenului, oferim creatorilor populari, celor tineri în primul rînd ? Cred că nu e de ajuns ca o comisie de specialiști a UCECOM-ului să spună „asta da, asta nu”, adică să aprobe sau să refuze niște creații artistice. Cred că ne aflăm, cum spuneam, social și istoric, într-un moment din cele mai favorabile, într-un moment de maturitate a artei, inclusiv a artistului popular, care legitimează examinarea acestei arte din fereastra unei concepții, a unei viziuni generalizatoare, la care să aibă acces nu numai omul de știință, ci și meșterul, pregătit pentru asta prin întreaga-i cultură artistică, moștenită sau învățată.

— Ceea ce spuneți e pasionant. Și evident, foarte just. Ce alte propuneri mai avea de făcut ? Știm că dv., aici la „Brukenthal”, aveți o întreagă experiență a dialogului, a conlucrării, mai bine-zis, cu meșterii populari din zonă, al căror demers artistic îl urmăriți și-l îndrumați îndeaproape. Ce revelații v-a oferit această experiență ?

— Ne-a oferit, ca pe o condiție de primă însemnătate în stimularea creației populare, necesitatea organizării unor expoziții-concursuri, de regulă cu vinzare, expoziții-concursuri care, pe lângă faptul că atrag atenția publicului asupra creatorilor de talent și a creațiilor lor, sensibilizîndu-i la valorile autentice, fac, în plus, în beneficiul direct al artei, o operă dintre cele mai rodnice. Ele pot suplini, la ora de față, un element cîndva fundamental în evoluția creației populare, un element pe care epoca noastră, prin forța lucrurilor, l-a scos din cursul tradițional. Este vorba de competiția între meșteri, singura producătoare de talente și de valori. Această competiție, cîndva „naturală”, spontană, poate fi continuată, cu mari șanse, și în forme organizate, prin tîrguri sau expoziții-concursuri, prin confruntări între meșteri și prin confruntări cu factorul cererii populare, factor care, deși mai restrîns ca odinioară, este, cum vă spuneam, de o calitate nouă, putînd deci compensa, într-un fel, cantitatea trecutului, putînd deci funcționa mai departe — în condiții propice — ca cenzor artistic și ca arbitru de valori.

— Se face destul, astăzi, la noi, pentru talent, pentru afirmarea și dezvoltarea lui, în cîmpul creației populare ?

— S-a făcut și se face enorm. Și, desigur, încă se mai poate face. Vă spuneam că avem, decretate ca atare în urma unor temeinice studii, cîteva sute de centre de artă viabile, cu sute de meșteri. Cred că eforturile trebuie concentrate, înainte de toate, aici, la izvoarele devenirii creației populare, la sursa ei încă vie, încă capabilă de surprize și incintări. Aici trebuie investit, și nu numai pe plan moral. Avem, și din păcate nu puține, cămine culturale fără nici o activitate, sau cu activități anemice, nereizistente la concurența mass-mediei, a televizorului, a radioului, se cheltuiesc în gol eforturi și fonduri care, îndreptate unde s-ar cuveni, adică la leagănul viu, real, al talentului, ar rodi bogat. S-au detașat, pe de altă parte, din rîndurile artiștilor populari, personalități de excepție, o întreagă elită, autoare de opere de cea mai înaltă clasă. Ce facem cu ele ?

— Cu personalitățile sau cu operele ?

— Și cu unele, și cu altele.

— Ce propuneți ?

— Pentru opere, o promovare mai curajoasă în rîndul valorilor mari, de interes național. Cred că sub protecția Legii patrimoniului ar putea intra, într-o măsură mai mare, pe lângă valorile clasice ale artei noastre populare, și acele creații contemporane ce definesc la modul cel mai înalt, prin tinuta lor, harul acestui popor, originalitatea unui spirit ales. Dealtfel dv., în „Flacăra”, vorbind despre expoziția Vișoreanu, ați pledat pentru această idee.

— Și pentru personalități, ce propuneți ?

— Încoronarea operelor va duce, implicit, și la încoronarea autorilor. Sînt prea mulți — și prea buni — ca să-i lășăm în umbră. Cîndva, condiția lor era condiția artei lor : cea a anonimatului. Noul statut acordat, astăzi, creației populare, artei geniului național se va răsfrînge — trebuie să se răsfrîngă — și asupra lor.

Anchetă realizată de ILIE PURCARU ■

Ioan Alexandru:

Din „IMNELE MOLDOVEI“

Voroneț

Vin vietățile pe rind în paradis
De pe pământ din aer și din ape
Să le însemne omul cu-n cuvânt
În care pot în liniște încapa

Un fel de auroră-n jurul lor
De bucurie și de libertate
Le ocrotește drumul spre isvor
Cînd ies și intră din singurătate

Mielul cuprins în leagănul cuvânt
Cu leul paste iarba împreună
Căci nu-i puțință de-a se desbina
Cele ce sînt de cele ce-o să vină

Omul nu are trebuința lor
De sinea sa străin împărătește
Mina-i întinsă nu pentru-a lua
Ci-arată numai cit îi prisosește

E numai zi în toate fără strai
Lumina tine lor de nemurire
Căci umbră încă nu e pe pământ
Și nu-i puțință de vreo pătimire

Sînt numai față toate într-un fel
Îmbălsămat de milă și mirare
Trăiesc de-a dreptul fără a-ntreba
Și ce primesc e dar din ascultare

Și astfel vremea n-are cum intra
În roua muntilor să se adape
Zidirea se desface într-o stea
Ca lebăda în norul de pe ape

Făt Frumos

Cînd pruncul e de-a binelea-implinit
Venită-i vremea să se arate-n lume
Din pîntecele peșterii întunecat
Lumina-i unge sufletul pe nume

Și roua-l scaldă-n zorile de zi
Și-l ia pe brațe maica-nția oară
Și-n leagănul de tei înfășurat
În cîntece-l adoarme către seară

Și anii vin cu darul lor pe rînd
Și creaturile cu toate renăscute
Și nu-l slăbesc pe prunc din matca lor
Pînă ce-n suflet fost-au zăvorîte

Și crește pruncul și devine fiu
Și i se dă lumina-n stăpînire
Și într-o zi pe buciume-l vestesc
C-au răsărit nuntașii după mire

Și-i cufundat în apele adînci
Și-i uns din nou cu mirurile sfînte
Și-n strai de purpură înveșmîntat
Pătrunde-n ascultare la părinte

Cît e de treaz și-datorat de-acum
Și stăpînit de marea sa lucrare
Și lumea-i spune-n țară Făt Frumos
Născut din lacrimă de îndurare

Iubire

Iubirea nu-i decît această
Curată împăcare pe pământ
Un om se dă cu grija la o parte
Să poată trece trandafirul sfînt

Iubirea nu-i decît mireasma
Rămășiță două crinul ce-a trecut
Din care-ți faci cămașă pe măsură
Să poți trăi pe lume nevăzut

Minerul

Lu-ează omul de la început
Pe urma logosului din făptură
Nu-și află stare-nțelepciunea lui
Pînă-i rînită-n singe cu aură

Din două părți tunelul e scobit
Sub muntele înzăpezit în stîncă
Unii cu pumnii sîngeră pe roți
Alții cu duhu-n cremene mîncîcă

În cercănul sudorii hărțuți
Pe dinafară supti de vijelie
Unii pătrund sub boltă în genunchi
Alții pe brînci de sine se subție

Comoara-i una și-nțeleșul ei
E mai presus în munți de ficine
Și trebuie convoi în frații mei
Să scutur lanțul singelui din mine

Să mă deșert de tot ce-am moștenit
Despătimitul orb să mai rămînă
Ca să zăresc comorile dinții
Cum se prefac columbe în țărînă

Trandafirul

Iar trandafirul vine mai tirziu
Cînd s-a umblat la aer și la ape
Și singele cu rouă mestecat
E dat la ciocirlii să se adape

După ce miresmele dintii
Au muncit pămîntul pe coline
Și fragilul verde s-a topit
Se deschide rana ce mă ține

Spinzurat pe lemne și fintini
În grădini și ziduri de cetate
Ochiul său de lacrimi fără somn
Picură din cer singurătate

Tot bolborosind pe căpătîni
Buzele de purpură se-ngroașe
Și-ntr-o zi semintele gîlbui
Își arată coasta prin cămașe

Și cînd n-are cerul nici un nor
Li atîrnă stelele-n privire
Și se-ndeasă spini-n jurul lor
A tăgădă și-a mărturisire

Sucevița

Peretele-n afară înspre miazăzi
E zăgrăvit cu oameși de acasă
Sunt moldovenii ce s-au nevoit
Să dobindească fața cuvioasă

Cu culioane feciorelnice pe cap
Despovărați de orice pătimire
Numai înfățișare și suris
De-atît amar trăit de ferice

Poți să vorbești cu ei oricînd
N-au nici pridvor nici lacăte la poartă
Întri de-a dreptul ca la un isvor
Fără ulcior și cumpănă deșartă

Ce vor să-și spună nu-i un înțeles
Ci mai degrabă o întîmpinare
O bucurie care te-a cuprins
Și n-o mai poți alege de suflare

Zamolxis

Ai fost un om erou în neamul meu
Cînd ai murit strămoșii te-așezară
Într-un sicriu înlăcrimat de bronz
Și te-au împins în ceruri de pe țară

Să aibă ei acolo între zei
Un pămîntean pe care să îl știe
De cînd umbla cu turmele de oi
Din stîncă-n stîncă după vijelie

Nu mai pe ziua cerului senin
Puteau jura într-o făgăduință
Dar cînd în fulger norul spînzura
Orbeau călări pe munți de nepuțință

Și cînd pierdut-au orice înțeles
Fără vreo umbră de nădăjduire
Pe cel mai bun copil și mai frumos
Îl sfîșiau pe sulți din zidire

Aceasta-i marea ce-o cunosc
Geții viteji trăind după dreptate
Plecau la moarte ca la un ospăț
Cum te-ai culca în holdă pe-nserate

Credeau că țărna n-are nici un sens
Că duhu-i totu-n aste mădulare
Și erau gata peștera oricînd
S-o părăsească-ntru înseninare

De aceea ne-a rămas pe urma lor
Atît amar de plîns și nepuțință
Căci n-au luat în ceruri nici un strop
Din cită era-n lume suferință

S-au dus numai cu boii dintre noi
Și ne-au lăsat cu plugurile-n stîncă
Și-a trebuit cu pruncii să mă-njug
Și-mă-ngenunchea trăsnetele încă

Muzica tinăru

Alianța dintre poezie și muzică

Un foarte interesant articol intitulat *Poezia cîntată* publică Dana Dumitriu în revista *Convorbiri literare* nr. 10 (106) din oct. 1978. Apreciata scriitoare formulează numeroase idei incitante despre legătura tot mai evidentă azi dintre poezie și muzică și se întreabă în ce măsură această relație servește cauza lirismului românesc. Autoarea conchide că „Nici muzica folk, nici poemele celebrative, enunțative, care au inundat, ca să zic așa, „piața”, nu aduc cititorului (ascultătorul!) în miezul a ceea ce este „Poezia”, după ce în prealabil subliniasse totuși că „Nu vreau să par o retrogradă și mă grăbesc să afirm că muzica folk sau pop este în sine stimabilă, numai că a luat în ultima vreme aspecte neplăcute — un diletantism agresiv bîntuie cu precădere. Ceea ce pare evident în felul în care a prins în rîndurile tinerilor este că apropierea poeziei de suflătele lor, le-o face accesibilă într-un mod delectabil”.

Ceea ce credem noi, nu este cel mai mare păcat de pe lume! Dimpotrivă, nu poate fi decît un fenomen îmbucurător. În ofensiva pe care lirismul românesc contemporan o poartă de cîțiva ani pentru cucerirea publicului, pentru cîștigarea sau recîștigarea încrederii lui, muzica a contribuit cu mijloacele specifice, ca un ambasador plin de solicitudine, dornic să apropie două tabere, care, nu numai că nu se dușmăneau, ci pur și simplu se ignorau. Niciodată în țara noastră poezia nu s-a bucurat de un prestigiu mai mare ca acum. Iar muzica n-a dorit nicicum să-i știrbească acest prestigiu, n-a dorit s-o uzurpe de pe soclul său ci a căutat să închege cu ea o alianță și de foarte multe ori a și reușit. Mii și mii de spectatori ai Cîntărilor Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista *Flacăra* și condus de poetul Adrian Păunescu, au făcut primii pași pe tărîmul poeziei tocmai ajutați de această

firească înțelegere dintre două arte. Pentru foarte mulți dintre aceștia descoperirea a avut consecințe extraordinare din moment ce i-a îndemnat să intre apoi în librării și să cumpere cărți de poezie sau să le împrumute de la bibliotecă sau cunoștințe. Dacă sintem de acord cu Dana Dumitriu și nu vom fi niciodată bucușori să ascultăm la radio și nici în altă parte texte de mari poeți maltratați de diverse formații fără har („La radio am ascultat cu stupefacție prima strofă din *Glossa* lui Eminescu interpretată de o formație muzicală și, vă redau textual, suna așa: Vreme trece, vreme vine, / Toate-s vechi și nouă toate: / Ce e rău și ce e bine / Tu te-ntreabă și socoate / Gi-bi, gi-bi, gi-bi...”), nu înseamnă că din conlucrarea muzică-poezie se ajunge totdeauna la aceleași rezultate catastrofale. Interpretările lui Dan Andrei Aldea (*Lumină lină* de Ioan Alexandru), Nicu Alifantis (*Decembre* de G. Bacovia), Victor Socaciu (*Sub scutul amurgului* de Lucian Blaga), Adrian Ivănișchi (*Amiaza* de Aurel Șorobetea), Doru Stănculescu (*Cum se naște un mit — versuri proprii*) și ale altor alora nu jignesc cu nimic poezia, dimpotrivă, îi sporesc frumusețea, emoționează și invită la reflecție. Pentru că autoarea *Duminiții mironositelor* de aceasta se teme cel mai mult: ca nu cumva poezia să se transforme în simplu divertisment, să dezerteze de la statutul ei de modalitate de cunoaștere. Dar muzica folk și pop de calitate — ca dealtfel muzica bună de-a lungul multor veacuri — n-au făcut niciodată de servicii poeziei și au ajutat la propagarea ei. Aceste două arte prietene își dau mîna în acești ani fără a demonstra vreo incompatibilitate între ele decît atunci cînd cel care apelează la serviciile lor nu are înzestrarea necesară. Este greu de crezut că nu există decît o singură cale de a realiza o comună adevărată cu poezia — lectură. Și nu oricum,

ci o lectură atentă, metodică, aidoma a ceea ce înțelegem de un critic literar. Dar această manieră de a ajunge la esența poeziei nu este decît una dintre multele posibile și în orice caz nu cea mai la îndemîna marelui public. Poezia trebuie studiată, analizată cu creionul în primul rînd de oamenii de specialitate care ne atrag atenția în ce constă frumusețea ei, cum să deosebim o producție bună de una fără valoare, mai pe scurt, în vederea educării noastre estetice, a pregătirii noastre pentru a fi apți să recunoaștem în orice moment un autentic mesaj artistic și să vibrăm în contact cu el. Conspicuată, poezia nu face decît să-și piardă farmecul, dezvăluindu-și mecanismele interioare care numai asamblate pot să provoace emoția estetică. Dar poezia nu trebuie receptată numai într-o stare de crispăre, de atenție împărțită în patru pentru a nu-l scăpa nici un înțeles, alungind orice intermediar dintre text și cel care îl parcurge. Ar însemna să ne ridicăm și împotriva recitării poeziilor. Actorul care recită, prin particularitățile vocii lui, prin talentul său interpretativ propune o anumită lectură care îi aparține în exclusivitate și atunci cînd îl ascultăm în mod evident nu sintem atenți numai la cuvintele rostite ci și la modul în care sînt ele spuse. Textul unei piese ni se dezvăluie cel mai bine atunci cînd îl citim în liniștea camerei de lucru. Înseamnă oare asta că reprezentările cu aceste piese ar dauna deoarece jocul actorilor ne-ar împărți atenția la mai multe aspecte? Poezia poate exista și sub formă de spectacol. Nu vedem de ce o mare poezie nu ar fi compatibilă cu o însoțire muzicală. Dealtfel, nu credem că este vreo poezie pentru care să nu se poată compune o muzică adecvată. Persistă doar prejudecata noastră că ar fi un sacrilegiu să prezinți publicului o capodoperă lirică într-o altă manieră decît aceea în care sîntem obișnuiți să

intrăm în contact cu ea. Are dreptate Dana Dumitriu cînd, vorbind despre enclavuri ale elevilor, constată că unele dintre acestea sînt tributare unor modele, nereușind, bineînțeles, să se ridice la valoarea acestora. A copia mecanic acest model este o dovadă de lenie spirituală, de închinare la niște idoli care îți conferă putere doar prin negarea lor. Revenind, vom spune că, da, poezia se citește în singurătate, în liniștea unei camere înșesate de cărți. Dar ar fi umilitor pentru ea să se ascundă în case, ca și cum a răfsoi paginile unui volum de versuri ar fi ceva rușinos, desuet într-un sfîrșit de veac atît de obsedat de tehnică. Există, într-adevăr, o poezie care parcă se adresează fiecăruia dintre noi în parte, ca și cum poetul ar fi scris-o special pentru noi, cunoscîndu-ne bine frămîntările lăuntrice. Însă și această părere poate că e de fapt o prejudecată, un mod de gîndire tradiționalist din moment ce o poezie ca *Verde crud* de G. Bacovia cîntată de Violeta Ciomirtan ține cu răsuflierea tăiată o multime de mii de tineri clocotind de energie. Există însă și o altă poezie care parcă n-ar admite alt mod de receptare a ei decît vastitatea stadioanelor și a sălilor de spectacole grandioase, unde să fie cîntată și recitată de mulțimi uriașe, tălăzuite de cadența ei triumfală. Și dacă unele fațete ale lirismului nu le poți descifra decît în solitudine, la fel de exactă este și afirmația că alte aspecte ale lui nu se observă decît atunci cînd versurile sînt rostite în prezența unei colectivități. În zilele noastre poezia încetează tot mai mult să fie apanajul unui individ sau al unei elite și își caută numeroase căi de pătrundere în public. Și una dintre aceste căi o constituie tocmai alianța dintre muzică și poezie. Descurajarea imposturii care periclitează această alianță — așa cum o face articolul Danei Dumitriu la ale cărui rînduri ne-am permis să adăugăm unele amendamente — nu poate fi decît binevenită.

GEORGE ARION ■

Cărți care trebuie citite

Nikolaus Berwanger:
Din patru inimi

Recentul volum de poezii al lui Nikolaus Berwanger, **Din patru inimi** (traducere de Anton Palfi), apărut la Editura „Eminescu” este mai mult decât revelator pentru disponibilitățile artistice ale unui poet înzestrat, aplicat spre sufletul și sensibilitatea contemporană, hotărât să-și împlinească un destin civic. Și dacă poetul ne îngăduie să folosim sugestia ce ne-o oferă titlul volumului noi vedem în cele „patru inimi”, dincolo de intensitatea timbrului vital, cele patru direcții tematice pe care le ilustrează, cel puțin prin acest volum, și pe care le vom enumera: direcția chthonică, presupunând, prin urmare, cîntarea locurilor natale, strînsă legătură dintre poet și mediul obștesc rural, lauda roadelor pămîntului și a oamenilor lui; direcția naturalistă, strîns legată de prima, dar introducînd elementul contemplației gratuite a naturii, farmecul resimțit de poet în fața farmecelor și miracolelor ei; direcția melancolică, ce provine uneori dintr-un fel de sentiment de dezrădăcinare, altelei din sentimentul scurgerii timpului ireversibil, în fine direcția sau tema moralizatoare ce exemplifică aspirația civică la care ne referem la început. Și intrucît cele patru ipostaze ale poeziei lui Nikolaus Berwanger epuizează, în fapt, universul său artistic, nimic nu ne împiedică să le asimilăm ca cele „patru inimi”.

Prima dintre ele, numită de noi chthonică (de la grecescul Khton: pămînt), ilustrată de poezii ca Francis Jammes, Esenin, iar la noi de Ion Pillat, Zaharia Stancu,

iar astăzi de Ioan Alexandru, o întîlnim în câteva frumoase poeme despre locurile și oameni Banatului în care dragostea poetului atinge acordurile freneziei în versuri vibrante încărcate de metafore sărbătorești: „iubesc / din patru inimi / cîmpia mea bănățeană / și fiecare brazdă își spune povestea / cu oameni drepti la cuget și la cuvînt / o iubesc cu inima primăverii / și soarele îi șterge / ultimul vis cu fulgi de zăpadă din gene / o iubesc / cu inima verii / și ea undulește ca o mare netărmurită / de boabe de aur / un foșnet de roade se-ngîna / ca prin păduri fermecate”.

Ipostaza dominantă a volumului este, indiscutabil, cea etică, peste trei sferturi din poem conține o idee morală și spre exemplificarea bogăției și varietății repertoriului ne oprim asupra citorva, la întîmplare: **Imi pun sufletul pe masă** pledează pentru sufletul curat, nepervertit de experiențe nocive; **Lumea privește** ironizează indiferența lașă, comodă; **Un cort mic și durabil** exprimă opțiunea pentru adevărul real, efectiv, restrîns poate dar nesupradimensionat cu catargele minciunii; **Curaj** e o poezie a temerității permanente nevicată de toanele oportunismului; **O moarte oarecare** e o expresie sarcastică despre umilința pregătită de destin celor ce au umilit și au lovit în om; **O trăinică cetate** respinge docilitatea conformistă („nu pot suporta deloc poziția de drepti”), și exemplificările ar putea continua. Cîteva, două-trei, par cam didactice, fals testament, pentru părinții tineri. În două dintre poezii se vede fascinația lui Marin Sorescu: **Rețetă și Sinceritate**. Dar piesele rezistente ale volumului sînt inspirate și personale. Berwanger folosește registrul artistic variat și adecvat, din care nu lipsește tonul tandru, pasionat din poemele descriptive sau confesive și nici verbul decise, ironic sau tăios din cele civice, mișcat adesea de un patos de largă rezonanță.

Nikolaus Berwanger este nu numai un talent, ci și o conștiință, ceea ce garantează asupra locului său important în poezia noastră actuală.

POMPILIU MARCEA ■

Ileana Vrancea: Între Aristarc și bietul Ioanide

Invățăcelul: — Citit-ai, magistre, noua carte a Ilenei Vrancea, **Între Aristarc și bietul Ioanide**, recent apărută în Editura „Cartea Românească”?

Eudoxiu: — Desigur, din ziua cînd am primit-o de la autoare. Ți-o recomand: e o îndrăzneală încercare de a-l demitiza pe cel ce a fost numit, ca „marile personalități renascentiste, „divinul” Călinescu.

Invățăcelul: — Și cum a procedat autoarea?

Eudoxiu: — Întîi a vrut să probeze că supremația literară a lui Călinescu nu datează dinainte de-al doilea război mondial, cum afirmă idolatrii săi, că în acel moment, mai precis „între 1937 și 1943, în perioada de mare tensiune polemică și de crucială însemnătate pentru orientarea criticii literare”, Lovinescu a jucat, „pentru critica vremii și pentru critica lui G. Călinescu (...), nu numai rolul unui ilustru înaintaș, ci totodată rolul activ al unui mare contemporan”.

Invățăcelul: — Nu mi se pare că aceasta l-ar micșora cu nimic pe Călinescu. Unde vedeți încercarea demitizării?

Eudoxiu: — Ai dreptate, dar numai în aparență, pentru că sînt mulți cei care cred că, prin biografia lui Eminescu, desigur o capodoperă, urmată de cele cinci volume despre opera aceluiași, Lovinescu a trecut pe planul al doilea al criticii literare.

Invățăcelul: — Și care-l punctul dumneavoastră de vedere în ceea ce privește raporturile dintre cei doi mari contemporani?

Eudoxiu: — Mergînd mai departe decît Ileana Vrancea, as aminti despre Călinescu că a debutat, ca poet, în cercul **Sburătorului** și că primele studii pe care i le-a consacrat mărturisesc pînă la evidență enormul prestigiu exercitat asupra lui de personalitatea covârșitoare a lui Lovinescu. Ulterior, desigur, s-a scuturat de orice influență și a efectuat un unghi de 180°. În **Istoria literaturii** s-a situat mai aproape de poziția **Vieții Românești**, dovadă locul pe care-l acordă specificului național și membrilor școlii ieșene, în frunte cu Ibrăileanu, al cărui succes s-a dorit.

Invățăcelul: — Asta-i tot?

Eudoxiu: — Nu! Ileana Vrancea mai face o strălucită demonstrație, cu totul inedită, și anume că pentru pericadă cea veche a literaturii noastre, pe de o parte N. Iorga a fost primul care a introdus criteriul estetic în aprecierea operelor, iar pe de alta, că tot el i-a dat lui G. Călinescu modelul unor strălucite portrete, cu nimic mai prejos celor unanim admirate în noua monumentală **Istorie a literaturii**. Zic noua, pentru că, cel puțin pentru acea perioadă, lucrările respective ale lui N. Iorga sînt, într-adevăr, vrednice de acest epitet. Așadar, la demitizarea de care vorbeam, as adăuga și o încercare pe care o scotese reușită, de demopolizare a monumentalității, cu deosebirea că la G. Călinescu, ponderea cade pe literatura modernă și contemporană, iar la Iorga, pe cea veche.

Invățăcelul: — Vedeți în această punere la punct un obiect de scandal pentru zelatorii lui G. Călinescu?

Eudoxiu: — Cred că da, afară de cazul unei tactici noi: aceea a conjurației tăcerii. Sînt clar?

Invățăcelul: — Foarte clar. Cum însă Ileana Vrancea a servit ca **punching-ball** cu ocazia studiilor ei despre Lovinescu, nu credeți că cei antrenai la acest exercițiu de pugilism literar nu se vor abține nici de data aceasta?

Eudoxiu: — Nu vreau să anticipez, nesimțindu-mi vocea nici de profet, nici de meteorolog. Prevăd însă o furtună nouă, în atmosfera literară existentă, de joasă presiune.

Invățăcelul: — Alte obiecte de scandal mi-ai mai putea releva în noua carte a bătăioasei Ileana Vrancea?

Eudoxiu: — Cred că da. Pentru perioada 1948—1965, Ileana Vrancea observă cu justețe despre Călinescu, că n-a contribuit cu nimic la restabilirea unei juste scări de valori literare din trecut, ba chiar că s-a încadrat unui surprinzător conformism, în contradicție cu spiritul său de independență și cu atitudinile lui din trecut.

Invățăcelul: — Putea face altfel?

Eudoxiu: — Desigur că da! Cu prestigiul de care se bucura în acel an, glasul lui Călinescu ar fi fost luat în seamă. A lăsat însă, de pildă, lui Liviu Rusu, abia de curînd reintrat în arenă, să determine schimbarea de atitudine, în favoarea lui Titu Maiorescu care, între noi fie zis, iese cam șifonat și în monumentală **Istorie**. În fond, Călinescu făcea gol în jurul lui, nu numai în contemporaneitate, ci și pentru epoca lui Eminescu, neacordîndu-i Cezarului — e vorba de mentorul literar al Junimii — ceea ce i se cuvenea.

Invățăcelul: — Care e concluzia Ilenei Vrancea?

Eudoxiu: — Aș zice că e un principiu general valabil, pe care-l aplică lui Călinescu, și anume că, oricît de importantă ar fi o figură literară, — și ea nu-i contestă autorului monumentală **Istorie** însemnătatea, — nu se poate sustrage unor influențe sau, în proprii termeni, nu poate transforma „în neant mediul ei genetic”. Iar factorii principali ai acestui fond genetic, după ea, au fost exemplele strălucite ale lui N. Iorga și E. Lovinescu. Personalitatea globală a lui G. Călinescu nu a fost însă pusă în discuție de Ileana Vrancea, ba ea chiar militază pentru rețipărirea monumentală **Istorie**.

Invățăcelul: — Ca și dumneavoastră, magistre.

Eudoxiu: — Cu o deosebire. Sînt pentru rețipărirea ei, cu modificările aduse de autor. Nu se poate trece peste voința ultimă a lui. La o reeditare critică, în cadrul **Operele**, ingrijitorul ediției are datoria, în aparatul de note și variante, să releve diferențele dintre cele două texte. În prealabil însă, așteptăm cu toții, cu nerăbdare, ediția a II-a, revăzută de autor, a operei sale principale.

ȘERBAN CIOULESCU ■

Lucian Raicu: Practica scrisului și experiența lecturii

Prin operă și prin atitudine Lucian Raicu se numără printre spiritele cele mai înalte ale momentului literar de azi. Trei cărți fundamentale (despre Rebreanu, Gogol și Nicolae Labis), o prezență critică de aproape două decenii și jumătate, neîntrecută nici chiar în perioadele de suspendare, voită sau nevoită, a exprimării publice, evidenta stabilitate a orientării literare, a opiniilor și a modului de a participa la mișcarea literară constituie ceea ce am putea numi „baza materială” a strălucitelor și profundelor **Reflecții asupra practicii scrisului** ce formează primul capitol al noii sale cărți. La prima vedere, acest capitol este independent, fără legătură directă cu cele care îl urmează, compuse din articole, cronici și eseuri despre scriitori și cărți ce aparțin actualității; dar numai „la prima vedere”. I-a fost dat acestui critic, recunoscut pentru aversiunea față de aparență și iluzorii, să fie citit și înțeles, nu o singură dată, tocmai la nivelul aparențelor; și să i se reproșeze, pe tonuri diferit modulate, în funcție de împrejurări și interese, că în activitatea sa curentă ar pune mai puțină participare decît în marile eseuri despre scriitori ce nu mai tîin, fizic, de contemporaneitate. La fel s-a întîmplat și cu aceste **Reflecții...**, opuse, artificial și superficial, celorlalte secțiuni ale volumului. Deosebirea nu este însă decît de material: atitudinea, spiritul și intensitatea efortului critic sînt aceleași. Critica lui Lucian Raicu pornește dintr-o pasiune („singura calitate de care sînt sigur” — declară într-un interviu) a înțelegerii; a înțelegerii profunde, esențiale, în pofida tuturor aparențelor, a prejudecăților, a ideilor comode, a reprezentărilor prefabricate, la îndemînă. Imaginea cea mai răspîndită despre actual critic este aceea a punerii în balanță, a îndoii

permanente, a suspiciunii programatice față de textul literar; și astfel se și procedează de cele mai multe ori. În critica lui Lucian Raicu idolola nu este absentă; dar nu reprezintă un moment izolat, o „etapă” a procesului critic, este o constantă a examenului analitic și interpretativ. Fîind implicit, nu subtextual ci organic încorporat în textul critic, polemismul său nu este, poate, spectaculos; dar este, întotdeauna, substanțial. Este reconfortant să descoperi cum același critic poate fi, în circumstanțe diferite, el însuși; cum între atitudinile cele mai deosebite ca formă există o unitate adîncă, de nimic stînjănită. Între tînarul folionist din deceniul VI care lua apărarea romanului **Groapa**, expunîndu-se conștient riscului de a nu-și mai putea apoi exprima opiniile cîțiva ani buni, și eseistul care, printr-o analiză strălucită, demonstra că Liviu Rebreanu nu este, cum se spusese de atîtea ori înainte și cum avea să se mai spună, totuși un scriitor dotat cu o forță rudimentară, ci un mare artist, înzestrat cu o neobișnuit de vie conștiință a faptului literar, între cronicarul care s-a aplecat, cu un avînt sufletesc și spiritual mărturisit de intensitatea comentariilor, asupra celor mai bune pagini ale scriitorilor de astăzi și **reflecțiile** din această nouă carte nu există, sub aspectul participării morale și intelectuale, nici o diferență. O mare pasiune a criticii ca înțelegere determină o adversitate absolută față de variatele ipostaze ale obștescității. Mărginirea, îngustimea de spirit, superficialitatea, fie aceasta dezinvoltă, vioaie, „deșteaptă”, fie solemnă și găunoasă reprezintă în **reflecțiile** lui Lucian Raicu un permanent factor de raportare polemică; critica este un act de înțelegere deschisă spre infinit, niciodată „lînștită” ori „mulțumită” de rezultatele la care s-a ajuns. „A face critică literară — notează Lucian Raicu — nu înseamnă a institui formule”, înseamnă „exact contrariul, a le detrona: a institui în locul lor domnia complexității și a explicațiilor infinite”. Eseurile, cronicile, articolele sînt astfel de „explicații” și nu întîmplător criticul și-a pus cartea sub semnul acestui moto luat din poezia lui Blaga: „Sapă, frate, sapă, sapă / pînă cînd vei da de apă / .../ Zodii sînt și jos sub țară, / fă-le numai să răsară / sapă numai, sapă, sapă / pînă dai de stele-n apă”. **Practica scrisului și experiența lecturii** este una dintre acele cărți de critică în care, prin tensiunea ideilor, se anulează distincția dintre creație și critică.

MIRCEA IORGULESCU ■

Majtényi Erik:
Clopot de bord în strada Lunii

Cunoscînd lirica meditativ-elegiacă a poetului maghiar Majtényi Erik — tîlmăcită în multe din piesele ei esențiale în limba română — ne puteam aștepta ca o anume inclinație a sa spre confesiune să-și schimbe registrul, să se manifeste și într-o proză a mărturisirilor, a rememorărilor. Și totuși, cartea sa **Clopot de bord în strada Lunii** (apărută în traducerea lui Mihai Nadin în „Biblioteca Kriterion”), nu este lipsită de surprize. Ea revelează un povestitor de autentică artă, un vîzător avînd un mod particular al viziunii, și firește un poet a cărui voce descătușată din rigorile versului găsește inflexiuni noi în cadentele narațiunii.

Întoarcerea în urmă a privirii nu este fără riscuri. Majtényi le cunoaște prea bine și le evită cu grijă. Povestirea sa nu cade în cursa șabloanelor sentimentale, deși rememorarea este o retrăire oarecum și o participare din nou la evenimentele tulburătoare. A regăsi timpul pierdut înseamnă a întreprinde o explorare în care nu poți păstra distanța sănătoasă, obiectivitatea exploratorului, căci tu însuși ești cel explorat. Drumul întoarcerii spre copilărie, cum spune Majtényi, e de multe ori impracticabil. „În galeriile-i subterane dau adesea de surprîteri ce nu-mi permit trecerea, și multe porțiuni se refuză definitiv explorării”. Povestitorul se folosește chiar de aceste obstacole ale înaintării sale, de deficiențele memoriei, de ciudatele obsesii ale imaginației ce încearcă să refacă o lume

scufundată în trecut. Drumul său, ca într-un labirint, nu diferă de acela al romancierului și, în fond, **Clopot de bord în strada Lunii** este mai curînd un roman al amintirilor transfigurate decît memoriile mai mult ori mai puțin fidele ale unui memorialist.

Nici o solemnitate convențională în această retrospectivă. Dimpotrivă, o simplitate firească, o concretețe savuroasă a detaliilor. Pornind de la imaginea unui vechi dulap și a unui mînunchi impunător și greu de chei, din care mina copilului de altădată, a bărbatului adult de acum alege cu precizia unei memorii a simțurilor cheia potrivită, se vor succeda asemenea imagini ale trecutului redobîndit. Obiectele evocate se arată, și locurile, chipurile, gesturile, întîmplările, trimit unele spre altele. Evenimentele nu se succed ca înșirate pe un fir unic al timpului, ci prin corespondențe și asociații ale retrăirii oarecum în bloc se iscă între ele. Străzile copilăriei duc spre continente exotice ale fanteziei, dar din desfătările ori din spaimele închipuirii infantile cit de repede ajungem la ororile prea reale ale războiului, ale lagărului de la Tîrgu Jiu, ale penitenciarului din Craiova! Copilăria este un paradis pierdut curînd și dramele istoriei îi iau locul.

Dar nu întîlnim în acest roman al amintirilor doar evoluția unui personaj privilegiat, ci o întregă — mică și mare — lume, o galerie de figuri, de caracter pitoresci. Naratorul are simțurile toate deschise și datele senzoriale joacă un rol important în narațiunea sa. O întregă faună umană mișună în povestire, o epocă apare luminată în unele din încheieturile ei. În Timișoara copilăriei ca și mai tîrziu, scriitorul întîlnește în calea lui o seamă de oameni ale căror destine îl încrucșează pe al său, ale căror portrete le schițează în fugă ori pe indelete, cu o mîină întotdeauna sensibilă, cu o caldă înțelegere umană. O înțelegere păstrată și rafinată în timp a unui artist ce-și extrage substanța artei sale din trăirile cele mai directe, mai imediate, din toate acele lucruri, și locuri, și ființe cărora le dedică în această carte a sa pagini de o densitate poetică.

NICOLAE BALOTĂ ■

Tara, aici...

Revenind dintr-o documentare ce m-a pus în contact cu cițiva cetățeni care se lăsară amăgiți de ceea ce s-ar putea numi „iluzia occidentalului”, cetățeni care s-au reîntors la casele lor, priveam de la fereastra trenului spațiile largi ale Bărganului așa cum arată ele în aceste mirifice zile de toamnă. Un belsug de lumină, o bucurie de soare se revărsa peste ogoarele pe care a răsarit deja, ca întinsul dulce al unui covor verde și mățos, griul de toamnă, peste porumbistile aspru fosnitoare prin care mai grăbeau culegătorii. Un alb pur, cu vași aburiri sidefii plutea peste satele și orașele proaspăt zugrăvite, peste piutele care, aduse în prim plan, alergau o dată cu vagoanele, luându-se la întrecere cu înălțimile depărtate ale construcțiilor industriale. Trenuri uriau în viteză pe șinele paralele, întretăierile lor bubuiau ca niște explozii, copiii leseau de la școli cu ghiozdanele dădora de cărți, prin gări se auzeau chemări, poate și câte o vorbă mai aspră, din când în când privea mal înflina și ceva neplăcut, dar toate la un loc alcătuiau acel ceva care e numai al tău, pe care nu-l vei mai putea întâlni niciunde în altă parte, care e parte din tine însuși și care se numește simplu și firesc — țară.

Tara ta...

Imaginea acelor băieți, care-mi povestiseră că ajunseseră acasă nebărbierii, sleiți fizic, dar cu sufletele încălzite, chipurile lor proiectate peste imaginea spațiilor românești ce se roteau dincolo de ferestrele trenului, îmi reinviau în minte una dintre cele mai teribile scene în care este judecată înstrăinarea, scenă existentă în romanul „Bietul Ioanide” de George Călinescu. Dînd cu ochii de un „jurnal” în care nereusitul său fiu, Tudorel, încerca să-și justifice „filosofic” îndepărtarea de țară care trecea prin adinchi zăduiri, urmărindu-i bolboroselle de înfatuat ce descindea din paranoica gândire legionară, Ioanide rosteste supremul calificativ al disprețului: „Nenorocitul!”

Ce spunea, de fapt, acel Tudorel? „Patria e pentru mine o realitate ce trebuie construită și dacă n-o pot realiza aici, încerc oriunde...”. Desigur, nu ideea necesității unei patrii îl deranja pe Ioanide (ceea ce corespunde perfect gândirii lui George Călinescu), ci credința stupidă că se poate renunța la țara ta ca la un simplu petec oarecare de pămînt, pe care l-ai putea schimba rapid și irevocabil cu un altul oarecare. Nu trăim „pe un pămînt la întimplare”, scrisese mult mai înainte Delavrancea. Iorga îl stigmatizase și el pe trădătorii asemuindu-i cu cei ce și-ar schimba mama cu o alta pe motiv că ar fi mai frumoasă. Iată de ce eroul călinescian are, în spiritul celor mai înalte virtuți patriotice românești, superba demnitate de a considera că patria preexistă în el tuturor faptelor, mai plătute, ale vieții și că în virtutea acestui adevăr ea nu poate fi părăsită sau trădată, dacă ești om. Invitat el însuși să fuă din țară, Ioanide lasă să se vadă clar refuzul fie și de a admite, cel puțin, ideea. Aducîndu-i-se argumentul că ar putea-o face sub motivul că nu era suficient de prețuită valoarea sa în țară, el trăiește un moment de jignire: chiar dacă ar fi așa, fuga nu rezolvă nimic, el este conștient că ceea ce se va face cu adevărat pentru progresul României nu se va putea înfăptui decît aici. Muncind și lupînd aici. Făcînd proiecte și înălțînd schelele construcției aici, făcînd efortul de a pricepe că înțel trebuie să te îngrijești de viața publică pentru a putea să te îngrijești cu adevărat de patria ta și de poporul pentru care construiești.

„Aceasta este luminoasa amplitudine a gândirii patriotice, specifică lui George Călinescu. Ce doreau tinerii reîntorși cu care discutase? Spre fericirea lor, din el lipsește putregalul de gândire al fiului lui Ioanide. El se lăsară pur și simplu ademniți de o meschină propagandă a aventurii pe false căi de aur și în legătură cu care sînt astăzi pe deplin edificați. Drept este, totodată, de spus că n-au ajuns nici la înălțimea gândirii călinesciene. Ei simt doar, acum, după un intristător vagabondaj prin Europa de vest, că acasă este mult mai bine. Un simțămînt firesc și satural, care-l va duce la o integrare sigură în colectivitățile din care fac parte. Întrucît însă dol dintre ei sînt și elevi la liceul seral, mă gîndeam că cineva s-ar putea apleca mai atent spre procesul formării lor ca oameni și-i va ajuta să înțeleagă și logic repulsiu cu care Ioanide arhitectul făcea să explodeze cuvîntul „Nenorocitul!”, la adresa fiului său.

Tara? Aici! Ea nu poate fi transplantată în altă parte, iar la binele ei de azi nici unul dintre lași, nici unul dintre clevețitori n-a pus nici măcar o singură cărmidă. Iată ce trebuie să înțeleagă în toată profunzimea tinerii reîntorși la casa lor, ceea ce înseamnă, de fapt, țara lor.

EUGEN FLORESCU ■

În legătură cu copiii, un îndemn serios la maturitate

Beiușul este un oraș cu 11 000 de locuitori. Face parte din județul Bihor. Recent, liceul din localitate a implinit 150 de ani și a avut loc o frumoasă aniversare. În Beiuș viața omului este la mare preț. Iată! În mai anul acesta, în apropiere de stațiunea Stina de Vale are loc un grav accident de circulație și mor 19 bărbați. Muncitori din oraș și țărani din satele învecinate. Doliul coboară peste oraș, dar oamenii, oamenii din Beiuș, simt, gîndesc și ajută pe cei rămași în urma morților. În primul rând, copiii. Astfel, minorelor Tamas Ani și Tamas Edith li se pune pe carnetele de C.E.C. suma de 17 000 lei. Ani implinește chiar astăzi 10 ani, iar cealaltă va implini în curînd 3. Tatăl lor, Tamas Mihai, a fost un om apreciat la locul de muncă și întreprinderea hotărâse, în ciuda faptului că și în localitate sînt cereri de spațiu, ca apartamentul de 3 camere primit de defunct să rămînă fetelor și tutorei legale. Tutore legal, căci și mama fetelor decedase în urmă cu 8 luni. Care tutore?

În ziua de 23 octombrie redacția primește și înregistrează, cu numărul 5533, o scrisoare de la Szakasz Maria, domiciliată în Sibiu, strada Porumbacului nr. 24. Din scrisoare: „...cerîndu-vă să întreprindeți o anchetă în legătură cu cei doi copii ai soarei mele rămași orfani fără ambii părinți... A rămas în viață un frate a decedatului, Tamas Vasile, domiciliat în comuna Remetea, județul Bihor, care a urmărit, pe urma copiilor, să intre în orașul Beiuș, unde decedatul, tatăl fetitelor, Tamas Mihai, a avut un apartament cu trei camere... Eu și soțul meu am început chiar a doua zi după decesul său să căutăm copiii în vederea luării la noi în calitate de tutori — Tamas Vasile are și el doi copii minori și după lege nu are dreptul de tutore... Am apelat la primarul din com. Remetea, la primarul din orașul Beiuș și la Consiliul popular al județului Bihor. Am primit înștiințarea că s-a dispus ridicarea dreptului de tutore a lui Tamas Vasile, urmînd să fim numiți noi. Ulterior am primit adresa nr. 2435/din 17 octombrie 1978 prin care ni se comunică faptul că ambele orfane se găsesc la Casa copilului din Oradea din 17 octombrie 1978. Casa copilului din Oradea ne precizează că nu știe nimic de existența celor două orfane. Am aflat că fetițele ar fi tot la Tamas Vasile. M-am adresat organelor competente din județul Bihor, nimeni nu știe însă nimic: pentru ce au ajuns copiii la Casa copilului și la care casă a copilului? Mi s-a spus că se află undeva în țară la o casă de copii. Vă rog respectuos să fiu sprijinită în aflarea adevărului și a locului unde sînt în prezent cele două fetițe...”

Discutam cu tovarășii Mihai Achim, șeful secției control administrația locală de stat, secretariat, a Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Bihor, și Melentie Suci, șef sector administrația locală și autoritatea tutelară. Cine are dreptul să fie tutore legal al minorelor Tamas Ani și Tamas Edith Maria, întrebăm. Ni se spune: „Cînd l-a murit soția, Tamas Mihai s-a întors pe plaiurile natale și s-a încadrat la Beiuș, la întreprinderea „Înfrățirea”. Apoi, cum știți, a murit și el și s-a pus problema ocrotirii minorelor. Atît Szakasz Maria cit și Tamas Vasile au cerut să fie numiți tutori, dar să știți că ambii se gîndesc la pensia de urmaș a fetelor, 1 027 lei...”

— Cu toate acestea, în 31 august de aici s-a emis o adresă prin care erau anunțați soții Szakasz că ei vor fi numiți tutori legali.

— Adresa a făcut-o adjunctul meu, tovarășul Deme, și a greșit anticipînd cine va fi tutore.

— Care este situația minorelor în prezent?

— Mai înțel, Beiușul a numit tutore pe Tamas Vasile, dar vîzîndu-se că nu are condiții corespunzătoare, numirea i s-a retras. La indicația președintelui Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Bihor, comisia județeană pentru ocrotirea minorilor a hotărît să nu fie dați nici la unul, nici la celălalt, ci să fie instituționați la Casa copilului. Hotărîrea este definitivă și poate fi atacată doar în justiție și numai în termen de 5 zile.

— Nu poate exista o colaborare între județe pe această linie? Vă întreb, deoarece Sibiu propune instituirea tutelei la soții Szakasz.

— Ba da, poate, dar tovarășii ne-au trimis un referat complet neserios. Ne spun că Szakasz nu s-au avut bine cu copiii proprii, că aceștia nu au ocupație, deși au 29 și 23 de ani, ne mai spun că ea, Maria Szakasz, este bolnavă grav de nervi și în concluzie cer totuși instituirea tutelei. Priviți!

Studiem două adevăruri eliberate de Spitalul de neuropsihiatrie Sibiu privind-o pe Szakasz Maria. În prima se precizează că pacienta are nevroză obsesivă fonică și se spune că „afecțiunea de mai sus nu contraindică situația de tutore”, iar în a doua, cu același diagnostic, se scrie că S.M. „este pensionară temporară. Poate și este în interesul să-

nătății bolnavei, recuperarea prin îngrijirea copiilor fiind perfect medical”.

Secretarul Consiliului popular al comunei Remetea apare întimplător în biroul unde discutăm. Se numește Ienciu Grațian și este în această funcție de 7 ani.

— Cum erau îngrijite la Remetea minorele de către familia Tamas Vasile?

— Bine, foarte bine.

— Chiar?

— Una stătea la mama lui Tamas și cealaltă la Oradea, era plecată la ceva rude.

— Adică?

— Asta era situația cînd a venit în control tovarășul Deme.

— Legea nu spune că minorii trebuie să locuiască împreună cu tutorele?

— Ba da.

— Cum este cunoscută familia Tamas Vasile în comună?

— Oamenii harnici, cinștiți, fără antecedente penale.

— De ce au cerut tutele? Ne gîndim la faptul că au, la rîndu-le, doi copii, tot minori.

— Din umanitarism.

— Sperăm că un lucru este clar: cine ar fi vrut să le infieze ar fi avut cîștig de cauză. Tamas Vasile de ce nu a făcut-o?

— Prin infiere se pierd niște bani.

Consiliul popular al orașului Beiuș. Discutam cu secretarul Florian Dacin. „Noi am propus pe Tamas Vasile drept tutore, din următoarele considerente: referatul Consiliului popular al municipiului Sibiu privind pe Maria Szakasz; am vizitat minorele de două ori la Remetea și am văzut că sînt bine îngrijite; secretarul Consiliului popular al municipiului Sibiu mi-a spus, telefonic, că asupra sa s-au exercitat presiuni locale ca să pună concluzia așa. Noi n-am fost de acord cu soluția lui Deme (tutela pentru Szakasz, n.n.), dar ne-am conformat ordinului de la județul nostru...”

— Asta nu înseamnă presiune?

— Ba da.

— Soluția de acum — trimiterea fetelor la Casa copilului din Oradea — cum vi se pare?

— Nu sîntem de acord cu ea.

— Cine ocupă apartamentul din Beiuș și pe ce bază legală?

— Stă în el mama lui Tamas Vasile, un om excepțional, împreună cu fetițele.

— Tamas Vasile de ce n-a cerut infierea?

— Pierdea pensia. El depune lunar la C.E.C. pe numele minorelor 500—600 lei din pensie.

Pe strada 23 August, blocul V 1, ap. 16 din Beiuș stau bătrîna Tamas, 65 de ani, și fetițele, de 10 și 3 ani. Apartamentul este mobilat frumos și este curat. Cea mare își face lecțiile, cea mică se joacă. Cea mare ne spune că ea aici vrea să stea și că la Sibiu nu vrea. Nu insistăm. Sigur că, dacă stau aici, vor aici. Dincolo n-au stat. Foarte seriosul primar al localității, Gavril Butuc, ne spune — splendidă solidaritate la Beiuș! — că, zilnic, colegii de muncă al tatălui fetitelor le vizitează, unul aduce mere, altul lapte, fata cea mare este la carte excepțională. Într-adevăr, și cînd eram în apartament a apărut un tip cu niște mere. De ce, ne spune primarul, să fie date la Casa copilului, să suferă un alt șoc după moartea părinților?

1) Dacă este un caz special — și este — de ce o comisie mixtă n-a mers să facă o anchetă comună?

2) De ce Tamas, om cu doi copii, vrea să tuteleze alți doi? Și dacă asta vrea, de ce s-a revenit asupra deciziei prin care a fost numit tutore?

3) De ce minorele stau la Beiuș și nu la Remetea, împreună cu tutorii și ceilalți doi copii?

Tamas Vasile are 43 de ani și este gaterist la Secția de industrializare a lemnelui Ionești. Zice: „Fetele stau aici și nu la Remetea, căci aici au locuit împreună cu fratele meu și tatăl lor. Le-am cerut, căci mă doare inima de ele. Cine dintre noi nu își lubeste fratele? Nu le infiez pentru că pierd pensia. Eu, ce-l al fetelor, depun la C.E.C. Mincarea le-o asigur eu din comună, din gospodăria mea, ele plătesc doar regia apartamentului. Restul, la C.E.C.”.

Tamas Vasile ne spune una dintre acele întimplări cutremurătoare ale vieții: în mașina aceea care s-a răsturnat la Stina de Vale trebuia să fie chiar el și nu fratele Mihai. Însă Mihai a vrut să facă treabă în locul lui și, uite, a murit. Înțelegeți dumneavoastră?, sîntem întrebați. Înțelegem, cum să nu, și deplasarea la Sibiu nu mai apare ca fiind necesară. Il sfătuiam chiar să se adreseze legii, dar — acesta-i adevărul — dorim să vedem și C.E.C.-urile.

Tamas Vasile apare cu 6 carnetele de C.E.C. — trei pentru Ani, trei pentru Edith Maria, sumele depuse de tatăl lor și banii strînși în favoarea lor de către locuitorii orașului Beiuș și ai satelor apropiate.

— Și ale fetelor, din pensie?

— Aici. Ni se arată un plic în care — zice Tamas Vasile — sînt 8 500 lei.

— Aștia sînt.

— Spuneai că sînt pe C.E.C.

— N-ați înțeles bine.

— Il auziserăm în total 5 oameni.

A doua zi la Sibiu. Discutam cu tovarășul Cornel Drăgan, secretarul Comitetului executiv al Consiliului popular municipal.

— Ați propus ca tutori să fie soțul Szakasz din localitate. Pe ce considerați?

— Eu n-am propus nimic. Nimeni nu se poate substitui comisiei pentru ocrotirea minorilor. Ea, comisia, a discutat de două ori cazul și a decis așa.

— Ați trimis la Bihor date nu prea favorabile despre Szakasz Maria, dar, în concluzie, opinați că poate fi tutore. Cum?

— Noi am scris, atunci, în iunie, întregul adevăr despre ea și despre soțul ei — un om extrem de cumsecade. Aspectele negative despre Szakasz Maria se referă, cum scrie și în adresa noastră, la prima ei căsătorie, dar ea s-a remărit de aproape 10 ani și are o situație bună, corectă.

— Se spune că asupra dumneavoastră s-au exercitat presiuni. Adevărat?

— Nu presiuni, ci insistențe.

— Cine?

— Szakasz Maria. Vrea neapărat copiii surorii ei.

— Sînteți căsătorit, tovarășe maior Szakasz Ștefan, cu Maria din 1970. Cum decurge căsnicia?

— Perfect.

— În ce relații erau surorile?

— Bune.

— Adică?

— Vizite reciproce, telefoane, imprumuturi cu bani — ca-ntr surori.

— Ce propuneți în situația dată?

— Ce am propus de la început. Să infiem ambele fetițe. Nu avem nici un fel de pretenții materiale. Chiar vă rog să discutați și cu soția mea.

— Spuneți tovarășă Maria Szakasz că iubiți fetițele, că nu urmăriți interese materiale. De ce nu ați cerut infierea?

— Citiți.

Dintr-un memoriu înaintat Consiliului popular al județului Bihor la 8 august a.c.: „...Cerem să ne verifiacă personal sau prin delegat, aici, în casă la noi în Sibiu, str. Porumbacului nr. 24, să dispuneți anularea deciziei biroului executiv al orașului Beiuș și să ne numiți tutore al celor două minore ca ulterior să le putem infia...”

— Înțelegem și reținem. Dumneavoastră ați putea crește copiii?

— Tovarăș reporter, despre copii este vorba la mine. De aceea m-am îmbolnăvit. Fata cea mare, cea de aici, din fața dumneavoastră, am crezut-o mult timp pierdută, copilul meu cu soțul Ștefan a murit imediat după naștere. Era băiat și avea 3 kilograme.

În acest hățis de anchete, scrisori și declarații contradictorii se desprind cu o evidentă de netăgăduit 3 (trei) comportamente diferite și tot atîtea feluri de a gîndi. Frumoasă și stimuloasă de reflecție este atitudinea omenoasă a foștilor colegi, a tuturor celor pentru care moartea unui om înseamnă un eveniment tragic și generator de răspundere morală. Raportat la această manifestare a oamenilor de bine, modul cum au procedat organele investite de lege pentru a soluționa asemenea cazuri, apare, în ciuda unor eforturi, ca superficial și funcționăresc, întîrziînd acțiunea de rezolvare promptă, fermă și în interesul cel adevărat al legii unor copii orfani, viitoare mame, viitori cetățeni. Cele două familii care-și dispută dreptul de tutore se deosebesc mai puțin prin interesul pe care-l ascund demersurile lor insistente și diferite ca formă de exprimare. Forma de exprimare ca și mijloacele de demonstrație, mai mult sau mai puțin convingătoare, vădesc, după părerea noastră, numai diferența de pregătire și educație și mai puțin deosebiri în ceea ce privește mobilul. Și tocmai aici, considerăm, trebuie căutată cheia problemei, problema care are un singur termen, limpede și incontestabil: Care este interesul copiilor? Interesul copiilor este ca ei să fie crescuți și educați de rudele care dispun de un complex de condiții în care intră posibilitățile materiale ale tutorelui, educația, gradul de cultură, disponibilitățile afective, capacitatea de înțelegere, mediul social, cit mai adecvate marilor răspunderi de a crește două fetițe fără părinți. Interesele colaterale ca și discuțiile în legătură cu aceste interese sînt de natură să incurce, să mistifice datele problemei. Fiind în drept, în urma anchetei efectuate, de a ne spune părerea, considerăm că aceste condiții sînt întrunite de familia Szakasz Ștefan și în nici un caz soluția aleasă în prezent, trimiterea la Casa de copii — oricite cuvinte de laudă putem spune despre activitatea acestor instituții — nu ni se pare cea mai indicată în împrejurările pe care le-am cunoscut.

EUGEN SECELEANU ■

„De ce să vină alții? Sîntem noi aici și putem deprinde răspunderea!”

Asist, cam de jumătate de ceas, la o discuție aprinsă:

— Mie să-mi spuneți, întreabă în cele din urmă directorul general al centralei, dacă stăpîniți procesul tehnologic; dacă nu, aduc alți specialiști. Fabrica trebuie să atingă urgent parametrii proiectați! Trebuie să vă însușiți cit mai repede experiența de la Roman și să scoatem și aici 11 și chiar 12 kilograme de zahăr dintr-o sută de kilograme de sfeclă.

Intrebarea directorului general cade tăios, e categorică. Nimeni nu-și poate permite ca materia primă a zahărului, munții de sfeclă care au pornit să se reverse din Bărăgan, către această nouă fabrică din județul Ialomița, să nu fie exploatați eficient, adică la maximum. Pentru câteva secunde, oamenii lasă capetele în pămînt. Nu știu dacă se conștientizează sau dacă gestul lor de acum înseamnă un reproș discret la adresa celui care le pune competența la îndoaie.

— Eu cer un lucru, zice un inginer tânăr, să ni se aducă garnituri cu inserție metalică de la Rimnicu Sărat. Să vină și Ganea cu cîțiva oameni buni de la Combinat și să pună mina, să ne ajute, nu să arate cu degetul!

Ați înțeles, poate, ne aflăm la noua fabrică de zahăr din orașul Tîndăreii. De la punerea ei în funcțiune, de anul trecut, se mai întîmplă unele greutăți: parte din ele sînt legate de utilaje, fie că nu funcționează la capacitate, fie că nu sînt stăpînite prea bine de unii muncitori. La ora actuală fabrica este oprită. Oamenii, cărări peste instalații, taie, sudază, fac-curățenie generală, se reordonează fluxul, se potentează mașinile, pentru a lucra la capacitatea proiectată și pentru a exploata cit mai eficient materia primă.

— La pornirea fabricii, mărturisește inginerul Gheorghe Haneș, abia reușeam să obținem 4 kilograme de zahăr la sută de kilograme de sfeclă! Nu puteam continua așa: am verificat din nou instalațiile, am chemat constructorul, furnizorii de utilaje la fața locului și, împreună cu ei, am început să căutăm deficiențele. Am ajuns apoi la 5,5 kilograme zahăr, la 6 kilograme și în ultima decadă a lunii, la 9 kilograme de zahăr la sută de kilograme de sfeclă.

Dar chiar și la 9 la sută, pragul e încă sub posibilități, înțeleg, și lupta care se duce acum aici, în acest loc pe care nu se întîmpla nimic pînă nu demult, are ca scop atingerea unui procent de 11 și chiar 12 la sută. Pentru aceasta se cere mai întii o funcționare continuă a utilajelor. „Zahărul, zice inginerul Haneș, dacă nu este împins de la spate, evident la figurat vorbind, se transformă în glucoză și fructoză, produse care nu se mai pot combina, și ajunge în melasă. Și înseamnă că în loc să obții 12 kilograme la sută, obții 3 sau 4 și aceasta nu mai e industrie, ci doar simulacru de industrie”.

Introduce deci experiența înaintată, obținută la Fabrica de zahăr din Roman, unde, prin punerea tehnologiei la punct, printr-o calificare și specializare a oamenilor s-a ajuns să se extragă, dintr-o sută de kilograme de sfeclă, 12 și chiar 14 kilograme de zahăr, din 15 kilograme

de zahăr biologic cit există într-o sută de kilograme de sfeclă.

— Mai rămîne însă un fapt și poate cel mai important: ne spune inginerul șef Enache Fluieraru: instruirea forței de muncă, adică a oamenilor. Pe aceștia nu-i poți modifica într-o sedință, nu-i poți modela decît în timp, uneori destul de anevoios.

La Tîndăreii nu a fost industrie pînă acum. Un prieten gazetar de aici îmi spune că o singură dată pe an oamenii acestei localități reușeau să se adune, să iasă din ritmul lor obișnuit de viață: într-o zi de tîrg sau de hram. În rest își duceau viața lor, cu fapte bune și rele, nu lucrînd într-un colectiv, într-o fabrică, nu asumîndu-și responsabilități. Acest nucleu de industrie i-a adus în realitate oarecum, le conturează viitorul: din vechi plugari, păstori, pescari, devin muncitori. Așa cum au făcut-o și alții, la rîndul lor, trec dintr-o clasă în alta, sînt nevoiți să se adapteze la noile condiții de muncă din fabrică, iar aceasta cere mai întii de toate disciplină. Unii au fost trimiși în țară, pe la alte fabrici de zahăr, și s-au calificat. Ei formează acum nucleul de bază al fabricii, și dintre ei îl întîlnesc pe Vasile Arsene, brigadier coordonator. Arsene a fost operator chimist la început, a fost repartizat la stația de epurare, apoi a fost trimis la diuzie, a învățat difuzia, a învățat și tot sectorul brut și acum a ajuns pe post de maestru:

— De care dintre colegi ești mulțumit? Îi întreb.

— Colegii din brigada mea sînt buni, chiar și David Toma e bun, dar de cîteva ori a lipsit nemotivat și ne-a creat mari greutăți. El lucrează pe un utilaj conducător al fabricii, este singurul operator acolo, pentru că nu avem oameni, altelei a venit la lucru cam obosit, puțin bătut, și a dereglat instalația. Îmi pare rău de Toma, cînd e odihnit și cu capul limpede, este un băiat foarte bun, bun la toate cum se zice, dovadă că a fost de trei ori lăudat în ziarul nostru județean.

— Ai stat de vorbă cu Toma, așa de la om la om?

— Am stat, a stat și inginerul Radu Marian, secretarul organizației noastre de partid din fabrică, o dată s-a scuzat că a avut o nuntă în familie, altă dată ne-a spus că a făcut de gardă în comună. Așa o fi, dar vedeți dv., aici, la noi, e un proces continuu, fiecare utilaj depinde de celălalt, munca fiecăruia dintre noi depinde de a celuilalt, această stare de lucruri impune disciplină, o disciplină liber consimțită, severă chiar, de vreme ce te numești muncitor și faci parte dintr-un colectiv, de vreme ce, ați înțeles cred, ne aflăm într-o continuă competiție cu noi înșine, să ne perfecționăm, să atingem nu numai capacitatea proiectată a fabricii, dar și procentul de 12 la sută zahăr.

Stau de vorbă cu Toma și constat că e un tînar simpatice, are 26 de ani, regretă că, zice el, s-a întîmplat așa, dar n-o să se mai întîmple, și ca dovadă ne spune că de trei săptămîni, lată, stă singur la difuzie, acolo unde bate inima fabricii, fără să fie schimbat de nimeni, pentru că nu există încă un om calificat care

să-l poată înlocui. Toma lucrează zi-lumină, e un om priceput și n-a luat liber, adică recuperări, de la începutul campaniei. În condițiile acestea e greu, pentru unii este foarte greu chiar, dar starea de disciplină trebuie să fie din cele mai bune, pentru a se asigura funcționalitatea continuă a utilajelor, a fabricii, pentru a scoate repede și în totalitate zahărul din munții de sfeclă-de-zahăr care au început să crească acum în tot Bărăganul. Făcîndu-și bine datoria, acești oameni care abia au început să facă industrie, valorifică în mod eficient și munca altora, a miilor de cooperatori care au trudit sub ploaie și arșiță să producă materia lor primă, sfeclă-de-zahăr. Acest lucru unii îl înțeleg, dar alții îl înțeleg mai greu. Fapte care probează nivelul ridicat de conștiință al multor tineri muncitori de aici sînt destule. Iată unul, consemnat în fuga condeului: „Duminică dimineața s-a oprit pompa de apă de la termocentrală, ne spune inginerul Radu Marian. Faptul acesta pune în pericol continuitatea procesului tehnologic. Au sîrit Vasile Pușcas, Gheorghe Uzea, maistrul electrician, Adel Cojocaru, alții au venit de acasă, am pus cu toții mina pe chei și am evitat pericolul”. Într-o noapte s-a spart un vizor de pe circuitul de condens de evaporate. Din nou amenința pericolul de oprire a fabricii. Dar oamenii, „cei de bază”, cum îi se spune celor mai buni, Alexandru Dumitrache, Alexandru Petrache și Stan Tuțuianu, operatori, au schimbat în numai jumătate de oră vizorul și au redus timpul acestei reparații la jumătate. Un colectiv se formează greu, mai ales atunci cînd în jurul lui nu sînt modele. Acești oameni se lovesc de greutăți pe care nu le-au mai întîlnit pînă atunci, dar vor cu orice preț să le depășească, să dovedească superioritatea conștiinței lor.

Stau de vorbă cu maistrul Gheorghe Becheanu, un om tînar, înalt, hotărît, aflic, să-și formeze o echipă de oameni de nădejde, în care să aibă încredere fabrica, zice.

— Și cum vrei să-i formezi? Îi întreb eu.

— Prin puterea exemplului personal, îmi răspunde Becheanu: cînd oamenii mei mă vor vedea pe mine că lipsesc nemotivat de la program, că vin beat sau trag chiulul la treabă, atunci să facă și ei la fel. Dar atîta timp cit sînt în fruntea acțiunilor, și îmi pare rău că trebuie să spun eu asta, atunci nu le permit fiicilor acest lucru.

— Înseamnă că ești mulțumit de oamenii tăi?

— Mulțumit sînt de doi: Gheorghe Poteras, centrifugar, și Gheorghe Ion, fierbător. De ceilalți opt nu sînt încă mulțumit. Mai au scăpări: lipsesc nemotivat unii, vin des la învoiri sau mai trag chiulul. Îl trag însă pe punga lor, că așa cum lucrează, așa vor fi și retribuții.

— Cum ai înțeles dumneata să-i ajuți pe acești oameni?

— E a treia campanie pe care o petrecem împreună aici. Am stat, stau de vorbă cu ei și acum, de la om la om, că doar nici unul dintre noi nu ne-am născut învățați, dar unii întîrzie să se tre-

zească la realitate. Marin Iofcea și Ion Panait, de pildă, au fost cîteva ceasuri la fabrică și au plecat la meci! I-am trecut în condică nemotivat.

Ștefan Fătu, lăcătuș la presare, a venit la fabrică obosit, a avut o discuție cu soția, de care s-a despărțit, zice, și în loc să ceară să fie înlocuit cu un alt coleg, și-a improvisat un pat și, firește, a dormit pînă cînd transportorul cu greble pentru borhot s-a defectat. Stau de vorbă cu el:

— De ce ești așa speriat?

— Păi, cred că ați auzit și dv. de ce-am fost în stare!

— N-am auzit, zic eu.

— Pe 16, noaptea...

Și Fătu îmi povestește cu rușine și cu destulă amărăciune în glas toată întîmplarea. E adevărat, omul regretă, se angajează în fața tuturor că nu se va mai întîmpla, dar asemenea cazuri se pot evita printr-un control mai riguros, printr-o îndrumare mai atentă, chiar mai competentă a inginerilor de aici, a comunistilor, a tuturor oamenilor buni.

— Cum vedeți ieșirea din această situație? Îi întreb pe inginerul șef.

— Acum avem un colectiv de muncă cu care stăpînim mult mai bine decît înainte fabrica. Anul acesta o să ajungem la 10 la sută, poate chiar la 11 la sută randament la sfeclă-de-zahăr, dar aceasta nu va fi suficient. Într-adevăr, trebuie să întărim continuu disciplina în muncă și disciplina tehnologică, să ridicăm calificarea profesională a oamenilor, conștiința lor profesională și politică, pentru că orice întreprindere devine în condițiile actuale o școală de formare a oamenilor, mai ales cînd aceștia vin pentru prima dată în viața lor într-o uzină.

— Cum o să ajungeți la toate acestea?

— Printr-o mobilizare generală a tuturor forțelor de care dispunem, prin completarea forțelor, mai ales a numărului necesar de muncitori, prin ridicare permanentă a nivelului nostru de pregătire profesională.

De la secretarul comitetului orașenesc de partid Tîndăreii aflăm că o serie de măsuri au și fost luate:

— Eu intru în schimb cu muncitorii, zice, pe bază de grafic, vicepresedintele.

— La fel, șeful biroului de miliție, ca membru în biroul orașenesc, la fel și treaba a început să meargă, o să meargă sîntem convinși și mai bine. Într-un schimb am stat, de pildă, la cuptorul de var.

— Și ce ați constatat?

— Oamenii încă nu sînt bine conduși de șefii de formații. Am făcut prezența și lipsea un singur om, era învoit. Se impune deci o dirijare mai bună a oamenilor, un control riguros, mai mare supraveghere și ajutor competent.

— Dv., ca primar, vă pricepeți la toate astea?

— Sînt lăcătuș mecanic de meserie...

Alături de acești oameni se află acum și activiștii ai Comitetului județean de partid. Tovarășul Gheorghe Glodeanu, secretar al comitetului județean de partid Ialomița, venit aici nu pentru o oră sau două, ci pentru zile și nopți, venit să îndrume activitatea politică, să sprijine efectiv oamenii, să le asculte și necazurile și bucuriile, îmi spune că acest tînar colectiv este în stare să preia experiența colectivului fabricii de zahăr din Roman, să o ducă mai departe și să o dezvolte chiar, este capabil să se modeleze pe sine. În așa fel încît să devină un colectiv puternic, de referință în peisajul industrial al județului. Măsurile concrete pe care mi le enumera, transpunerea lor în practică, vor asigura această reușită.

N. GRIGORE ■

Un complice al infracțiunii:

Îngăduința

Iată un fapt: la magazinul mixt din cadrul cooperativei Bucecea, județul Botoșani — gestionară Silvia Mănăstirean — cercetări recente au dat la iveală un prejudiciu însemnat — 70 000 lei.

După cum era firesc, trebuia stabilită și natura faptelor care au determinat o asemenea lipsă în gestiune: delapidare?, neglijență?, furt?

Cunoașterea adevărului cu privire la faptele infracționale este o îndatorire fundamentală nu doar a organelor de urmărire penală ci a tuturor factorilor care contribuie la stabilirea realității pentru că numai pe o asemenea bază se pot desprinde concluzii clare cu privire la vinovăția autorului faptei, sînt evitate erorile judiciare, se întreprind măsurile necesare pentru prevenirea unor situații similare...

Cel puțin în egală măsură cu organele de urmărire penală, era interesată în stabilirea adevărului cu privire la natura și întinderea lipsei din gestiunea respectivă și conducerea cooperativei de consum Bucecea — președinte Ion Spătaru și contabil șef Ilie Tofan.

Care a fost însă poziția celor două cadre de conducere din cooperativa de consum Bucecea față de abaterile gestionarei Silvia Mănăstirean de la magazinul mixt? În loc să apere interesele legale ale unității pe care o reprezentau, în loc să ma-

nifeste exigență față de cei care sfidează legile fărăi și aduc prejudicii avutului obștesc, ei au făcut tot ce le-a stat în putință pentru... absolvirea de răspundere a gestionarei. Astfel, în timp ce o comisie instituită, în vederea cunoașterii situației reale a întregii gestiuni, efectua inventarierea magazinului mixt, președintele și contabilul-șef au făcut uz de pozițiile lor în conducerea cooperativei pentru a impune introducerea ilegală a sumei de 51 100 lei în contul lipsei constatate de organele de miliție. De asemenea, au sfătuit-o pe gestionară să întocmească „monetare” pentru zilele în care nu făcuse depuneri de bani în casierie, zile în care fusese, dealtfel, în concedii medicale, fără să prevadă că și acest lucru va fi verificat. Cum s-ar spune totul era cusut cu ață prea albă, fiindcă în respectivele zile magazinul fusese închis. Și încă un lucru n-a putut trece neobservat:

„Meteahna aceasta de a favoriza elementele incorecte o avea președintele Ion Spătaru și pe vremea cînd ocupa aceeași funcție la cooperativa de consum din Dărăbani — ne relatează maiorul Constantin Cristea, din serviciul economic. Și pe atunci a încercat să-l apere pe fostul gestionar Ilie Bompă care a delapidat 260 000 lei, la despăgubirea avutului obștesc fiind obligat să contribuie și el, ca președinte, caz din care, după cum se vede, n-a tras învățămintele necesare”.

Așa se explică faptul că în cadrul cooperativei din Bucecea au mai fost constatate și alte nereguli în gestiuni, fără ca președintele și contabilul-șef să manifeste vreo preocupare pentru tragerea la răspundere a celor vinovați, ceea ce înseamnă,

de fapt, încurajarea acestora în săvîrșirea de ilegalități...“.

Și acestea nu sînt singurele mostre de atitudine contrară intereselor obștesc manifestată tocmai de cei investiți cu drepturi și obligații legale să prevină și să combată primii incorectitudinea ce apare în comportarea unor gestionari...

Pe la sfîrșitul anului trecut conducerea cooperativei de consum din Manoleasa constată la magazinul sătesc gestionat de Ortansa Ciureș un minus de 5 000 lei. Nu ia nici o măsură, ci doar o sfătuieste să depună banii. În luna martie 1978, aceeași gestionară este găsită cu un minus de 6 000 lei. Și de această dată aceeași atitudine favorizatoare din partea conducerii cooperativei. Urmarea? În iunie, cînd magazinul respectiv este controlat de organele C.F.I. de la județ se constată o lipsă în gestiune de 34 000 lei.

Mai este nevoie și de alte exemple. Nu credem. Sînt suficiente pentru a releva un adevăr prea adesea ignorat: îngăduința, așa-zisa înțelegere omenească față de cei care își permite să știrbească în vreun fel sau altul avutul obștesc, avutul nostru al tuturor, și cu atît mai mult a celor investiți păgubitoare și condamnabile. Neoprit la tututor, nesancționat atunci cînd și-a strecurat un deget în buzunarul obștii, atentatorul la averea comună capătă îndrăzneală, procedează potrivit proverbului: apucă cu mina toată. Ca atare, vigilența noastră, a tuturor, și cu atît mai mult a celor investiți anume cu răspundere, nu trebuie să fie minată în nici un fel de astfel de atitudini îngăduitoare. Îngăduința e, în bună măsură, complice.

MIHAI GROZAVU ■

Criminalul și-a primit pedeapsa

În legătură cu crima comisă în București în ziua de 6 iulie 1977, a cărei victimă a fost tînăra Anca B. din Sibiu, sîntem în măsură să comunicăm că autorul abominabilei fapte, care a indignat la timpul respectiv opinia publică, a fost descoperit și judecat de Tribunalul municipiului București.

Organele Procuraturii și ale Miliției, cu sprijinul permanent al populației, au efectuat o amplă și deosebit de minuțioasă anchetă timp de un an de zile, în urma căreia s-a putut stabili că infracțiunea de omor a fost săvîrșită de șoferul Gheorghe Samoilescu, zis Cristî, zis Samo, zis Soni, în vîrstă de 28 de ani.

Pentru faptele sale deosebit de grave, Tribunalul municipiului București a condamnat acest criminal odios pentru săvîrșirea infracțiunii de omor prevăzută de articolul 174—176 — litera „a” cod penal, viol — prevăzută de articolul 197 aliniatul 1 cod penal, tîlhărie, prevăzută de articolul 211 cod penal, și profanare de morminte — prevăzută de articolul 319 cod penal cu aplicarea articolului 33 litera „a” cod penal, la 25 de ani închisoare.

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Viața între Verdi și Rossini

„O nouă nebulie” — anunță cu litere mari, pe afișul său din 20 octombrie 1978, un serios săptăminal francez de politică și cultură. Chiar așa — o nouă nebulie, sau mai corect: noua nebulie — „la nouvelle folie”. Care poate fi aceea? Ce nebulie mai poate fi nouă la 20 octombrie 1978? Ni se spune clar: Opera.

Iată argumentația în termenii cei mai exaltanți, de parcă am avea de cunoscut inventatorul roții, al focului, al locomotivei și penicilinei: „Astăzi noile personalități artistice nu se mai găsesc în cinema. Ele se numesc Kiri Te Kanawa, Jon Wickers, Placido Domingo, Grace Bumbrey... Le puteți auzi pe cele mai prestigioase scene ale lumii. Miine, numele și operele pe care le interpretează vor fi pe toate buzele. Într-un dosar special Le Nouvel Observateur vă dezvăluie tot ceea ce nu veți avea dreptul să ignorați asupra acestui fenomen care a rupt zăgăzurile în Franța și în Europa: Simon Boccanegra de Verdi, despre care vorbește toată lumea... Povestea filmării lui Don Juan de Mozart, în regia lui Losey.

Nu am competența să discut ceea ce reprezintă opera pe plan istoric sau sociologic dar nici nu pot ignora ceea ce a însemnat ea pe planul vieții mele. De când am văzut pentru prima oară „Hänsel și Gretel”, la 7 ani, într-o sală în care muzica și omul cântau deodată, omul jucând ca la teatru dar muzica venind de undeva, ca la cinema, m-am simțit în altă lume decât aceea din care venisem. Doar Stan și Bran mai îmi dăduseră o asemenea impresie de rupe de pământ, de școală, de clasa mea întâi, de bucătăria mamei și de alea Popa Nan în care jucam fotbal. Dar Stan și Bran nu cântau — și aici, la operă, muzica îmi schimbă punctele cardinale și de vedere. În același an de operă — cum aș spune în primul an de filologie, cu Vianu — am auzit „Bărbierul din Sevilla” și de atunci a început pentru mine Divina Comedie. Niciodată nu am citit Dante, cu trecerea sa prin Iad, Purgatoriu și ce-o mai fi, fără a auzi „Bărbierul din Sevilla”. Evenimente fundamentale ale vieții le-am mixat cu aria lui Figaro, am ieșit la tablă auzind dududul uverturii, ceea ce accelerează a corzilor mi-a dat totdeauna sentimentul că așa și numai așa începe nebulia frumoasă a omului când vrea să se înalțe din încălzirea stele; prima mea declarație de amor s-a încheiat, în sinea mea, despărțindu-mă de ea, cu aria lui Don Basilio, „bună seara, bună seara și mai vin eu”. Pe urmă a venit Verdi, cu „Trubadurul” și „Traviata”, știute pe dinafară, arie cu arie, „doi băieți avea bătrînul conte”, „lacrimi-lacrimi”, aria spadei, „din al Florenței cer curat cine mi te-a instrăinat” — această imperechere de melodii, ca și aici, era unul din cele mai adinci potpururi ale sufletului meu purpuriu și nu mă feream a le monta la matineul și seara existenței, fiindcă minunția operii era și este impudorea sentimentului dus pînă la nechibzuință, nerușinarea față de lacrima căzută, prea fericită de muzică. Răpind câteva zăgăzuri — voi recunoaște fără jenă că la operă, nicăieri altundeva, am fost totdeauna lipsit de spirit critic, acolo am găsit perfect logic — în nebulia mea — să stau mic și incremenit respectuos în fața melodramei. Nu voi renunța la stagiunea mea lirică — începînd cu uvertura la „Bărbierul” și sfîrșind cu „Cerească Aida” — ce-mi caracterizează răsăritul soarelui și apariția lunii sub creion. Li pling pe cei care nu cunosc aceste stagioni lirice ale zilei, cînd într-un fel cu totul tainic — acesta fiind și misterul omului — devine cit se poate de firesc să auzi „amorul e un copil pribeag” plecînd să-ți dai pantofii la pingelit, să plătești apa și să cumperi o piine pe uvertura la „Lilicoul”.

Culturile care descoperă opera ca o nouă nebulie mi se par anacronice.

RADU COSAȘU

Marginalii la o fotografie

Dezarmarea, cauză comună a umanității

Imaginea porumbelului decupată în silueta unui supersonic de luptă a fost lansată de o artistă din Anglia în preajma recentei sesiuni speciale a O.N.U. consacrată dezarmării. La sediul O.N.U., în aceleași zile, într-o expoziție a afișului polonez, se putea citi, prin suprimare, o versiune de maximă actualitate a celebrei replici hamletiene: „To be war / or not to be” — „A fi război / sau a nu fi”. Foaierul delegațiilor la lucrările Adunării Generale este dominat de tapiseria „Cîntare omului” a artistului român Ion Nicodim, care reproduce versurile argheziene „Tu, omule și frate, să-ți fii stăpînul tău”, iar în perspectiva deschisă spre parcul de lingă East River se profilează creația sculptorului sovietic Vucetici intitulată „Să transformăm săbiile în pluguri”.

În cauza dezarmării, comună umanității, sînt implicați și slujitorii artei. În acest efort ei se regăsesc alături de oamenii politici și diplomații prinși în laborioase activități de a imagina, negocia, conveni și pune în aplicare scenarii realiste ale păcii, alături de oamenii de știință ce produc calcule, statistici, studii sau argumente peremptorii în favoarea stăvilirii cursei înarmărilor, alături de ziaristi investiți cu misiunea de a informa și forma publicul larg în domeniul marilor probleme ale păcii și războiului și de entuziaștii militanți ai organizațiilor de masă de pretutindeni care se dedică operei de conștientizare, activizare și mobilizare a cercurilor celor mai largi pentru a determina guvernele să treacă de la vorbă la faptă în domeniul dezarmării.

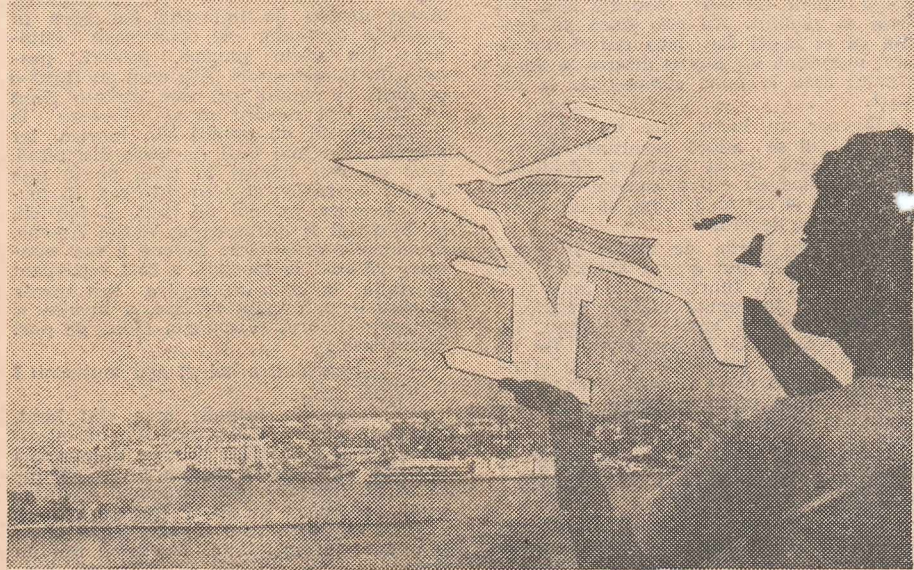
Sesiunea specială a O.N.U., consacrată dezarmării, s-a încheiat cu rezultatele cunoscute, semnificative mai ales în cîmpul ameliorării și democratizării mecanismelor de deliberare și negocieri în materie. Cu o săptămînă în urmă a fost celebrată, sub auspiciile Națiunilor Unite, o Săptămînă mondială a dezarmării. Zilele trecute, Bucureștiul a găzduit o

reuniune internațională consacrată rolului maselor, al opiniei publice în edificarea securității și dezvoltarea cooperării în Europa, ale cărei lucrări s-au constituit într-o nouă pledoarie pentru încetarea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare în această zonă a lumii care deține regretabila prioritate mondială în ce privește concentrarea de trupe și de armamente. Multiforme și numeroase, eforturile de dezarmare se regăsesc în orice sector al vieții internaționale de astăzi. Este adevărat, ele nu s-au soldat pînă acum cu rezultate reale, substanțiale, cu măsuri de dezarmare efectivă, ci mai ales cu măsuri de limitare sau control al înarmărilor. Calea spre dezarmare nu este nici scurtă, nici ușor de străbătut,

dar omenirea poate și trebuie să o parcurgă.

Cu conștiința clară că aceasta este singura alternativă rezonabilă aflată în fața omenirii, România socialistă, președintele Nicolae Ceaușescu militează, cu dăruire și realism, în conformitate cu propriile interese fundamentale și în același timp preocupată față de soarta păcii și securității generale, pentru edificarea unei lumi a păcii și înțelegerii între națiuni, o lume din care să fie înlăturat spectrul războiului nimicitor, cu întregul său cortegiu de consecințe nefaste pe plan politic, economic și social. La New York, în zilele sesiunii speciale, laureatul Premiului Nobel pentru pace, Philip Noel-Baker, ardent militant pentru cauza dezarmării, ne exprima într-o discuție convingătoare sa că rațiunea umană va pune capăt, pînă nu este prea târziu, cursului absurd spre înarmare și catastrofă. „Iar cînd această zi va veni, și sînt convins că ea va veni — conchidea distinsul nostru interlocutor — România va putea fi mîndră că și-a îndeplinit un mare rol, cu bună-credință și succes”.

CORNELIU VLAD

Scrisoare din New York

„Rapsodia Română” la Națiunile Unite

Rîndurile ce urmează nu au pretenția unei cronici și nici ambiția unui reportaj. Ele își revendică o singură calitate: autenticitatea. Într-adevăr, însemnările pe care le citiți reprezintă notițe luate la 24 octombrie, la New York, în sala de ședințe a Adunării Generale a Națiunilor Unite, între orele 20-24. De ce 24 octombrie și pentru care motive vorbim de o „seară”? Deoarece Națiunile Unite își sărbătorește 33 de ani de existență. Încă o aniversare în calendarul vieții organizației mondiale care, prin ea însăși, nu are înedit. Elementul nou îl influențează un alt eveniment: concertul festiv dedicat împlinirii a 33 de ani de activitate a Națiunilor Unite va aduce, pe scena Adunării Generale, România. Cum anume, o vom vedea în cele ce urmează.

Concertul încheiat Zilei Națiunilor Unite are loc, în mod tradițional, în fiecare an la aceeași dată: 24 octombrie. Anunțarea lui se face oficial și larg prin circulare ale secretarului general al Națiunilor Unite, iar în ziua prevăzută pentru desfășurare prin toate mijloacele de informare publică (jurnal, afișe, difuzarea anticipată a programului etc.).

Orele 19.30. Sala Adunării Generale este arhiplină; publicul este format din diplomați cu rang înalt de la misiunile permanente acreditate pe lingă O.N.U., precum și din delegații de același nivel din cele 150 de state care alcătuiesc în prezent Organizația Națiunilor Unite. Se mai adaugă o numeroasă asistență new yorkeză, compusă din înalte oficialități și din melomani de toate vîrstele și toate rasele. Sala se dovedește a fi pe departe neîncăpătoare, în ciuda lărgirii efectuate în ultimii ani. Sîntem deci martorii unui succes de public anticipativ, dar sigur. Șeful protocolului Națiunilor Unite obține cu greu locuri unor ambasadori nepunctuali, care nu s-au înfățișat în sală cu... o oră înainte de deschiderea concertului. Sute de persoane vor urmări programul în picioare, sub lumina puternică a reflectoarelor televiziunii. Concertul se transmite simultan în direct și are cea mai largă audiență internațională din lume: reprezentanți din 150 de țări, la care se mai adaugă toți abonații la emisiunile televiziunii Organizației Națiunilor Unite.

Să „uităm”, însă, o clipă publicul și să vedem cine sînt adevărații „protagoniști” ai serii. Scena Adunării Generale a instituției mondiale ne oferă un prim răspuns: pe ea este deja instalată Orchestra Simfonică Americană. Ea a fost creată de Leopold Stokowski în 1962 și a fost reorganizată peste 10 ani, după plecarea lui Stokowski la Londra. Această orchestră new yorkeză este singura organizație profesională autonomă de asemenea natură din Statele Unite, aflată

în prezent sub conducerea artistică a lui Sergiu Comissiona. Colectivul orchestrei a efectuat numeroase turnee, iar originalitatea programelor sale i-au adus distincții bine meritate. Prezentarea oficială a primului dirijor al orchestrei ne este făcută în următorii termeni: „Sergiu Comissiona este un muzicant născut în România și care s-a produs în numeroase țări. Din anul 1969 este directorul muzical al orchestrei simfonice din Baltimore. El a organizat Festivalul de la Chautauqua, precum și Festivalul de muzică de la Universitatea Temple”.

Dar iată că sîntem la orele 20.00 și dirijorul Sergiu Comissiona apare la pupitru. Ceremonie redusă la minimum: o simplă plecăciune a orchestrei și a dirijorului în fața publicului. Concertul se deschide cu „Ucenicul vrăjitor” de Paul Dukas. Acest scherzo simfonic, inspirat dintr-o baladă de Goethe, este cunoscut în întreaga lume.

Interpretarea acestui scherzo simfonic de Orchestra Simfonică Americană este, tehnic vorbind, de cea mai înaltă ținută, dar parcă îi lipsește un avînt ezoteric, care în Europa este perceptibil chiar la orchestre de mai mic prestigiu. Dirijarea este, în schimb, caracteristică marilor festivaluri din orașele muzicii europene: autoritară pînă la dominație, dar rafinată și încărcată de fantezie. Voi lăsa specialiștilor de la principalele cotidiene new yorkeze grija de a analiza calitatea melosului. Mie, ca simplu spectator, prima piesă a concertului mi-a comunicat fidel narațiunea. Aplauzele de sfîrșit nu sînt furtunoase — diplomații sînt, prin definiție, reținuți în sentimente —, dar par convingătoare și convinsive.

După acest debut, își face intrarea în scenă Elena Obrazțova de la Bolșoi Teatr din Moscova, aducîndu-ne cu ea gloria lui Ceaikovski, reprezentat prin aria „Adio pădure” (am fi tentați să traducem chiar „Adio codru”) din opera, „Fecioara din Orléans”. Interpreta, tînără, sobră, transmite nostalgic mesajul Ioanei D'Arc. Răspălătită de aplauze, ne mai dăruiește aria „Regina Spaniei” tot de Ceaikovski, cîntată grav, meditativ, chiar cu tristețe inefabilă.

Viena muzicală călătorește pînă pe scena O.N.U. prin Simfonia nr. 8 în B minor (neterminată) D 759 de Franz Schubert. Prima parte — Allegro moderato — curge tainic și cuceritor. Cea de a doua — Andante con moto — întărește impresia de maturitate ce se degajă din această simfonie-sinteză în care Schubert ni se înfățișează în plenitudinea capacității sale artistice.

Urmează o scurtă pauză, la sfîrșitul căreia ia cuvîntul Kurt Waldheim, secretarul general al O.N.U. În alocuțiunea sa, el declară, în substanță, că acest con-

cert este ascultat nu numai de către cei prezenți în sala Adunării Generale, ci de milioane de oameni de pe întregul glob care sînt alături de noi prin televiziune și radio. „Nădăjduesc că ei vor împărtași cu noi sentimentul de solidaritate umană căruia îi dă expresie acest concert”.

Programul continuă apoi cu trei arii italiene, interpretate de Elena Obrazțova: „Il Trovatore: Condotta ell'era in ceppi” de Verdi; „Don Carlo: O don fatale” tot de Verdi; „Cavaleria Rusticana: Voi lo sapete, o mamma” de Mascagni. Interpretarea acestor arii aduce un element nou: o trăire mai accentuată a rolurilor decît în prima parte a concertului și o reliefare mai emoțională a subtilităților textelor cîntate.

La orele 21.45 concertul își deschide capitolul său de seducție finală: Rapsodia Română nr. 1 în A major, Op. 11 de George Enescu („Enesco” în program). Întreaga asistență dispune de următoarele precizări biografice: „George Enescu s-a născut în România în 1881; a avut o lungă și eminentă carieră de compozitor, de dirijor și de violonist virtuos. Celebra și în permanență populara „Rapsodie Română” a fost executată pentru prima dată cu prilejul unui concert Casals dat la Paris în februarie 1908. Această compoziție, în care se discerne influența dominantă a stilului lui Franz Liszt, este construită pe ritmurile dansurilor românești și denotă un temperament cînd bucolic, cînd impetuos”. Las în seama specialiștilor români din țară analiza critică a afirmației, testate oral de numeroși spectatori, privind influența dominantă a stilului lui Franz Liszt și mă reintorc la concertul de la O.N.U. Sala pare vrăjită. Dirijorul este într-un perpetuu start de zbor. Orchestra și-a însușit minunat identitatea Rapsodiei și, trăind-o cu adevărat, o recomunică integral și duios. Părțile de adincime ale Rapsodiei sînt interpretate cu maximă concentrare. Secvențele preponderent folclorice destind magic și orchestra și public. „Destinderea” nu este doar o vocabulă politică... Tumultul și coloritul romantic al Rapsodiei electrizează parcă, incredibil de puternic, percepția unei săli în care sînt prezente laolaltă 150 de state membre. Un diplomat nu se poate abține și aplaudă neprotocolar înainte de sfîrșitul execuției magistrale a Rapsodiei. Finalul se consumă într-un torent de aplauze și strigăte de admirație pe toate tonurile. Interpretarea a fost strălucită. Orchestra și-a binemeritat laurii. George Enescu și-a reconfirmat universalitatea geniului său și pe scena Națiunilor Unite, în fața reprezentanților din 150 de țări. Dirijorul orchestrei ne-a dăruit un concert de zile mari. Organizația mondială avea „drept” la o asemenea zi: își sărbătorea ziua de naștere pentru a 33-a oară.

...Din calendarul O.N.U. se mai rupe o filă. La cronica recunoașterii valorilor românești se mai adaugă o pagină: încărcată de buchetul de flori nepieritoare ale universalității.

IOAN VOICU

Reportaj pe glob

În Leningradul marii industrii

Intr-una din halele marii uzine leningradene „Metaliceskii zavod”, aproape rătăcită prin urșienă unor piese și ansamble energetice de zeci și sute de tone, o turbină jucărie de abia 370 kW, prima produsă aici în anii eroici de după Marea Revoluție din Octombrie, mai exact în anul 1924. Turbina aceasta a fost dusă în căruța cu cai până la termocentrala unde urma să-și facă datoria și, împlinind-o cu prisosință, a revenit în uzina de-acum faimoasă să fie pilă generatoarelor de bine al părinților, al acelor oameni care au pus în fapt planul GOELRO de electrificare a țării. „Metaliceskii zavod” este nu numai o mare întreprindere a Leningradului — oraș vestit pentru muzeele și monumentele sale, dar în multe privințe celebru și pentru industriile sale energetice, navale, de aparatură diversă — ci și o foarte importantă realizare în întreaga ramură a energiei. În imediata vecinătate a turbinei de care aminteam — și care, e drept s-o spunem, e arătată cu deschisă mândrie și străinilor o tinerilor abia intrați în meserie — se găsește o vitrină. În vitrină, printr-un ingenios sistem de planuri și lumini, e prezentată, în secțiune, sala turbinelor la cea mai recentă investiție energetică, colosul de la Saiano Șușenskoe. Aici, la hidrocentrala aflată nu prea departe de Krasnoiarsk — aproape și departe fiind, cum se știe, noțiunii cit se poate de relative considerind vastitatea teritoriului U.R.S.S. — urmează să intre în funcțiune, în luna decembrie, primul agregat din seria de șase care vor da în final, în perioadele de vîrf, o putere de 740 000 kW. S-ar părea că istoria acestui mare complex uzinal, care e „Metaliceskii zavod” — înălțat, unde oare dacă nu chiar pe malul Nevei — trebuie scrisă pornind de la momentul 1924 și incununind lucrul deceniilor cu veritabila operă inginerescă Saiano Șușenskoe. Ar fi un fel de a scrie istoria, dar nu cel mai potrivit, fiindcă Leningradul produce mai bine de 60% din tot echipamentul energetic sovietic, înțelegind aici turbinele cu aburi, cu gaze, turbinele hidrocentralelor și ale centralelor atomice și, mai cu seamă, fiindcă cele șaiszeci de procente înseamnă imens alt pentru producția de energie electrică propriu-zisă, cit și pentru viața oamenilor. Vladimir Mihailovici Biriucov, inginer și secretar al comitetului de partid al platformei, spune că în general felul de viață al leningradeanului ar fi altfel dacă „Metaliceskii zavod” n-ar fi avut destinul unei investiții de interes național. Metalul se lucrează aici de multă vreme, din anul 1857. La începutul secolului se fabricau turbine cu aburi după licențe germane și franceze. În 1924 s-a construit, cum spuneam, prima turbină pe proiect sovietic. Și e bine să spunem construit, deoarece o veritabilă construcție însemna și noua meserie a lucrătorilor uzinei, o meserie de la care țara aștepta nu mult, ci foarte mult.

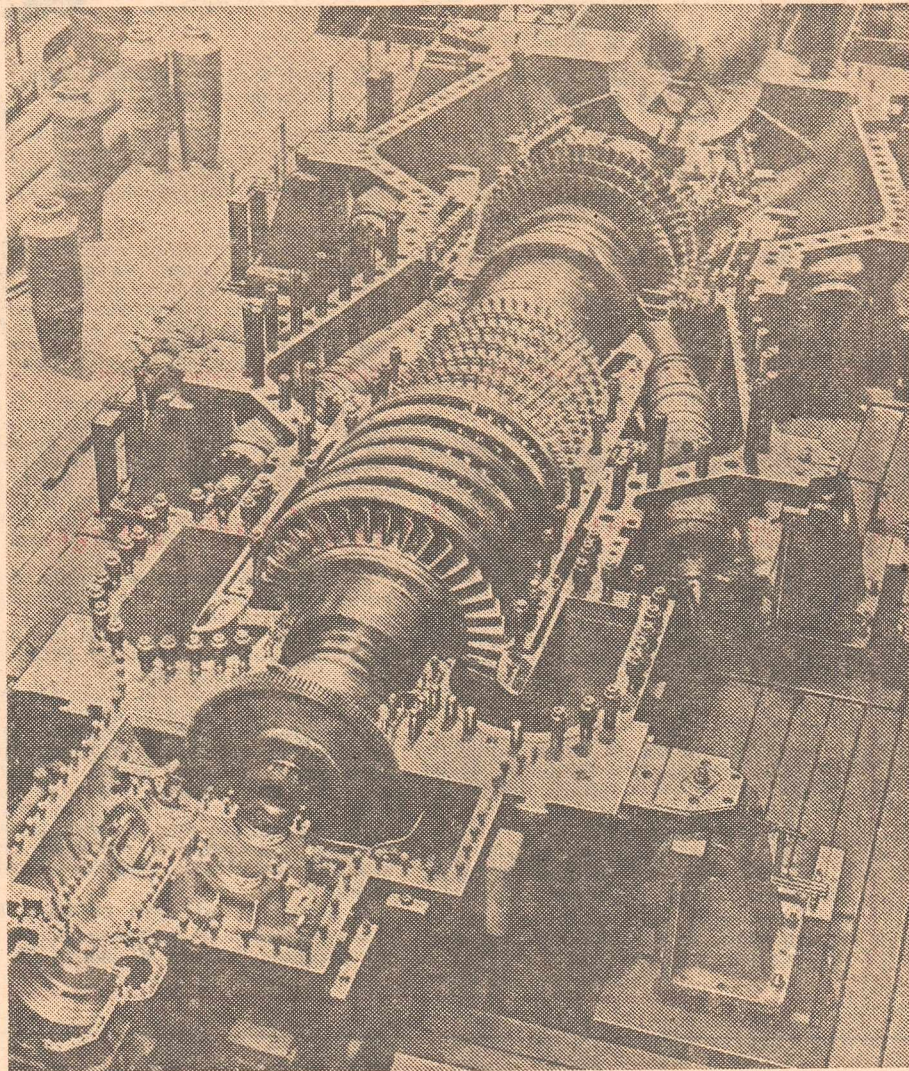
Stăzi, pe platformă, unul din trei oameni e inginer. „Metaliceskii zavod” are cel mai mare corp ingineresc — socotit la cei peste 20 000 de angajați ai săi — din toată Uniunea Sovietică și, foarte probabil, unul din cele mai înalte ritmuri de ridicare a calificării oamenilor din lume. Cum se poate lesne bănui, uzina este ea însăși loc de învățămînt mult-specializat, dar asigurînd și o înaltă calificare în ramura echipamentelor energetice. Pe lângă aceasta, și-a creat un institut propriu, cu studenți venind din

toată Uniunea, două școli tehnice și felurite alte forme de învățămînt profesional și ideologic. În timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, strămutată în Ural, uzina dădea prima turbină de 100 000 kW și deschidea era gigantilor energetici. Azi se produc agregate de 1,2 milioane kW, adică niște obiecte monumentale cu o lungime de 50 m. numărăte tot la bucată, așa cum numărăm, de exemplu, piesele ieșite dintr-un strung, dar incluzînd inteligența tehnică și devotamentul unor mari armate de specialiști. Inginerul Biriucov zice: „Probabil că ne vom opri aici, deoarece cu turbinele de 1,2 milioane kW am rezolvat o seamă de probleme ale planului energetic, tendința, la noi și în lume, fiind de a mări puterea unui agregat. E ceea ce am reușit la Saiano Șușenskoe, unde agregate proiectate pentru o putere totală de 650 000 kW au fost revizuite chiar în timp ce intraseră în faza de fabricație, astfel că le-am adăugat un spor de putere de 90 000 kW. Noi producem și turbine cu gaz de 100 000 kW — la care asigurăm o creștere de putere pînă la 250 000 kW — însă faptul cu care ne mîndrim deosebi privește, oricît ar părea de ciudat, un obiect de mare serie și

anume hidroturbina de 200 000 kW. Se cunosc firme în lume care produc astfel de tipuri de turbine, dar niciieri nu s-a ajuns la o producție de 226 bucăți cum s-a ajuns la noi. Un tip foarte solicitat în țară și la export care ne-a obligat la un fel de specializare, încă neîntîlnit în industria marilor agregate și, deodată cu aceasta, ne-a dat satisfacția unei remarcabile productivități. Este, dealtfel, și tipul de turbină mult solicitată în colaborarea noastră cu industriile energetice din țările socialiste”.

Sigur, cititorul de pretutindeni are în suflet o imagine a Leningradului în care abia de au loc industriile. Leningradul e arhitectură, Leningradul este Ermitajul, Leningradul e Revoluția din Octombrie și Cruciașorul „Aurora”. Industria echipamentelor energetice însă e o realitate atît de impunătoare, construcția gigantilor de la Bratsk, Krasnoiarsk, precum și a altor monumente ale planului GOELRO e atît de puternic îndatorată muncitorilor leningradeni încît în conștiința omului sovietic „Metaliceskii zavod” e mai mult decît o uzină. E patria constructorilor de turbine.

O. TUDOR ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

La 21 martie 1963, pe moștăria insulă invăluită de apele golfului San Francisco, o instituție care de 29 de ani băgase în sperieți pe cei mai feroși gangsteri își da obștescul sfîrșit. Cea mai teribilă pușcărie federală, „Alcatraz”, pe unde se perindaseră 1 500 de stеле din topul crimei nord-americane, își încheia destinația administrativă lăsîndu-și celulele și curțile interioare înfiorate doar de zborul pelicanilor și de fisitul impertinent al strigoilor.

Alcatraz, despre care Frank Weatherman, criminal de o ferocitate remarcabilă, afirmase — într-un moment de sinceritate scuzabilă — că este „infernul infernului” găzduise de-a lungul anilor figuri celebre precum Al Capone, George Kelly (supranumit „omul mitralieră”) și mulți alții foarte asemănători între dinșii datorită lungului șir de victime care le-au prăvat drumul prin viață, drum trasat din greu, cu cuțitul și pistolul automat.

Din cei 1 500 de „pensionari”, în 29 de ani de existență a pușcăriei, 39 au încercat să evadeze, 26 au fost capturați, 7 împușcați cînd se aruncau în apele zgribulitoare ale golfului iar 4 s-au înecat pur și simplu. Doar 2 dintre evadați, frații John și Clarence Anglin, au fost dați dispăruți deși toți cîinii poliști și detectivii din San

cărie devenită muzeu și îngrijită de direcția parcurilor s-a înviorat sub forfotă figurantilor îmbrăcați în dunși și a altor figuranți îmbrăcați în uniforme. De la 26 octombrie 1973, cînd sumbra clădire și-a deschis larg porțile pentru a fi vizitată de public, ghișeele de bilete pentru șalupele care fac drumul între port și insulă nu au fost a-

depse, în bratele condescendente ale publicului se reîntorc, de bunăvoie și nesiliți de nimeni, pe insula fostelor lor cosmaruri pentru a cîștiga un ban cîștit. Nostalgia fostilor pușcăriași nu egalează decît pe aceea a turistilor amatori de suveniruri tari. Clienții Alcatrazului, dintre aceia care au făcut vîlvă cîndva reținîndu-și cite o ditamai suprafață pe primele pagini ale cotidianelor, au revenit la costumele vîrgate și se lasă fotografiati, contra o plată reconfortantă, în mijlocul unor grupuri blajine.

Oricine se va putea mîndri, dacă e culant, că îl cunoaște pe Bob — jungheul sau pe John — ștrangulatorul scoțînd fotografiile care îi immortalizează pe drăgălașii gangsteri, rinjînd sardonice și țîndu-i, cuminți, la braț, pe oamenii obișnuiți veniți să cumpere amintirile altora din infernul infernului...

RADU BUDEANU ■

Insula pelicanilor

Francisco au cotrobăit ani de zile prin toate ungherele urbei în speranța că vor obține un premiu foarte piperat.

Despre acești dispăruți ieșiți din comunul vieții și al Alcatrazului este vorba în scenariul „Paramountului” care a intrat în lucru în stilul percutant și eficace al Hollywoodului. Fosta puș-

saltate ca acum în această grozavă perioadă cînd Alcatrazul pare mai Alcatraz ca oricînd.

Biletele se rețin cu o săp-tămînă înainte și afaceri simple în care supraprețul nu mai are nici o legătură cu prețul dau în pîrg. Ca un corolar, bandiții de odinioară vărsați, după executarea pe-

MONDO UMANO ?

Iluzoria omnipotență

Autorul nu e un necunoscut, cum nu este nouă nici maniera la care recurge pentru a-și scrie cărțile. Sigur, nu vom intra pe „teritoriul” străine, dar romanul „Alfatrie” al lui Vassilis Vassilikos, apărut la Atena, apoi tradus și bine primit și în Franța, aduce sub ochi o istorie trecută trăită și denunțată printr-un pamflet politic și nuanțată viguros printr-un autentic suspens „policier”. Totul pornește de la un fapt divers: în noaptea de 3 spre 4 mai a anului 1970, soția lui Alfatrie (Alfa-Atride), unul dintre cei doi împărați maritimi ai vremii (celălalt, rivalul său, se numea Omega, fiul îi dispăruse într-un accident aviatic și decedase între timp) a fost găsită moartă în vila ei de pe insula Hydropoula, din largul capitalei grecești. Sinucidere cu barbiturice, cum pretinde insistent sotul ei, sau omucidere, cum sugerează cu evidentă numeroasele lovituri vizibile pe corp?

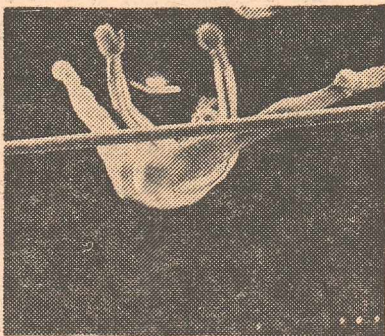
Formula care îl atrage pe Vassilikos are precedente ce i-au adus faimă. Să reamintim că tot el a scris „Z”, carte publicată și de editura pariziană „Gallimard”, în 1967, și care nu era altceva decît o anchetă asupra unei realități abia transparente (după care s-a făcut și filmul de autentic succes cu același titlu) iar dincolo de aceasta, o analiză politică a realităților de atunci din țara sa aflată sub dictatura colonelilor. A urmat „Monarhul”, o altă anchetă, dar imaginată, asupra unui complot bine țesut în jurul unui tinăr rege aflat în exil, carte care a fost tradusă, și ea, în limba franceză în anul 1975 și publicată de editura J.C. Lattès... În ce-l privește, Alfatrie va face totul pentru a dovedi că este vorba de o sinucidere și va reuși. Îl crede chiar și naratorul, nepot al medicului legist desemnat de junta colonelilor și admirator al armatorului. Dar, după cîțiva ani, fiul lui Alfatrie — Dede — îi fură pur și simplu iubita și atunci tinărul student în medicină găsește salvarea în... terorism. Mai întii, cu sprijinul unui grup de prieteni îl răpește pe Alfatrie jr., îl ascunde pe coastele Parnas (!) și apoi pe coasta sudică italiană. În așteptarea sumei de răscumpărare a ostaticului, studentul-narator reface ancheta asupra morții mamei lui Dede. Investigațiile de specialitate sînt alternate cu mărturiile numeroșilor membri ai personalului care-i servea pe Alfatrizi (cei ce sînt „pentru domnul” și cei ce sînt „pentru doamna”, mafiști impasibili sau oameni simpli, naivi) pagini din jurnalul intim al armatorului (la frații Goncourt sau Amiel ?, se întreba, malițioasă presa franceză) răspund celor ale soției sale, la care se adaugă povestirile colorate ale prietenilor sau iubitorilor de circumstanță. Gusturi ce dezgustă, constată cineva și arată de ce: o tinără baroană, cu o morală de-a dreptul dubioasă, și un „artist”, de un cinism proverbial, întrețin sau creează „universul” celor doi soți de pe hirtie. Dar Dede? El devine treptat un apărător al răpitorilor, un fel de Paty de sex opus, care supune unei aspre radiografii casta omnipotentă din țara sa și din care face parte tatăl său: cea a armatorilor. A celor ce, după cum s-a dovedit, au plătit sume exorbitante pentru susținerea dictaturii colonelilor și care, de pildă, nu erau în stare — sau mai curînd, nu voiau — să satisfacă minore exigențe financiare ci îndeosebi umanitare ale miilor de funcționari ai imperiilor lor financiare. Firește, terorismul nu este nici pe departe remediu autentic și soluția adecvată, însă faptul că se ajunge la el constituie, spune scriitorul, una din consecințele nefaste ale unei anume realități și ale unui anume climat politic, în care legăturile periculoase domină totul: afaceri și viață intimă, politică și „cultură”. Dar poate cel mai bine a înțeles toate acestea, ca și altele, autorul coperti: a recurs la reprezentarea grafică tradițională a dolarului — S — în care s-ul are în sus un cap de șarpe cu limba scoasă iar barele conțin, tot sus, un medalion din care privește un răzvrătit.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Bilanț fructuos pentru gimnastica românească

Nadia Comăneci, medalie de aur la birnă

Emilia Eberle, medalie de bronz la paralele

● Participând, recent, la campionatele lumii de la Strasbourg, gimnastica noastră s-a comportat remarcabil, trecându-și în cont 7 medalii. Inegalabila Nadia Comăneci, devenită pentru câteva zile marea favorită a publicului francez și sursa de inspirație a ziaristilor de pretutindeni, și-a dovedit din nou înalta clasă, obținând o medalie de aur la birnă și una de argint la sărituri, contribuind decisiv la clasarea formației noastre pe locul secund în concursul pe echipe. În condițiile unor arbitraje nu o dată potrivnice ei, discreditate și îndelung contestate de spectatori, Nadia s-a impus prin talent și stăpînire de sine, demonstrînd virtuțile unei stiele de primă mărime, de la care se așteaptă, în perspectiva Olimpiadei din 1980, noi și noi succese. Cu mult har a evoluat și micuța Emilia Eberle care, la prima sa participare la o competiție de asemenea anvergură, a cucerit medalii de bronz la sol, paralele și birnă. Ultima medalie a delegației noastre, bronz, în întrecerea de la inele, a fost realizată de Dan Grecu. Adresînd felicitările de rigoare celor care ne-au reprezentat cu cinste la mondialele de la Strasbourg, se cade să subliniem, în finalul acestor citivea rânduri, contribuția adusă la obținerea unui bilanț fructuos de antrenorii emeriți Marta și Bela Karoly, mereu nevoșiți, mereu căuțatori de nou.

„Cred că mai e nevoie de mine pentru că eu, la 31 de ani, iubesc fotbalul ca la 15”

Duminică seara. Holul hotelului „Parc” din București, în care fotbalistii argeșeni își vor petrece noaptea dinaintea plecării spre Valencia, e animat și plin de amatori de autografe. După meciul cu Iugoslavia, Dobrin e din nou subiectul zilei și, deși nu s-ar zice că nu-i face plăcere, se descurcă greu. A fixat ora 20 pentru discuție, dar drumul de la recepție pînă la noi, așezați la o măsută mai retrasă, de la etaj, durează mai mult decît și-ar fi închipuit. Semează în stînga, semează în dreapta, urcă scările în fugă și zice: gata, avem jumătate de ceas pînă la film. dă-i bătaie!

Poartă un impecabil costum gri, asortat cu o cravată roșcovană, cu nod mare. Ii dau bătaie.

— Vorbește-mi, te rog, despre partida de la Valencia. Ce șanse crezi că are Argeșul?

Mă privește într-un fel ciudat. Ca unul care, cu ani în urmă, am mai avut de împărțit cite ceva, ne suspectăm reciproc. Ai grijă ce mă întrebi, avertizează, căci eu am grijă ce să răspund. Despre Valencia, adaugă, nici o vorbă! Dacă vrei, scrie că ne vom bate din răsputeri și că ne vom apăra șansa, atîta cîtă e, pînă în ultimul minut. Atît, plus că nu ne e teamă de Valencia și asta cred eu că e bine.

— Vorbește-mi atunci despre meciul cu Iugoslavia. Cum ai ajuns la lot, cum crezi că ai jucat și toate celelalte.

— De acord. Vineri dimineată, m-a sunat Ștefan Covaci la Pitești. Eram la club. Mi-a vorbit frumos și m-a întrebat dacă nu vreau să vin la lot, că e nevoie de mine. Am zis da și, seara, m-am înființat.

— De ce ai zis da? Altădată, n-ai zis așa!

Ride. Altădată, îl aud, era altădată. Acum am făcut 31 de ani, i-am implinit la 26 august, socot că am altă minte și alte răspunderi. Ce mi se potrivea în urmă cu cîțiva ani, nu mi se mai potrivește azi. Mulțumit de răspuns?

— Da. Continuă.

— Cum am jucat, s-a văzut. Antrenorul Covaci mi-a recomandat, pentru prima repriză, să stau vir și să mă mișc în lateral, pe linia de 16, ca să le fac loc mijlocașilor să intre. Numai că ei n-au prea intrat. Dar nici mie nu mi-a ieșit mare lucru, doar o pasă către Doru Nicolae, care, ți-amintești?, a tras în bară. După pauză, ne-am încins și am dat, cu toții, drumul la joc. Am uitat și de picior și am alergat cît am putut. Cu timpul, adversarii au cedat, noi am înscris 3 goluri și puteam să mai înscrim 3.

— O clipă. Ce picior?

— Dreptul. Cred că am o întindere, sus. Cu Valencia, m-a durut rău de tot și am vrut să ies la repriză, dar mi-am zis că nu e cazul.

— De ce nu era cazul?

Face un gest cu mîna, parc-ar zice „ei, asta-i acum!” Apoi tace. Tac și eu. Se scurg citeva clipe bune.

— Dacă-ai fi ieșit, ar fi însemnat că vreau să fug de greu. La 31 de ani, dacă fugi de greu, fugi de fotbal.

Îl întreb dacă se socotește bătrîn.

— Haida de, ce vorbă! E drept că am 19 ani de cînd sînt legitimat, din 1959, dar nu mă simt bătrîn. Voi juca atîta timp cît va fi nevoie de mine și atîta timp cît voi simți că publicul, care a fost mereu de partea mea, va ține cu mine.

— După aceea?

— Fiind absolut de educație fizică, cu carnet de antrenor, mă voi face antrenor. Nu cred că la copii. După mine, lucrul cu copiii e frumos, dar comod.

— Apropo de copii. Am auzit că fiul tău, Dănuț, are talent, la cei 11 ani pe care i-a implinit. Te gîndești să-l faci fotbalist?

— Știu eu? Va alege singur. L-am mutat, anul acesta, la o școală cu profil de fotbal, unii zic că se descurcă bine, dar eu n-am prea apucat să-l văd, fiind prins cu ale mele. În lărnă, am să mă ocup mai mult de Dănuț, și-atunci am să pot să-i dau un răspuns precis. În orice caz, are note bune și asta ne bucură.

Îl propun să trecem la altceva. Aduc vorba despre jucătorii din echipa Argeșului. Îi place mult Radu II. Știi ce făcea Radu II, mă întreabă, pe cînd încă nu intrase în fotbal? Ridic din umeri și Dobrin continuă.

— Și el, și fratele său, Radu III, care e în lotul nostru, locuiau într-o comună, nu departe de Pitești. Pe vremea aceea, joia, apărea revista „Fotbal”, care publica niște cupoane pentru alegerea celui mai bun fotbalist român. Ei bine, frații Radu veneau la Pitești în zori și cumpărau, fiecare, cite 15-20 de reviste, decupau cupoanele și scriau pe ele, semnînd în toate felurile, Nicolae Dobrin!

— De-ala îl prețuiești pe Radu II?

— Nici vorbă. Îl prețuiesc pentru că nu păcălește fotbalul și pentru că nu

trage pe dreapta. Asta în general pentru că, acum, că abia s-a insurat, trece și el printr-o pasă mai proastă. Dar între el și mulți dintre fotbalistii noștri tineri e o mare diferență, în favoarea lui.

S-a încălzit. Firește, urmează între-barea „ce diferență?” Scoate un pachet de țigări, dar își reprimă gestul. Reia.

— Eu zic că, azi, se pătrunde în elita fotbalului nostru prea ușor! Unii ajung prea repede în lot și în ziar, neștiind lucruri elementare. Uite, Tălnar de la Dinamo, ca să dau un exemplu. L-a luat Dinamo, deși același lucru l-a încercat și Argeșul, făcînd pentru el un meci anume la Alba Iulia. Dinamo a fost mai descurcăt, dar nu asta e problema. Tălnar, alții ca el, nu cunosc elemente de bază. Pasa, de pildă. Joci în teren cu Biro, atacantul de la Tirgu Mureș, se uită la tine avînd mingea la picior și, cînd să ți-o paseze, te trezești că mingea ajunge la adversar! Eu nu susțin, să nu mă înțelegi greșit, că n-au talent, dar consider că ar trebui să muncească mai mult și mai conștiincios.

— Mai dă-mi un exemplu.

— Portarul nostru, Cristian. După ce a ajuns să apere în echipa reprezentativă, ca urmare firească a valorii lui, la club, mai mult vorbea decît se pregătea. Comoditatea lui și-a spus cuvîntul și Cristian a devenit, din titular al naționalei, rezervă a lui Speriatu! Tinerilor, iată că vorbesc de parcă aș fi și ajuns antrenor, nu prea le place să transpire sau poate nu le place fotbalul, în general. Cum se termină antrenamentele, cum o zbughesc. Eu și azi, cînd am făcut 31 de ani, mai rămîn un ceas pe teren, măcar pentru un tenis cu piciorul. Ei, nimic, dușul și la revedere! La 31 de ani, eu iubesc fotbalul ca la 15 și asta, îmi dau cu părerea, poate fi o explicație a faptului că mai e nevoie de mine. Oii mai fi călcat eu pe alături, nu zic că nu, dar fotbalul nu l-am trădat niciodată.

Se uită, discret, la ceas. Pregătesc întrebarea următoare, dar Dobrin a devenit greu de oprit.

— După mine, în prezent, Romilă e cel mai complet jucător român. Are de toate. La fel, Dumitru, care oricînd pdate reveni, cu condiția să dea jos vreo cîteva kilograme. Îmi place și Rică, dar parcă aș zice că cel mai mare portar al nostru din ultima vreme rămîne Coman. Am jucat cu el, așa că nu vorbesc degeaba.

Timpul pentru care ne-am înțeles s-a scurs. Cîteva amatori de autografe ne dau țirocoale. Nu știu de unde, dar îmi vine o idee și n-o scap. Gicule, îl întreb, cum a fost la Guadalajara? Susține că șederea din Mexic constituie cea mai neplăcută amintire din cariera sa. Zice: dacă m-aș fi rugat de Angelo Niculescu, probabil că aș fi jucat, numai că eu am gîndit lucrurile altfel. Mă și anunțase că voi intra cu Brazilia, după pauză, dar n-am fost de acord. Am spus ori un meci întreg, ori nimic și m-am ales cu nimic. O fi fost și vina mea, dar nu mi-a plăcut niciodată să fiu rezervă.

— Ce părere ai, ce șanse avem, pentru noiembrie, la Valencia?

— Meciul va începe de la 0-0 și nu cred că Santillana are 3 picioare!

Îl mulțumesc și-i urez succes. Drumul lui Dobrin pînă la lift durează la fel de mult ca la venire.

Time-out

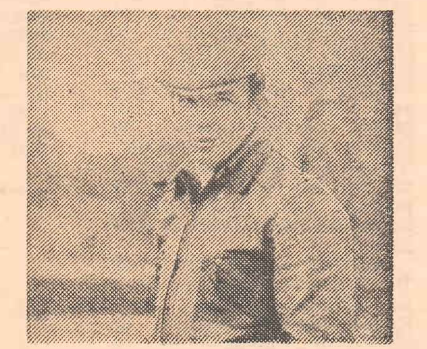
● Echipa feminină a României a călcat cu dreptul la Olimpiada de șah. ● Vineri spre seară, pe ploaie, pe unul din terenurile de la Ghencea, alerga de zor tînărul Ion Gheorghe, recent, transferat la Steaua de la Făgăraș. Felicitîndu-l pentru sirguință, îi urăm să procedeze la fel și după ce va deveni, dacă va deveni, titular. ● La hochei Dinamo—Steaua 6-1 și 1-5!! Din al doilea meci spicului atitudinea necivilizată a citorva spectatori care, în ciuda apelu-riilor repetate ale crainicului, au continuat să fumeze și să arunce mucurile pe gheață, precum și gestul incalificabil al dinamovistului Tureanu, care a izbit cu crosa pe unul dintre spectatori. Sigur că respectivul era în culpă, găsindu-se aplecat peste mantinelă, dar de acolo și pînă la lovirea lui brutală e un drum lung. Așteptăm intervenția energetică a federației. ● Antrenorul secund al reprezentativei de fotbal, Gheorghe Constantin, s-a declarat nemulțumit de notele acordate de cronicarii ziarului de specialitate după meciul cu Iugoslavia. După opinia sa, ele au fost nepermis de mici. Înclinăm să-i dăm dreptate. ● Ne-a vizitat antrenorul de haltere Ovidiu Nemțeanu de la Nicolina Iasi, pe care unul dintre elevii săi, Dănuț Fron, l-a criticat zdrăvăn în această pagină. Ascultîndu-l ne-am convins că, dacă a greșit cu ceva, Nemțeanu a greșit tolerînd la nesfîrșit abaterile disciplinare ale tînărului și capriciosului campion de juniori. Dacă l-a căuțat în

coarne, s-a ales cu ce-a meritat. ● Un titlu memorabil, demn de coperta unei cărți, ne-a pus la dispoziție, simbătă, ziarul „Sportul”. Îl reproducem. „Ca un pahar de apă pe care-l bei cînd ești insetat”, adăugînd că, după opinia noastră, era vorba de apă potabilă, cea de ploaie neputîndu-se bea! ● Duminică, un meci derbi din campionatul de fotbal al județului Ilfov s-a disputat, în comuna 30 Decembrie, în condițiile în care — cităm din „Steagul roșu” — unii dintre spectatori „alergau cu bastoane după jucătorii adversi”! Poate ne spune Comisia de disciplină dacă i-au prins sau nu. ● Luni dimineată, inginerul Nicolae Vasilescu, director al Direcției județene de drumuri și poduri și președinte de onoare al clubului Gloria Buzău, ne-a declarat la telefon: „noi aveam în plan victorie la Iasi, dar n-aveam în plan golul gazdelor!” E bună, tovarășe Vasilescu. Apropo de Gloria Buzău. După ce a surclasat echipa campioană și după ce a învins, la Timișoara, pe una din reprezentantele noastre în cupele europene. Gloria a continuat să rămînă pentru colegii de la „Sportul”, „buturuga mică”! Chiar așa, pînă cînd, stimați colegi? ● Dinamovistul Nicolae Savu e noul campion al țării la ciclocros. ● Cîștigînd înainte de limită în fața lui Dumitru Căpătînă, greul Ion Cernat a adus primul titlu pentru Steaua la categoria respectivă. Întrerupînd o dominație dinamovistă de mulți ani. ● Petrolul a învins duminică pe Autobuzul cu 1-0 avîndu-l pe bancă pe antrenorul secund Gheorghe Dumitrescu. La ora

meciului, Valentin Stănescu, află, după spusele sale, în concediu, asista, la București, la partida Progresul — Poiana Cimpina. Să fie vorba de concediu sau de altceva?

● După confruntări interesante, Steaua și Dinamo și-au împărțit victoriile în campionatul de baschet. Gurile rele susțin că „rocada” făcută de dinamoviști pentru meciul de duminică, Niculescu în locul lui Fluturas, a atînat mult în pierderea celui de al doilea joc. ● Pentru atitudine, zice-se, ireverențioasă la adresa arbitrilor meciului Honved — Politehnica, de la Budapesta, antrenorul Angelo Niculescu a fost suspendat de U.E.F.A. pentru două etape. ● Jucînd foarte bine în repriza secundă, handbalistele de la Hidrotehnica din Constanța au dobîndit Cupa de toamnă. ● Sugerăm federației de box suspendarea drastică a arbitrilor Florian Piroiu care, oficiînd în finala dintre Chioveanu și Girgavu, la mijlocie mică, a făcut toate eforturile spre a-l ajuta pe Girgavu, arătînd că are vagi noțiuni de regulament! ● Meciul dintre Răsăritul Caracal și Progresul Pucioasa, divizia C, seria a VI-a, s-a întrerupt în minutul 55, cînd oaspeții au deschis scorul. Motivul? Unul din jucătorii grupării gazdă l-a făcut k.o. pe arbitrul Nicolae Georgescu! Propunem scoaterea lui definitivă din fotbal și, eventual, trimiterea lui la box. ● Reîntors acasă, după mai mulți ani de activitate fructuoasă depusă la Brăila, profesorul Felix Heitz, în prezent antrenor coordonator al catedrei de natație de la

C.S.S. Sibiu, e de părere că „Sibiu va redeveni un centru al natației românești”. Așteptăm faptele. ● Un foarte documentat articol despre starea schiului în Valea Jiului scrie Nicolae Stanciu în ziarul „Drumul socialismului”. Îl rugăm pe responsabilii schiului nostru să-l caute și să-l citească. ● Deși nou promovată, Silvania Simleu Silvaniei cîștigă tot mai mult teren și tot mai mulți simpatizanți în campionatul masculin de volei. ● Echipa de ciclism a clubului Olimpia București a primit, recent, 12 biciclete de curse, cu care

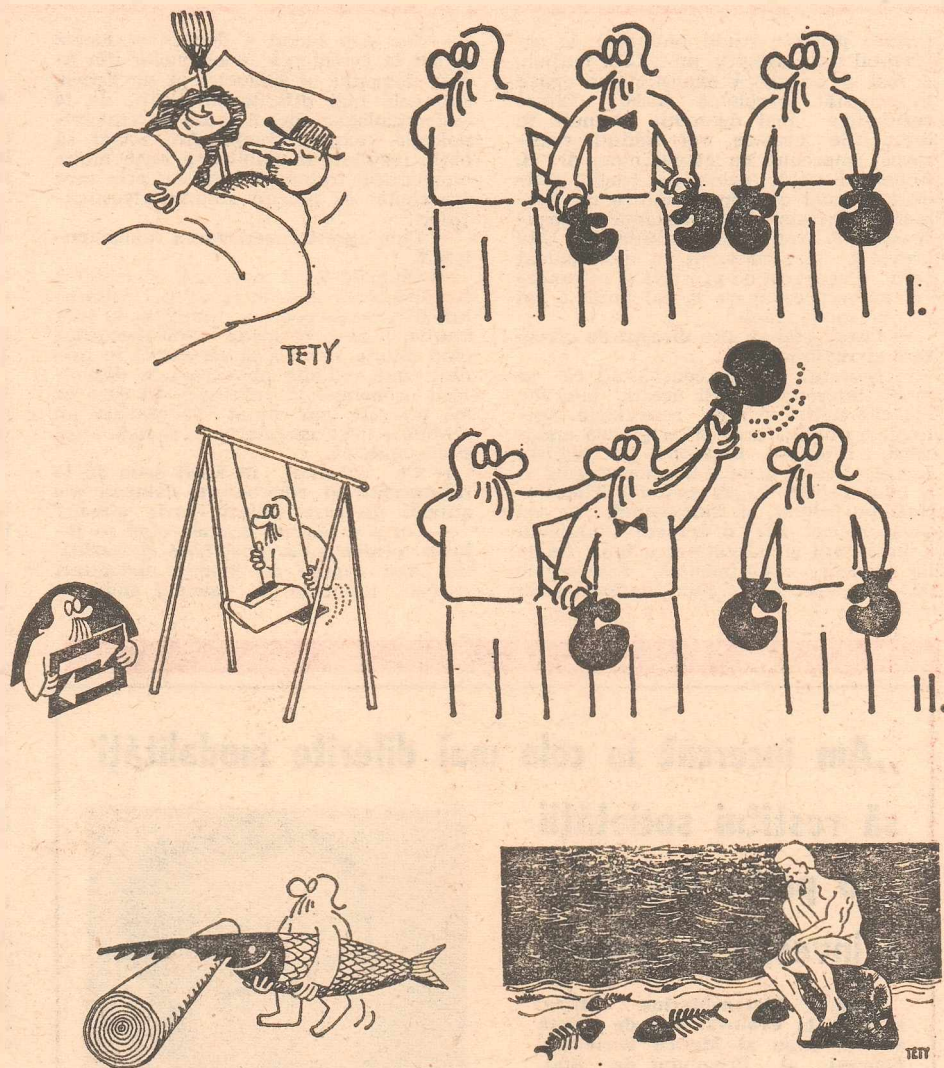
Ion Cernea și compania speră să înregistreze performanțe superioare. Tînărul antrenor Vasile Sălăjan (în imagine) are, desigur, toate motivele să fie optimist.

Rădău

Citeva cuvinte despre Ștefan Boroș

Caricaturistul s-a născut în 1942 la Tirgu Mureș. Este de profesie tehnician arhitect în orașul său natal. Este cu alte cuvinte cel mai „bătrîn” caricaturist din Tirgu Mureș. Debutază în caricatură la ziarul tirgumureșean „Steaua roșie” în anul 1970, iar de atunci și pînă în prezent la rubrica pe care o semnează, i-au apărut cu regularitate peste 250 de caricaturi. Temele alese de Tety (pseudonimul cu care iscălește), sînt ancorate în realitate, tușul și penița cu care lucrează parcă sînt muiate în acid. În anul 1972 a fost premiantul revistei „Urzica”, în 1977 obține premiul ziarului „Știința tineretului” și în urma salonului de caricaturi de la Suceava obține premiul II pe care îl câștigă. Publică cu perseverență în presă multe lucrări l-au fost reproduse în revistele „Eulenspiegel” din R. D. Germană și „Bondarul” din Bulgaria. L-am întilnit recent la Tirgu Mureș. Mi-a spus că pregătește o expoziție personală și că are gata o carte de caricatură. I-am dorit succes în speranța de a ne întilni din nou cu Ștefan Boroș atît în expoziții cit și în librării.

SORIN POSTOLACHE

Un calup pentru un suris

Cineva, măturisesc cu mina pe inimă, s-a purtat foarte înțelegător cu mine, căci eram pe de-o parte răcit, pe de-altă parte nefericit. Mi-a oferit și aspirine și vitamina „C” și sfaturi de-o deșanțată înțelepciune. Amicul care m-a vizitat după aceea a fost foarte incintat de tandrețea colocatarului și m-a întrebat răsăpat ca o sabie:

— El a fost foarte draguț cu tine. Dă-i un calup de Kent!

Măturisesc, spre rușinea mea, că sugestia amicalului m-a intristat, nu mă gîndeam că un gest de tandrețe umană trebuie neapărat plătit în bani gheață, sau în calupuri de Kent. Ce diavoiești au devenit aceste blestemate de calupuri! Ele ar avea menirea să stabilească puncte suflătești între oameni, să demonstreze că de aceea am fost mingiați cu luare aminte, trebuie și noi să reacționăm ca atare: dacă am primit un suris, neapărat trebuie să dăm un calup, dacă sîntem întrebați cum o mai ducem cu sănătatea, neapărat trebuie să dăm un calup. Cineva vine în vizită la mine și eu, conform datinei, îi ofer un pahar de vin și-i ascult zburcătura viață interioară. Omul avea neplăceri atît la serviciu, cit și în viața personală. Șefii îl persecutau, soția legitimă își găsea fericirea cu totul și cu totul în afara domiciliului conjugal. L-am ascultat cu atenție și i-am dat modeste sfaturi rezonabile care-mi treceau atunci prin minte. Profund impresionat de înțelegerea mea, mi-a spus că dacă am nevoie eu cumva de o furgonetă, sau un bilet de avion, aranjează el. În afara legii primitive, serviciu contra-serviciu, nici nu înțelegea nulitatea, chiar în valul de paloare și de trădare în care se afla. A treia zi, a venit un vecin care m-a întrebat foarte politicos: „Ce mai faci?” și eu i-am spus că da, fac bine. Am măturisit această intimplare ieșită din comun unui prieten și el a exclamat:

— Te-a întrebat ce mai faci? Și nu i-ai dat un calup de Kent?

TEODOR MAZILU

Un caz absurd

O poveste cu un cal năzdrăvan, sau o comisie care crede orice!

Dintr-o curiozitate, legal motivată, oamcnii de nădejde din municipiul Arad și-au propus să se intereseze mai îndeaproape despre viața concetățeanului lor Petre Susz. Erau mai multe amănunte care îndemnau la aceasta și s-a văzut că bine au procedat. Numitul merita atenția colectivității căci dacă, potrivit legilor omeniei noastre, solidaritatea trebuie să se vadă și la rău și la bine, de ce să nu se manifeste ea și în cazul cînd un seamăn e în primejdie de a plesni de prea mult bine. Adică tocmai situația numitului Petre Susz, a cărui bunăstare, provenită, ni-ni nu știe de unde, începuse să devină sfidătoare. Omul avea trei autoturisme — două „Dacia 1300” și un „Volkswagen” 1600 (a mai posedat și un „Mercedes 220 S”, cu numărul de înmatriculare 7-B-2546, dar l-a vîndut lui Sutac Teodor din Lugoj), o vilă uriașă dotată și echipată ultramodern (inclusiv instalație interfon), cu aparatul electronic (la nivelul tehnicii mondiale), covoare și mobilier de expoziție și alte mărunțisuri scumpe (adică sute de bibelouri și statueti, fiecare valorind mii de lei). Vila din str. Hălmegeanu, nr. 83 nu conținea nici un obiect comun (pînă și clanțele nu aveau legături de rudenie cu cele din maga-

zine!), preșurile din fața ușii erau... perne din țesătură de covor persan... Orice muzeu ar fi pătît pe lingă ceea ce prezenta acea vilă cu garaj („ultimul răcnet”), alei betonate, parc etc. Și, cînd adăugăm aici etc., etc., ne referim la existența și a altor bunuri ce nu aveau legătură cu necesarul unei locuințe. Pentru că, în afara dotării propriu-zise, respectiva vilă avea și un depozit personal în care indiscreții vizitatori au descoperit mărfuri de sute de mii de lei (radiocasetofoane, aparate de radio pentru autoturisme, baloturi cu ciorapi, batucuri, catifea, perdele, blue jeans, grămizi de ceasuri de toate tipurile, piese pentru autoturisme, motoare electrice, piei țbăcite, cosmetice...). Și cite alte lucruri nu se mai aflau aici, strînse alandala ca-ntr-o vizuină de hirciog; mormane de argintărie, o jumătate de kilogram de bijuterii din aur, un sac plin cu bani (630 515 lei). Chiar și un carnet cu datele dărilor săi, din care unii împrumutați cu zeci și sute de mii lei... Un set de 20 fețe de masă poartă inscripția I.C.S.A.P., ceea ce se poate citi liber: Întreprinderea comercială de stat pentru alimentația publică Segarcea și nimeni nu-și putea explica cum au ajuns într-o casă particulară obiectele de inventar ale unei unități so-

cialiste! De mirat cum să te miri cînd în aceeași casă s-a găsit un document din care rezultă că P. S. a vîndut pînă și o... mașină frigorifică unui C.A.P.

Dar nepoftiții oaspeți ai lui P. S. nu au rămas doar la vilă. L-au vizitat și în cea de-a doua locuință din str. Clujului nr. 56, (el pretinde că este a tatălui său), unde au aflat amenajată o întreagă expoziție de litografii în valoare de aproape un sfert de milion de lei.

În fața unei atari bolnăvicioase agoniseli, al cărei inventar nu l-am putut transcrie decît parțial, oamenii n-au rămas indiferenți. Și mai aflînd ei că seamănul lor peste care căzuse această pacoste nu avusesse în cei 29 de ani ai săi nici un loc de muncă, nici o ocupație care să-l așeze în rînd cu ceilalți, cu cetățenii cinstiți, și nici nu dăduse peste el vreo intimplare fericită — mă gîndesc la vreo moștenire — care să motiveze cinstit o atare agonisală, au procedat așa cum se cuvine: așa cum pretinde legea: au înaintat dosarul comisiei pentru verificarea provenienței bunurilor dobîndite ilicit.

Așadar, dosarul parazitului îmbogățit se afla la amintita comisie și s-a trecut la rezolvarea legală a cazului. I s-a dat cuvîntul împricinatului, dator să explice proveniența bunurilor. A făcut-o cu o impresionantă candoare, așa cum era și de așteptat: „Stimați comisie, e adevărat că eu nu muncesc, că nu sînt angajat nicăieri, dar cîștig cinstit. Eu am un cal mai grozav decît al lui Harap Alb! Armăsarul meu este curtat de toate iepelile din Arad, la grajdul său vine și... provincia!” (Cere scuze pentru limbaul măturisirii). Deci, acel cal a devenit o mină de aur;

„Am și eu pretențiile mele: nu am admis nici o idilă cabalină fără 500 lei!”. Pretențiosul proxenet stătea prost cu gramatica dar la matematică se arăta tare, începînd să calculeze în fața comisiei: „Deci, 2 000 iepelii dau întîlnire cu armăsarul meu. Gata milionul! Și așa mai departe!”

Desigur, vă așteptați ca respectiva comisie să se fi topit de ris, ori să cheme salvarea pentru a-l expedia pe bișnitar la clinica de neuropsihiatrie. Ei, bine, vă înșelați! Nu, Petre Susz a fost ascultat cu pioasă atenție și — în final — felicitat călduros: „Bravo, să-ți trăiască calul!” I-au dat certificat de bună purtare și declarat persoană onorabilă, în afara oricărei bănuiele de necinste. Și astfel parazitul milionar continuă să-și sfideze pe mai departe semenii cu existența sa întemeiată pe afaceri.

Oamenii cinstiți nu puteau îngăduit însă aceasta. Au sesizat organele de partid și, ca urmare, s-a dispus preluarea dosarului de la glumeața comisie. Bișnitarul a fost sancționat ca atare. Mai mult chiar, inși membrii respectivei comisii invitați la fata locului pentru a cunoaște realitatea asupra cazului pe care îl rezolvaseră din birou, au primit o adevărată lecție.

În ce privește povestea cu strașnicul cal, căreia îi dăduseră crezare, s-a constatat că nemaipomenitul armăsar nu era decît o mirtoagă de iapă!

Prea credeți în povești, stimați membri ai comisiei pentru verificarea provenienței averilor ilicite din Arad!

ION TIPSIE

Cronica șoselei

Inamici de sezon: turburelul și ceața

Prima ploaie care a căzut aproape în toate județele țării, sîmbătă, 21 octombrie, a reprezentat un examen pe care covîșitoarea majoritate a automobilistilor profesioniști și amatori l-au trecut cu bine. Au existat însă din păcate și destule „corigențe”. Numărul accidentelor din această zi a depășit mult media. S-au înregistrat 31 evenimente rutiere soldate cu 15 morți și 28 de răniți. Majoritatea accidentelor s-au datorat ignorării pericolului șoselelor alunecoase, reducerii considerabile a vizibilității pe timp de ploaie, neadaptării vitezei condițiilor vitrege de trafic.

Mulți șoferi care circula corect, reducînd cu cel puțin 20-30 la sută viteza, în asemenea condiții, rîmîn pur și simplu stupefiați cînd vîd trecînd pe lingă ei cu 80-100 km pe oră autoturisme conduse de regulă de temerari în vîrstă de 20-30 de ani, care trimt celor depășiiți cite un jet puternic de apă direct în parbriz. Nu puțini dintre eroii acestui gen de dublări sînt găsiți puțin mai departe proptiți în cite un pom.

I. R. — inginer — se grăbea să ajungă la serviciu, fiind în întîrziere. Deși poseda permis de conducere de mai mulți

ani, avea la „activ” doar citeva mii de kilometri parcursi. Din cînd în cînd pilota mașina tatălui său. La intrare în localitatea Topoloveni asfaltul șoselei alternează cu o porțiune de drum acoperită cu piatră cubică. Intenționînd să reducă viteza autoturismului, vîdit prea mare în raport cu patinoarul pe care urma să intre (nu exagerez cînd compar asemenea pavaj acoperit de mizgă cu gheața), șoferul a apăsat violent pe pedala de frînă, expediind autovehiculul într-o plută. Două femei, care pentru a se adăposti de ploaie se găseau lingă pom, au fost ucise pe loc. Neexperimentatul pilot s-a ales cu multiple fracturi.

Turburelul a început să facă ravagii printre cei care n-au înțeles nici pînă acum că alcoolul, plus conducerea auto, reprezintă un cocktail periculos. G.P. s-a certat cu nevasta și pentru a se „calma” s-a urcat pe motoretă și demarînd puternic a plecat din Oradea spre Episcopia Bihorului. „Aburii” alcoolului băut în cantitate apreciabilă în după-amiaza zilei, pe fondul stării de nervozitate în care se afla „pilotul pe două roți” și-a spus „cuvîntul”. Fără să fie stînjnit de nimeni, conducătorul motoretei a părăsit sensul

de mers nimerînd într-un pom de unde a fost proiectat pe asfaltul șoselei. În drum spre spital a decedat.

De notat că motoristul avea permisul suspendat pentru... conducerea autovehiculului sub influența alcoolului.

Trei copii au rămas fără tată. T.S., în vîrstă de 28 de ani, conducea autoduba TV nr. 21-IL-4341 aparținînd Întreprinderii de prelucrare și industrializare a legumelor și fructelor Fetești. A plecat în cursă „încurajat” de două porții zdravene — una de țuică și alta de turburel. Foarte generos, în starea euforică în care se afla, a umplut mașina cu „autostopiști”. Spre deosebire de G.P. care a intrat într-un pom „eroul” nostru a nimerit într-un stîlp de beton. Doi dintre ocupanți, ejectați din autodubă, cu fracturi multiple, se află acum la spital.

La Rădăuți, după ce s-a „magnetizat” puternic, șoferului N.B. l-a venit ideea unei escapade nocturne în compania celor doi amici de spirit. Cum știa că intrarea și mai ales ieșirea din incinta autobazei nu-i o problemă — chiar dacă te afli la volanul unei autobasculante — șoferul și-a urcat amicii în autovehiculul ce-l avea în primire — reținut la garaj în vederea remedierii defecțiunilor sistemului de frînare — și a plecat frumuseț sub ochii paznicului, la plimbare.

E ușor de imaginat ce reprezintă pentru circulație un șofer beat, pălăvrăgînd cu pasageri, la volanul unei mașini fără frînă. N-au parcurs decît cîțiva kilometri

și mașina a intrat în plin în doi bicicliști care circula regulamente, rîndu-i grav.

La fel de periculoasă, ca aburii din capul unor șoferi, e ceața care tot mai des o întîlnim în aceste luni pe drumuri.

A te angaja în depășire prin „laptele” care plutește în atmosferă e adevărată sinucidere. Se mai găsesc totuși șoferi care desconsiderînd total primejdia unor astfel de manevre, se aventurează în depășiri deși nu vîd decît la distanța de 10-20 metri în fața lor. Așa a făcut pilotul autocamionului nr. 21-BH-714 aparținînd Întreprinderii de industrializare a cîrnii Oradea. Ajungînd pe raza comunei Zimandul Nou Arad, s-a angajat în depășirea unui tractor, în pofida vizibilității extrem de reduse (30 m) și a drumului acoperit de mizgă.

N-a mai putut evita coliziunea în plin cu autovehiculul care circula din sens contrar. Ambele mașini au luat foc. Pilotul vinovat și insoțitorul său au pierit în flăcări.

Este adevărat, circulația în aceste luni prezintă un grad sporit de dificultate. Pilotarea mașinilor cere pricepere și îndeosebi răspundere.

Accidentele pot însă să fie evitate, soțuția fiind aceeași ca și în celelalte perioade ale anului: respectarea regulilor de circulație și conducerea preventivă.

Colonel VICTOR BEDA

— Ce vă mai spun azi anii 1946—1948 ?
— Era o perioadă de mari frământări sociale, de început a unor adinci transformări, de revoluționare a concepțiilor despre existența umană și despre îndatoririle față de comunitatea națională. Se poate cu egală îndreptățire aminti ce a însemnat această perioadă în efortul complex de înlăturare a urmărilor războiului care a lăsat răni adinci în viața personală, în economie, în starea de sănătate și de cultură. Totul trebuia îndreptat fără întârziere și trebuiau deschise porțile democrației socialiste...

— V-ați referit la situația sanitară critică din această perioadă. Știu că ați fost angajat cu toată ființa în această luptă pentru sănătate. Vă propun o călătorie în lumea amintirilor. Puteți cita o problemă de sănătate la rezolvarea căreia ați participat ?

— Desigur. A fost gusa endemică, care afecta aproximativ un milion de oameni, bineînțeles sub variate forme de severitate. În deceniile precedente această boală de masă a fost studiată de C. I. Parhon și D. Danielopolu, cu încercări de a iniția combaterea ei, dar n-au reușit să convingă autoritățile sanitare și administrațiile burgheze. Abia acum, în noua orinduire, această problemă de sănătate avea să-și găsească soluționarea. Am primit fără rezerve această responsabilitate.

— Prin dimensiunile și implicațiile ei cred că a fost o acțiune fără precedent. Cum ați procedat ?

— În primul rind am elaborat baza teoretică a întregii acțiuni, folosind în acest scop experiența internațională și rezultatele cercetărilor făcute în țara noastră și datele endocrinologiei moderne. În al doilea rind am investigat Valea Jiului, ca zonă caracteristică, cu implicații sociale, pentru a cunoaște particularitățile endemiei în țara noastră. Bineînțeles, am format în Institutul de endocrinologie primii endocrinologi, specialiști în combaterea acestei distrofii, care au activat apoi în primele centre de endocrinologie, constituite în zonele cele mai intense afectate.

— Și rezultatele ?

— Rezultatele au fost spectaculare, datorită pe de o parte acțiunii de combatere, iar pe de altă parte ameliorării condițiilor de viață. După primul 5 ani de combatere, endemia a început să scadă treptat, ca după 20 de ani să obținem dispariția formelor grave și reducerea la o frecvență de 10—15 la sută a formelor de gusă simplă. Acțiunea complexă de combatere s-a desfășurat în strinsă legătură cu o cercetare epidemiologică, clinică și experimentală a endemiei. Rezultatele acestor cercetări complexe au fost sintetizate în 2 monografii apărute în 1958 și în numeroase articole. Modelul românesc de combatere a endemiei a fost preluat de unele țări socialiste. Personal am fost onorat pentru rezultatele obținute cu Premiul de Stat. În 1964.

— În prezent la ce lucrați ?

— Mă preocup în primul rind sistemele de reglare a funcțiilor endocrine. Modelul lor este cibernetic, cu toate implicațiile schemei de structură. Pe lângă contribuțiile aduse la variantele diferitelor sisteme endocrine proprii fiecărei glande, am elaborat conceptul de „endocrinon” și „de insotire” în reglarea neuroendocrină. Tot în acest context continuăm cercetarea bioritmurilor normale. Se știe că hormoni au un ritm de zi și de noapte (circadian), septenar și sezonier. Cunoașterea ritmurilor hormonale, pe lângă interesul teoretic, are consecințe în orarul lor de administrare, în cel profesional și în adaptarea omului la mediul de viață. Împreună cu chimista Graziela Nicolau am studiat bioritmii cortizolului — unul din principalii hormoni corticosteroizeni — și iodul hormonal, la un contingent de vârstnici între 70—100 ani. Am pus în evidență modificările bioritmului acestor hormoni în raport cu vârsta și gradul de îmbătrânire. Am reușit să demonstrăm cu prioritate că și bioritmurile hormonale „imbătrinesc”.

— Rezultatele acestor cercetări au aplicații practice ?

— Desigur. Și de o mare însemnătate. În primul rind ne arată că hormonii, ca medicament, trebuie administrați ținând seama și de bioritmii lor. Cortizolul de exemplu nu trebuie administrat seara, ci numai dimineața până la amiază, altfel se tulbură somnul. Invers pentru hormonul de creștere, care fiziologic crește noaptea. Cunoașterea bioritmurilor ne ajută, de asemenea, să diagnosticăm unele tulburări funcționale, determinate de infecții, intoxicații și de eșecurile adaptărilor profesionale ș.a.

— Am aflat că vă preocupați în mod deosebit și relația dintre sistemul endocrin și cancer.

— Am continuat și în acest domeniu o preocupare tradițională a școlii românești de endocrinologie. Nu pot uita că

printre primele studii publicate de regretatul meu maestru, prof. C. I. Parhon, a fost o sinteză a cunoștințelor epocii în această problemă (1936). Dintre rezultatele mai deosebite obținute în cercetările noastre voi aminti realizarea, împreună cu elevul meu, dr. H. Zimel, dispărut printr-un tragic accident, a unei combinații dintre un hormon estrogen și o substanță anticancerogă. A fost denumit Stilbostat. Este brevetat și recunoscut ca medicament activ în cancerul de prostată și în cancerul mamar, ce apare la cel puțin 5 ani de la menopauză.

— Puteți cita și alte direcții de cercetare și realizări ?

— Desigur, dacă considerați că ar putea interesa cititorii acestui interviu. Voi cita astfel printre rezultatele obținute în studiul tiroidei ca glandă endocrină, izolarea, împreună cu chimista Isabela Potop, a unui hormon steroid și a unui peptid. L-am denumit Timoste-rină, pe primul, și Timopeptid, pe cel de-al doilea. Are o acțiune stimulantă a imunității și inhibitorie a unor forme de cancer experimental. Substanțele sint brevetate și în plin șantier de in-

— Da. Am lucrat 4 decenii și lucrez și azi la cercetarea fenomenelor din acest domeniu al biologiei și medicinei, sub cele mai diferite înfățișări, de la endocrinologia clinică, până la endocrinologia experimentală. Am reușit să obțin rezultate onorabile, să scriu multe monografii, tratate și articole, prin care am căutat să prezint sinteza investigațiilor.

— Cum apreciați cercetarea fundamentală ?

— Obligatorie și necesară. Cercetarea fundamentală e rezerva științei viitorului. Nici o descoperire științifică nu este inutilă. Sint perioade social-istorice cind știința trebuie să servească în primul rind anumite obiective ale dezvoltării economiei și industriei. În ceea ce mă privește, am căutat să realizez un echilibru între cercetarea fundamentală și cea aplicată.

— Ce așteptați în acest sens de la informatică și cibernetică, domenii ale științei de care sînteți foarte atașat ?

— Nu e depărtată vremea cind se folosea termenul de constelație endocrină sau mai simplu de glande endocrine. Astăzi termenul de sistem endocrin

— Eu nu m-am izolat într-un domeniu restrîns, impus de specializare...

— Știu că v-a preocupat și vă pasionează și muzica...

— Vă confirm afirmația. Posed o discotecă de muzică simfonică, din care nu lipsesc, pe cît îmi este, accesibil, nici noutățile ! Mă veți găsi, de asemenea, în fiecare săptămînă la concertele simfonice ale Filarmonicii, la care sint abonat de mulți ani. Iubesc muzica de decenii. M-a tentat și vioara, dar mi-am dat seama că nu sint înzestrat pentru a mă realiza în muzică...

— Vă propun o scurtă reînnoțire în timp, pe meșagurile Craiovei, adică în țara copilăriei...

— Amintiri. Am fost de curînd la Craiova. Ce să vă spun, din tot ce s-ar putea povesti ? Am copilărit în cartierul de nord al Craiovei, undeva foarte aproape de Școala de arte și meserii...

— ...unde a fost elev și Brăncuși ?

— Am știut-o mai tîrziu, cînd Brăncuși devenise... Brăncuși. Treceam în fiecare zi prin fața școlii. Azi totul s-a schimbat.

— V-ați reîntîlnit cu colegii de odinioară ?

— Desigur. Întîlnirile acestea îmi aduc mari bucurii. Am avut adesea surpriza să-mi reîntîlnesc chiar și colegii din clasele primare. Unii au venit să-mi ceară un stat, alții un ajutor. Vă asigur că întotdeauna au fost primiți ca și cînd n-ar fi trecut anii, ca și cum lucrurile fiecăruia în societate nu sint atît de diferite ! Cu colegii de liceu mă văd mult mai des. Veți fi poate, surprins să aiați că serba mea de liceu se înnușește în fiecare an, la sfîrșitul lunii iunie, în ultima duminică...

— Vă găsiți timp și pentru asta ?

— De ce nu ? V-am mai spus. Există o parte de trăire a existenței proprii, care trebuie respectată. Altfel, ne golim de conținut. Rămînem niște „profesioniști”, și atît ! Și a petrece citeva ore într-o seară cu foștii colegi de liceu mi se pare firesc. În ultimul deceniu aceste întîlniri au devenit însă mai melancolice : cu permanente lipsuri la apel...

— Sînteți în imaginea noastră ca un frumos și demn model de profundă angajare și implicare în viața social-politică a patriei...

— Din aceste puncte de vedere am avut o evoluție ce ar putea prezenta interese prin semnificația ei umană. Într-o primă perioadă a formării mele, etapa Rainer, am fost convins, sub influența acestui mare învățat umanist, că știința și cultura sint singurele valori spirituale care merită atenția noastră.

L-am cunoscut apoi pe C. I. Parhon, care mi-a dezvoltat o altă viziune despre știința adinc legată de viața socială, despre omul de știință conștient că trăiește într-o societate care îi asigură condițiile de existență și de muncă, căreia îi este dator la rîndul lui. Această concepție și atitudine nu-s surprinzătoare pentru că C. I. Parhon era atașat ideilor generoase ale socialismului, încă din liceu, în legătură cu membrii mișcării socialiste. În Spitalul Școala de la Iași și apoi în Spitalul central din București, între cele două războaie mondiale, și-au găsit adăpost descori, în momente critice, militanții socialiști. Datorită acestui complex de factori, concepția mea despre știință în relație cu societatea s-a schimbat profund.

— În ce sens ?

— Mi-am dat seama că omul de știință nu poate rămîne străin de viața socială și de ideile progresiste ale timpului său. Au survenit apoi evenimentele care au precedat și au urmat lui 23 August 1944, care au transformat profund conștiința intelectualilor din țara noastră și i-au făcut să vadă mai clar ce se întîmplă în jurul lor și să perceapă evoluția în viitor a statului român...

S-a produs în acea perioadă și adevărul meu la socialism, de care luasem cunoștință încă din ultimele clase de liceu prin Capitalul, Manifestul Partidului Comunist, Originea familiei și alte diferite lucrări asemănătoare. Dar totul a rămas atunci la nivel intelectual, fără transferul ideilor în acțiune.

— Timp de aproape 20 de ani ați fost deputat în Marea Adunare Națională...

— A fost o consecință firească a noii mele concepții și adevărilor sociale. Am avut și alte responsabilități în conducerea Academiei Republicii Socialiste România și a învățămîntului medical universitar, în care am căutat să răspund cu toate posibilitățile mele încrederei ce mi s-a acordat. Am căutat să-mi îndeplinesc îndatoririle către țară și partid fiind convins că știința nu poate fi un „exercițiu individual”, ci o formă superioară a conștiinței sociale, rezultată dintr-o acumulare milenară a efortului de descoperire a adevărului ; că trebuie să servească vieții oamenilor, culturii și dezvoltării sociale, ridicării pe noi trepte de civilizație.

CONSTANTIN MUSTAȚA

„Am încercat în cele mai diferite modalități să restitui societății o parte din ce a investit în mine”

Acad. Ștefan-Marius Milcu, n. 1903, la Craiova. Om de știință emerit. Erou al Muncii Socialiste. Laureat al Premiului de Stat. Membru al Academiei Republicii Socialiste România. Membru al Academiei de Științe din R. P. Polonă, al Academiei germane din Halle (R.D.G.), al Academiei Bulgare, al Academiei Tiberina din Roma al Societății regale de medicină din Londra, al Societății internaționale de endocrinologie, al Societății de biologie din Paris ș.a.

vestigare. Interesul stîrnit de această descoperire este demonstrat și de prezentarea lor într-o monografie consacrată hormonilor timici, apărută în S.U.A.

— Din ce ați realizat pînă azi, ce păstrați mai aproape de suflet ?

— E foarte greu de răspuns. Ar trebui să aleg între realizările mele pe plan științific, organizatoric și social. Poate cea mai interesantă a fost activitatea de profesor. Am intrat foarte de timpuriu în învățămîntul universitar și mai mult de patru decenii am fost nedespărțit de catedră, influențînd evoluția profesională a numeroși tineri, poate și viața lor personală. Ar fi de reținut ce am făcut într-o jumătate de secol pentru apărarea sănătății oamenilor. Am considerat sănătatea ca cel mai de preț bun al omului, condiție a fericirii și a existenței. Am încercat în cele mai diferite modalități să restitui societății o parte din ce a investit în mine, ajutîndu-mă să mă formeze ca medic, ca om de știință și ca profesor.

— Ce înseamnă activitate creatoare în știință ?

— Știința poate fi asimilată și atunci devii un erudit : un mare profesor sau un mare cunoscător — un om de bibliotecă, cum s-ar putea spune. Activitatea creatoare în știință are alte dimensiuni. Intervin înzestrarea și imaginația, înrudite cu cele artistice. Am cunoscut savanți posesori ai unei mari erudiții și oameni de știință mai puțin erudiți, dar creatori, capabili să descopere omul și abili experimenteratori.

— Cine a intuit întii în dv. pe viitorul savant ?

— Cînd eram în anul II de medicină am avut șansa să flu remarcat de profesorul Francisc Rainer și chemat să lucrez la catedra de anatomie ca preparator. În evoluția mea ulterioară am trecut la catedra de endocrinologie, nou înființată și condusă de un mare profesor și om de știință creator, C. I. Parhon. El a fost maestrul meu în endocrinologie și în desăvîrșirea mea ca experimenterator și în însușirea responsabilității sociale a omului de știință.

— Endocrinologia a devenit apoi unica pasiune...

este mai corespunzător realității. În cercetările și meditațiile mele am investigat sistemele endocrine și particularitățile lor. A trebuit să mă informez în cibernetică și să constat că sistemul endocrin funcționează după modelul cibernetic. Am adîncit acest fenomen și am arătat că fiecare subsistem din sistemul endocrin are un model cibernetic caracteristic. Am descoperit și citeva fenomene de tip cibernetic în funcționarea glandelor endocrine, cum au fost endocrinon-ul și fenomenul de escort (de insotire) în fiziologia capătului central de reglare a sistemului endocrin. Pentru adîncirea acestor fenomene este necesară o colaborare cu specialiștii din informatică și matematică...

— Dincolo de lumea științei mai vă rămîne timp și pentru alte preocupări ?

— Aș dori în primul rind să combat o imagine foarte greșită despre oamenii de știință, ca ființe schematice și uscate, cu o viață frustrată. În ce mă privește, în perioadele posibile, am practicat diferite sporturi : inotul, schiul, alpinismul și altele. Am petrecut timpul liber pe munte, fără bufete și alte de-gradări ale drumetiei. N-am neglijat nici literatura. Comparativ, astăzi rîu mai am timpul disponibil din prima mea perioadă. Veți găsi totuși pe masa mea de lucru un volum de eseuri sau de poezii. Fenomen explicabil. Poezia mă ajută să-mi întrefîn limba și mi mă lasă imaginația de care omul de știință are atîta nevoie ! Să adăugăm incandescența poeziei ce conferă existenței o tensiune interioară. Un om de știință trebuie să vibreze în fața fenomenelor. În timp ce artistul ne redă emoțional înfățișările lumii, fără a se întreba cum sint realizate, omul de știință își pune întrebări și caută răspunsuri...

— Și în afara poeziei ?

— Citesc estetică cu caracter filosofic, mai ales din domeniul filosofiei, culturii și științei...

— Faptul că sînteți presedinte al Comitetului de istorie și filosofie a științelor din cadrul Academiei Republicii Socialiste România, este de fapt o recunoaștere a omăntului pe care-l aveți în cultură și știință...

FLACARA. Redacția : București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nănescu - 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache - 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu - 16 18) ; scrisori, anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu - 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian - 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef - 18 22 76 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export-import presă, PO Box 136-137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU